IOANNIS MEURSI
ELEUSINIA.
SIVE,

DE

CERERIS

Eleusinæ sacro,

Ac festo.

Liber Singularis.

LUGDUNI BATAVORUM,

Ex Officinâ ELZEVIRIANA.

ANNO CIↃ IↃ.C.XIX.

Nob. & Ampl.

IOANNI DVVENVORDIO,

Equeſtris Ordinis viro, Domino Duvenvordæ, Vorſchotæ, &c.

ROCHO HONARDO,

Supremi in Hollandiâ Senatus Conſiliario primario.

HADRIANO PAVWIO,

Equiti, Vrbis Amſtelodamenſis Syndico.

Academiæ Curatoribus.

Item

Ampliſs. Prudentiſſimisq;,

PETRO DEIMANNO,
ÆMYLIO HOGEVENIO,
CLEMENTI BAERSDORPIO, IC.
GERARDO LEONARTIO,

Vrbis Leidenſis Conſulibus, Eorum Collegis;

IOANNES MEVRSIVS

Dedico, Conſecroq;.

Viri Nob. & Ampl.

VM VOS Academiæ ſuæ Illuſtriſſimi ac Potentiſſimi Hollandiæ & Weſtfriſiæ Ordines præfeciſſent, committendum non putaui, quin proferrem in publicum aliquid, quod & obſeruantiæ meæ in vos monumentum eſſet, ſtudiumque illuſtrandæ Academiæ, in quâ Profeſſorem iam nouennium ago, teſtaretur. Idque facere ELEVSINIA iſta volui; quæ nunc edo, nomini veſtro conſecrata. Cupiebam paullò citiùs; ſed, dum me Typographus differt, mora iniecta eſt. Verùm tamen, ſi placuero, ſatis adhuc maturatum; ſi diſpliceo, etiam nimis. Sed humanitas illa veſtra, æquitasq;, & in literatos amor, credere iubent; fore, vt non diſpliceat vobis, quod placere imprimis opto. Quam ob cauſam, ſi potitus voto fuero, erit cur non parum mihi gratulandum exiſtimabo. Non ego anxiè, aut ambitioſè nimis, nunc me commendatum eo; iſtud tantùm aſſeuero, nullum in ordine

noſtro

nostro esse, qui se vobis, suaq; omnia, approbari magis velit: quod vt merear, vti operam semper dabo; ita quoque, si impetrauero, operæ me fecisse pretium non exiguum arbitrabor.

Viri Nob. & Ampl.

Deum Opt. Max. rogo, vti vos quàm diutissimè sanos, & incolumes, seruet. Lugd. Bat. ad diem IV. Iun. cIↃ IↃ C XIX.

AD LECTOREM.

DO tibi, benigne Lector, ELEVSINIA; quibus ſacris totâ Græciâ, immò orbe vniuerſo, nihil vnquam celebratius, ſanctiusve, habitum fuit. Proprium de illis Opus olim Melanthius nobis dederat. Laudat ecce Athenæus lib. III. Μελάνθιος δ' ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν Ἐλευσῖνι μυστηρίων, καὶ τρίγλην, καὶ μαινίδα, ὅτι καὶ θαλάττιος ἡ Ἑκάτη. Et Scholiaſtes Comici Pluto. Ἔθος γὰρ ἦν, ἐν οἷς τις ἱματίοις μυηθείη, εἰς θεοῦ τινος ταῦτα ἀνατιθέναι, ὥσπερ δηλοῖ καὶ Μελάνθιος ἐν τῷ Περὶ μυστηρίων. Iterum Auibus. Τοῦτο οὖν ἐκήρυξαν κατ' αὐτοῦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἐν χαλκῇ στήλῃ ἔγραψαν, ὡς φησὶ Μελάνθιος ἐν τῷ Περὶ μυστηρίων. Etiam Menander quidam. Habes apud eundem Scholiaſten ibidem. Μένανδρος δὲ ἐν τῷ Περὶ μυστηρίων προφέρεται τῆς χαλκῆς στήλης ἀντίγραφον. Item Hiceſius. Meminit Clemens in Protreptico. Σκυθῶν δὲ οἱ Σαυρομάται, ὡς φησὶν Ἱκέσιος ἐν τῷ Περὶ μυστηρίων, ἀκινάκην σέβουσιν. Quorum lucubrationes poſtquam amiſimus, animum induxi, quantum in me, hanc iacturam reſtituere. Quæſo te, ne inuidere publico velis, docte Lector, ſibi tibi alia quædam inſuper obſeruata. Facile illud, in tam lato eruditionis campo; *In quo*, vt Auſonius ait, *alius alio plura inuenire poteſt, nemo omnia.* Dein, ſi alibi me erraſſe deprehendes; quod non mirum in iſtis tenebris, cùm ſacrorum arcanorum, tum abſtru-

abstrusæ antiquitatis; mone candidè, & sine vllo loliginis succo, quod me facere in meis vides, gratiasque magnas agam. Quod si neutrum tibi in promptu, istis vtere; & me ama, benè Rei Literariæ, benè tibi, cupientem. Vale.

SERIES

SERIES

CAPITVM.

CAPVT I.

ELeusinia sacra, Μυστήρια *dicta per excellentiam. Quantâ dignitate fuerint, & quâ frequentiâ celebrata.*

CAP. II.

Instituta ab Erechtheo; vel, vt alij volunt, Cerere: quibusque illa communicauerit. Alij ad Eumolpum eorum institutionem referunt; ac quis iste Eumolpus fuerit, quotus nominis. Suidæ in re illâ error, & Auctoris Etymologici. Alij Musæum auctorem faciunt.

CAP. III.

Deinde vbi, & quâ de causâ, instituta. Ceres à Celeo hospitio excepta; & ab Iambe, aut Baubone, ad risum permota. Καλλίχορον, *puteus Eleusine; ad quem Eleusiniæ fœminæ choreas primùm instituerunt, & hymnum Deæ cecinerunt: atque in illo mystas considere nefas.* Ἀγέλαστος πέτρα. Ἄνθινον *puteus. Eleusinij quânam conditione sese Athenienſibus subiecerint.*

CAP. IV.

In quem finem instituta crederentur. Τελετὴ *cur appellata.*

CAP.

CAP. V.

Erant verò duplicia; Maiora, ac Minora. Et hæc quidem in Herculis gratiam instituta; isq́ vbi initiatus.

CAP. VI.

Loco vtraque diuerso acta. Clementis locus emendatus. Etiam tempore. Viri magni illic lapsus indicatus.

CAP. VII.

In Maioribus initiari, in Minoribus prælustrari moris erat, ac præparari; idq́ ad Ilissum flumen. Lustrandi autem in pelle victimæ, Ioue immolatæ, à daducho statuebantur. Ad lustrationem istam quæ adhibita; Ἵμερα, *siue* Ἵσμερα *dicta. Qui lustrabat, is* Ὑδρανὸς *appellatus. Sacra quoque, & vota, facta; & castitati opera data. Sacra autem porco facta, eôq́ fœminâ, grauidâq́; quam abluebant in portu Cantharo. Plutarchi locus restitutus.*

CAP. VIII.

In Minoribus, Μύσται *dicti erant; in Maioribus verò,* Ἐπόπται. *Vnde* Ἐποπτεύειν *illi; ipsa sacra,* Ἐποπτικὰ *dicta. Demetrius præter morem solitum eodem tempore mysta, & epopta, factus. Mystarum locus in vestibulo, Epoptæ intrà adytum admissi. Ac facti Epoptæ tantùm Maioribus, & quo temporis interuallo. Plutarchi locus emendatus.*

CAP. IX.

Initiatio noctu facta. Initiandi in sacello Agræ

exiguo, Eleusine in amplissimo, mysteriorum leges, ac ritus, accipiebant. Erant verò myrto coronati; ac templum ingressi manus sibi abluebant.

CAP. X.

Illic, mentem prius, manusq; puras habere iussi, & peritiam linguæ Græcæ, ritus mysteriorum prælectos describebant. Πέτρωμα. *Libri rituales. Inde nonnulla interrogati, verba solennia respondebant.*

CAP. XI.

Tum varia illis spectacula obiecta, & voces variæ. Claudianus emendatus. Ἀυτοψία. *Membrum quoque muliebre ibi ostensum. Tertulliani hallucinatio.* Cereris mundus. *Apuleius explicatus. Post initiationem acclamari solitum,* Κόγξ, Ὄμπαξ. *Inde singuli discedentes, locum alijs concedebant.*

CAP. XII.

Quam initiandi vestem induissent, eam nunquam deponebant, nisi detritam, laceramq; ac tum Cereri, & Proserpinæ, dedicabant: vel ad fascias puerorum vtebantur.

CAP. XIII.

Initiabat ὁ Ἱεροφάντης appellatus, cuius nomen initiato dicere vetitum. Isq; in habitum creatoris ornabatur: veste, comâ, ac strophio, insignis: ætate, ac voce, peculiari. Nec cuiquam illa dignitas data fuit, nisi qui Atheniensis. Eunapij locus restitutus. Ac fungebatur munere eo per omnem vitam, idq; sine matrimonio;

monio; vnde, castitatis studio, cicutæ se liquore vngebat. Primus autem hierophanta Eumolpus fuit, isq́ tertius; & ab eo ipsius posteri, Εὐμολπίδαι nuncupati. Suidæ error, & correctus locus quidam. Hierophanta etiam Μυσταγωγὸς dictus.

CAP. XIV.

Daduchus quoque, & præco, adhibiti; item ὁ ἐπὶ βωμῷ. Daduchus comâ, & strophio, distinctus; totam vitam munere suo fungebatur; &, si vellet, vxorem ducebat. Solus hoc nomine appellatus, & Solis effigiem præ se ferens, vt præco Mercurij, & minister ad aram Lunæ.

CAP. XV.

Præfectus mysterijs ὁ Βασιλεὺς, eiusq́ circa ista munus. Item οἱ Ἐπιμεληταὶ, numero quatuor; ijque vnde legi soliti. Præter illos Ἱεροποιοὶ etiam decem. Pollucis locus emendatus.

CAP. XVI.

Initiari Atheniensium liberi soliti, adhuc pueri; nec Athenienses tantùm, sed Græci omnes: nisi quod Socrates, & Demonax, neglexerunt. Item Romani: in quibus Atticus, & Augustus. Etiam Anacharsis, Scytha; & mulieres, quæ Μέλισσαι appellatæ.

CAP. XVII.

Initiati ad virtutem obstricti putabantur, & consilia à deabus Eleusinijs recta accipere; feliciores item esse in hâc vitâ, & post mortem apud inferos

multò honoratiores ; ac priorem in consessu locum tenere. etsi nonnulli , Amori qui initiati, eos esse feliciores existimarent.

CAP. XVIII.

Non initiati autem, Cereris templo prohibebantur; vnde belli cum Philippo Atheniensibus causa fuit. Dein post mortem apud inferos in luto iacere credebantur.

CAP. XIX.

Prohibiti autem initiari peregrini ; & extra ordinem initiati Hercules, Bacchus, Dioscuri , Aesculapius, & Hippocrates. Sorani error indicatus. Barbari quoque exclusi his sacris, & homicidæ, quamlibet inuoluntarij ; magi item, & præstigiatores alij : denique impij , & scelerati , qualescunque.

CAP. XX.

Sed nec prodere non initiatis ea licitum fuit ; & si quis hîc deliquisset , ei mortem lex statuebat. Diagoræ Melij proscriptio. Aeschyli periculum. Numenij somnium. Nec commune cum his quicquam sibi quisquam cupiebat. Ac ne ipsis quidem Dijs divulgare illa licitum. Quin vt eloqui , ita audire nefas erat. Ceres quoque nomine mystico nuncupata. Tamen nihil apud Cretenses occultatum.

CAP. XXI.

Quando inchoari solita, & quot dies agitari. Polyænus eâ de re emendatus.

CAP.

CAP. XXII.

Primus dies, Ἀγυρμὸς dictus. Plutarchi locus restitutus; Eoq́ initiatio facta.

CAP. XXIII.

Secundus verò, Ἅλαδε μύσται vocitatus. Hesychij locus emendatus, & Polyæni. Chabriæ illo ipso die victoria nauvalis, omenq́ ab eo ex nomine captum. Plutarchi locus emendatus.

CAP. XXIV.

Tertio die sacra facta; & mullus ei immolatus, isq́ Aexonicus, tanquam qui præstaret cæteris. Itaq́ ille Cereri sacer, duabus de causis; nec gustabant eum mystæ. Additum hordeum, è campo Rhario. Nec fas quicquam abijcere foras, aut Iunonis sacerdoti inde gustare; eiusq́ templum claudi solitum, cùm Cereris sacra peragerentur: vt & Cereris, cùm Iunoni sacra fierent. Omnia ei immolata, Θύα dicta.

CAP. XXV.

Quarto calathi processio, curru vecti, quem trahebant iuncti boues. Ponè fœminæ, cistas ferentes, sequebantur. Eæ cistæ fascijs puniceis vinctæ; quidq́ in ijs occultatum. Ac cur mala in illis Punica, & papauer. Strabi Galli error ostensus.

CAP. XXVI.

Quinto mystæ cum accensis facibus ibant; viri pariter, fœminæq́. Noctu autem id factitatum; & faces

quoque dedicatæ, certatumq́; de earum magnitudine. Dein quamobrem res hæc omnis instituta.

CAP. XXVII.

Sexto Iacchum producebant. Claudianus hallucinatus. Iacchus myrto hîc coronatus, & non hederâ. Dies ex re Ἴακχος *dictus. Deductio autem à Ceramico vsq; Eleusinem facta, ac per fora. Iacchus facem manu gestans fingebatur, & quam ob rem. Ac templum sibi proprium habebat. Deductusq́; cum choreis, saltu, & cantu; qui item* Ἴακχος *nuncupatus. Etiam cum æris sono. Qui ducebant, aquâ è Proserpinæ Rheto lustrabantur. Iacchus verò hic Iouis, Cererisq́;, filius. Arriani eâ in re error ostensus. Cuiq́; producendi eius cura data,* Ἰακχαγωγὸς *nominatus. Porta, quâ exire soliti,* Ἱερὰ *dicta; obiterq́;, quâ cadauera efferebantur, quomodò appellata fuerit, indicatum: & correctus Theophrastus. Via quoq;* Ἱερὰ *dicta; ac Plutarcho nomen eius restitutum. Polemonis etiam de eâdem liber proprius. Et suburbium,* Ἱερὰ Συκῆ *nuncupatum; in quo mystæ, Eleusine redeuntes, interquiescere consueuerunt. In viâ Cephissus, ponte stratus; in quo scommata spectatores desidentes in prætereuntes mystas iaciebant. Vnde* Γεφυρίζειν *dictum, &* Γεφυρισμοί. *Vltra pontem, quâ intrabant Eleusina,* Μυστικὴ Εἴσοδος *vocabatur. Pòst, munitâ Deceleâ, ac terrestri itinere clauso, mari Iacchus duci cœpit; nisi quod semel Alcibiades pompam in armis viâ vsitatâ duxit: daduchi vice, vt nonnulli putant, functus.*

CAP.

CAP. XXVIII.

Septimo certamen erat, idq; multò antiquissimum; in quo victor hordeum accipiebat. Etymologus eâ de re emendatus, item Suidas. Hordeum autem præmium datum, quia primùm Eleusine illud natum, vt ferebant.

CAP. XXIX.

Octauus, Ἐπιδαύρια *dictus; quia Aesculapij honori, post mysteria Epidauro venientis, institutus. Initiatio iterum tum fieri solita, & secunda quoq; sacra. Philostrati locus emendatus.*

CAP. XXX.

Nonus, vltimusq; idem, Πλημοχόη *indigetatus, quâ de causâ. Plemochoæ tunc duæ impletæ, & euersæ, cum verbis mysticis.* Κοτυλίσκος. Ῥῆσις μυστική. Ὕε, Τόκυε. Μυστηριώτιδες σπονδαί.

CAP. XXXI.

Per hos dies manum inijcere vlli vetitum, & libellum supplicem offerre; quæq; hîc delinquentis mulcta. Fœminis quoq; Eleusinem bigis vehi interdictum; idq; à quo; & quæ delinquentium mulcta. Aristophanis Scholiastæ hallucinatio. Iurari etiam per mysteria vsitatum; ac quæ ad hæc necessaria, asinis Eleusinem vecta. Mystæ nec mustellum edebant; neque, vt videtur, salem.

CAP.

CAP. XXXII.

Continuata verò hæc sacra ad Imperatores Christianos; & cùm tollere Valentinianus vellet, Prætextato intercedente, adhuc manserunt. Semel tantùm intermissa, ob captas Thebas. Hierophanta apud Eunapium falsus vates. Tandem euersa à Theodosio seniore.

CAP. XXXIII.

Celebrata verò prætereà à Celeensibus, Phliasijs, Pheneatis, Lacedæmonijs, Parrhasijs, Cretensibus, & Romanis. Claudij Cæsaris conatus, Hadriani factum.

FINIS.

IOANNIS MEVRSI ELEVSINIA. SIVE, DE CERERIS Eleusinæ sacro, ac Festo, Liber Singularis.

CAPVT I.

Eleusinia sacra, Μυστήρια dicta per excellentiam. Quantâ dignitate fuerint, & quâ frequentiâ celebrata.

ERERIS Eleusinæ sacra, Eleusinia nuncupata, libro singulari tradita, in plenam hominum Antiquitatis studiosorum cognitionem nunc proferre mihi visum. Erant verò nominis tanti, & dignitatis, vt maioris in Antiquitate omni nulla essent: adeò vt, cùm plura etiam plurium deorum haberentur,

κατ᾽ ἐξοχὴν sola Μυστήρια sint vocata. Id passim obseruare apud Auctores licet. De eorum dignitate iste est Aristotelis locus, Rhet. lib. II. cap. XXIV. Τὰ μυστήρια πασῶν τιμιωτάτη τελετή. Aristides Eleusiniâ. Τίς γὰρ Ἑλλήνων, ἢ τίς βαρβάρων, οὕτω σκαιὸς, ἢ ἀνήκοος; ἢ τίς οὕτω σφόδρα ἔξω τῆς γῆς, ἢ θεῶν; ἢ, συλλήβδην εἰπεῖν, καλῶν ἀναίσθητος, πλὴν τῶν κάκιστ᾽ ἀπολουμένων, οἱ ταῦτ᾽ ἔδρασαν, ὅστις οὐ κοινόν τι τῆς γῆς τέμενος τὴν Ἐλευσῖνα ἡγεῖτο, καὶ πάντων ὅσα θεῖ᾽ ἀνθρώποις ταυτὸν φρικωδέστατόν τε καὶ φαιδρότατον; Pausanias Phocicis. Οἱ γὰρ ἀρχαιότεροι τῶν Ἑλλήνων τελετὴν τὴν Ἐλευσινίαν πάντων ὁπόσα ἐς εὐσέβειαν ἥκει τοσούτῳ ἦγον ἐντιμοτέραν, ὅσῳ καὶ τοὺς θεοὺς ἐπίπροσθεν ἡρώων. Prætextatus apud Zosimum lib. IV. vocat, τὰ συνέχοντα τὸ ἀνθρώπειον γένος ἁγιώτατα μυστήρια. Hinc Σεμνὰ Euripides dixit, initio Hippolyti.

Σεμνῶν ἐς ὄψιν καὶ τέλη μυστηρίων.

Quin & inde eorum dignitas colligi potest, quod Romani ludos suos seculares, de quibus pronuntiare præco solitus; *Tales neque visos vnquam, nec videndos:* ad eorum æmulationem egerint. Herodianus lib. III. Εἴδομεν δὲ ἐπ᾽ αὐτοῦ καὶ θέας τινῶν παντοδαπῶν θεαμάτων ἐν πᾶσι θεάτροις ὁμοῦ, ἱερουργίας τε καὶ παννυχίδας, ἐπιτελεσθείσας εἰς μυστηρίων ζῆλον. αἰωνίους δὲ αὐτὰς ἐκάλουν. Dein, pro nominis claritate, summâ etiam ea frequentiâ celebrata. Philostratus in Vitâ Apollonij, lib. IV. cap. VI. Εἰς δὲ τὸν Πειραιᾶ εἰσπλεύσας περὶ μυστηρίων ὥραν, ὅτε Ἀθηναῖοι πολυανθρωπότατα Ἑλλήνων πράττουσιν, ἀνῄει ξυντείνας ἀπὸ τῆς νεὼς εἰς τὸ ἄστυ. Immò concursum

cursum ad hæc fuit ab omni Græciâ. Lysias in Andocidem indicat. Καὶ τίνα γνώμην οἴεσθε ἕξειν τοὺς μύστας τοὺς ἀφικνουμένους, ἐπειδὰν ἴδωσι τὸν βασιλέα ὅστις ἐστι, καὶ ἀναμνησθῶσι πάντα ἠσεβημένα αὐτῷ; ἢ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, οἳ ἕνεκα ταύτης τῆς ἑορτῆς, ἢ θύειν εἰς ταύτην τὴν ἑορτὴν βουλόμενοι, ἢ θεωρεῖν; Ac vis frequentiam istam scire? ecce tibi triginta millia, numerum finitum pro infinito, apud Herodotum lib. VIII. Ἰδεῖν κονιορτὸν χωρέοντα ἀπὸ Ἐλευσῖνος, ὡς ἀνδρῶν μάλιστα κῃ τρισμυρίων. ἀποθωϋμάζειν τε σφέας τὸν κονιορτὸν, ὅτεών κοτε εἴη ἀνθρώπων, καὶ πρόκα τε φωνῆς ἀκούειν, καί οἱ φαίνεσθαι τὴν φωνὴν εἶναι τὸν μυστικὸν Ἴακχον. εἶναι δ' ἀδαήμονα τῶν ἱρῶν τῶν ἐν Ἐλευσῖνι γινομένων τὸν Δημάρητον.

CAP. II.

Instituta ab Erechtheo; vel, vt alij volunt, Cerere: quibusque illa communicauerit. Alij ad Eumolpum referunt institutionem eorum; ac quis iste Eumolpus fuerit, quotus nominis. Suidæ in re illâ error, & Auctoris Etymologici. Alij Musæum auctorem volunt.

ORigo eorum ab Erechtheo rege fertur; quem, delatâ ex Ægypto Athenas magnâ frumenti copiâ, regem ab Atheniensibus eius beneficij ergo constitutum, sacra hæc Cereris communicasse ipsis tradunt. Diodorus Siculus

lib. I. Γενομένων ὁμολογουμένως αὐχμῶν μεγάλων κατὰ πᾶσαν σχεδὸν τὴν οἰκουμένην, πλὴν Αἰγύπτου, διὰ τὴν ἰδιότητα τῆς χώρας, καὶ φθορᾶς ἐπιγινομένης τῶν τε καρπῶν, ἐξ Αἰγύπτου τὸν Ἐρεχθέα κομίσαι διὰ τὴν συγγένειαν σίτου πλῆθος εἰς τὰς Ἀθήνας. ἀνθ' ὧν τοὺς εὖ παθόντας βασιλέα καταστῆσαι τὸν εὐεργέτην. τοῦτον δὲ παραλαβόντα τὴν ἡγεμονίαν, καταδεῖξαι τὰς τελετὰς τῆς Δήμητρος ἐν Ἐλευσῖνι, καὶ τὰ μυστήρια ποιῆσαι, μετενεγκόντα τὸ περὶ τούτων νόμιμον ἐξ Αἰγύπτου. Alij aiunt, Cererem tunc Athenas venisse, & frumenti donatione Athenienses in illâ annonæ caritate subleuasse; ideoque tunc illi ista sacra Eleusine instituta. Aristides Eleusiniâ. Ποιηταὶ, καὶ λογοποιοὶ, καὶ συγγραφεῖς πάντες ὑμνοῦσι, Κόρην τὴν Δήμητρος ἀφανῆ γενέσθαι χρόνον ἔστιν ὅν. Δήμητρα δὲ ἐπέρχεσθαι γῆν πᾶσαν καὶ θάλατταν, ζητοῦσαν τὴν θυγατέρα, τέως μὲν οὐν οἵαν τε εἶναι εὑρεῖν. ἐλθοῦσαν δὲ εἰς Ἐλευσῖνα, τήν τε ἐπωνυμίαν ποιῆσαι τῷ τόπῳ, καὶ τὴν Κόρην εὑροῦσαν, ποιῆσαι τὰ μυστήρια, καὶ γενέσθαι δὴ τὸν σῖτον παρὰ μὲν ταῖν θεαῖν τῇ πόλει τῶν Ἀθηναίων. Diodorus loco citato. Καὶ τῆς θεοῦ δὲ παρουσίαν εἰς τὴν Ἀττικὴν γεγονυῖαν κατὰ τούτους τοὺς χρόνους παραδεδόσθαι κατὰ λόγον, ὡς ἂν τῶν ἐπωνύμων ταύτης καρπῶν κομισθέντων τότε εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ διὰ τοῦτο δόξαι, πάλιν ἐξ ἀρχῆς τὴν εὕρεσιν γεγονέναι τοῦ σπέρματος, δωρησαμένης τῆς Δήμητρος. ὁμολογεῖν δὲ καὶ τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι βασιλεύοντος Ἐρεχθέως, καὶ τῶν καρπῶν διὰ τὴν ἀνομβρίαν προηφανισμένων, ἡ τῆς Δήμητρος ἐγένετο παρουσία πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἡ δωρεὰ τοῦ σίτου. πρὸς δὲ τούτοις αἱ τελεταὶ καὶ τὰ μυστήρια τῆς θεοῦ τότε κατεδείχθησαν ἐν Ἐλευσῖνι. Et, ecce, Athenienses Cereri

tribue

tribuebant. Quo pertinent iſta Iſocratis Panegyrico. Πρῶτον μὲν οὖν, οὗ πρῶτον ἡ φύσις ἡμῶν ἐδεήθη, διὰ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας ἐπορίσθη. καὶ γὰρ εἰ μυθώδης ὁ λόγος γέγονεν, ὅμως αὐτὸν καὶ νῦν ῥηθῆναι προσήκει. Δήμητρος γὰρ ἀφικομένης εἰς τὴν χώραν ἡμῶν, ὅτε ἐπλανήθη, τῆς κόρης ἁρπασθείσης, καὶ πρὸς τοὺς προγόνους τοὺς ἡμετέρους εὐμενῶς διατεθείσης ἐκ τῶν εὐεργεσιῶν, ἃς οὐχ οἷόντε ἄλλοις ἢ τοῖς μεμυημένοις ἀκούειν, καὶ δούσης δωρεὰς διττὰς, αἵπερ μέγισται τυγχάνουσιν οὖσαι, τούς τε καρποὺς, οἳ τοῦ μὴ θηριωδῶς ζῆν ἡμᾶς αἴτιοι γεγόνασι, καὶ τὴν τελετὴν, ἧς οἱ μετέχοντες περί τε τῆς τοῦ βίου τελευτῆς, καὶ τοῦ σύμπαντος αἰῶνος, ἡδίους τὰς ἐλπίδας ἔχουσιν. Ac primi à Cerere initia hæc edocti ſunt Triptolemus, Diocles, Eumolpus, & Celeus. Exſtat hâc de re Homeri fragmentum ex Hymno in Cererem apud Pauſaniam Corinthiacis.

Δεῖξεν Τριπτολέμῳ τε, Διοκλεῖ τε πληξίππῳ,
Εὐμόλπου τε βίῃ, Κελεῷ θ' ἡγήτορι λαῶν,
Δρησμοσύνην ἱερῶν, καὶ ἐπέφραδεν ὄργια πᾶσιν.

Clemens Protreptico Baubonem nominat, Dyſaulem, Triptolemum, Eumolpum, & Eubuleum. Ὤκουν δὲ τηνικάδε τὴν Ἐλευσῖνα οἱ γηγενεῖς, Βαυβὼ, Δυσαύλης, καὶ Τριπτόλεμος. ἔτι δὲ Εὔμολπός τε καὶ Εὐβουλεύς. Ac vis ſcire quales fuerint? Triptolemus bubulcus, Eumolpus opilio, Eubuleus ſubulcus: Clemens ibidem. Βουκόλος ὁ Τριπτόλεμος ἦν, ποιμὴν δὲ ὁ Εὔμολπος, συβώτης δὲ ὁ Εὐβουλεύς. Arnobius variat, lib. v. *Qui illud temporis has partes incolebant, terrigenæ; quibus nomina hæc fuerunt: Baubo, Triptolemus, capellarum Dyſaules cu-*

ſtos, Eubuleus porcorum, gregis lanitij Eumolpus. Alij myſteriorum originem referunt ad Eumolpum, non Cererem; à quo Εὐμολπίδαι poſteà Athenis dicti. Heſychius. Εὐμολπίδαι, οὕτως οἱ ἀπὸ Εὐμόλπου ἐκαλοῦντο, τοῦ πρῶτον ἱεροφαντήσαντος. πολλοὶ δὲ γεγόνασιν ὁμώνυμοι Εὔμολποι. Sed, cùm plures eo nomine, vt Heſychius clarè dicit, quiſnam iſte Eumolpus fuit? Iſaacius Tzetzes ad Lycophronem potiùs quis non fuerit dicit; quàm, quis fuerit. Εὔμολπος, οὐχ ὁ Θρᾷξ, κατὰ Ἴστρον, ἀλλ᾽ ὁ θεὶς τὰ μυστήρια, ἐκέλευε ξένους μὴ μυεῖσθαι. Item Scholiaſtes Sophoclis Oed. Col. Ἀξιοῦσιν ἔνιοι πρῶτον Εὔμολπον ποιῆσαι τὸν Δηϊόπης τῆς Τριπτολέμου τὰ ἐν Ἐλευσῖνι μυστήρια, καὶ οὐ τὸν Θρᾷκα. καὶ τοῦτο ἱστορεῖν Ἴστρον ἐν τῷ Περὶ τῶν ἀτάκτων. Erat verò Eumolpus iſte non Thrax, vt diſtingui vides; ſed alius, tertius eius nominis, Muſæi filius, quintus à Thrace. Accipe ſtemma. Eumolpus primus, Thrax origine; huius filius, Ceryx erat; huius, Eumolpus ſecundus; huius rurſum, Antiphemus; huius, Muſæus poëta; huius denique, Eumolpus tertius; myſteriorum, vt volunt, auctor. Docet Scholiaſtes Sophoclis, loco citato, ex Aceſodoro, & Androtione. Ἀκεσόδωρος δὲ πέμπτον ἀπὸ τοῦ πρώτου Εὐμόλπου εἶναι τὸν τὰς τελετὰς καταδείξαντα, γράφων οὕτως. Κατοικῆσαι δὲ τὴν Ἐλευσῖνα ἱστοροῦσι πρῶτον μὲν τοὺς αὐτόχθονας, εἶτα Θρᾷκας, τοὺς μετὰ Εὐμόλπου παραγενομένους πρὸς βοήθειαν εἰς τὸν κατ᾽ Ἐρεχθέως πόλεμον. τινὲς δέ φασι καὶ τὸν Εὔμολπον εὑρεῖν τὴν μύησιν, τὴν συντελουμένην κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἐν Ἐλευσῖνι Δήμητρι καὶ Κόρῃ.

Ἀνδρο-

Ἀνδροτίων μὲν οὖν γράφει, οὐ τὸν Εὔμολπον εὑρεῖν τὴν μύησιν, ἀλλ' ἀπὸ τούτου Εὔμολπον πέμπτον γεγονότα. Εὐμόλπου γὰρ, γενέσθαι Κήρυκα· τοῦ δὲ, Εὔμολπον· τοῦ δὲ, Ἀντίφημον· τοῦ δὲ, Μουσαῖον τὸν ποιητήν· τοῦ δὲ, Εὔμολπον, τὸν καταδείξαντα τὴν μύησιν, καὶ ἱεροφάντην γεγονότα. Malè Suidas à secundo quintum tradit. Εὐμολπίδαι, γένος ἀπὸ τοῦ Θρακὸς, ὃς καὶ τὴν μύησιν εὗρεν. ἢ ἀπὸ τοῦ Μουσαίου υἱοῦ. ὃς ἦν ἀπὸ τοῦ δευτέρου πέμπτος. Idem error Etymologici quoque Auctoris. Εὐμολπίδαι, γένος Ἀθήνησιν. ἀπὸ Εὐμόλπου τοῦ Θρακὸς, ὃς καὶ τὴν μύησιν εὗρεν. ἢ ἀπὸ τοῦ Μουσαίου, ὃς ἦν ἀπὸ δευτέρου πέμπτος. Alij rursum non Eumolpo huic tertio rem assignant, sed Musæo, eius patri. Tertullianus Apologetico. *Orpheus Pieriæ, Musæus Athenis, Melampus Argis, Trophonius Bœotiæ, initiationibus homines obligarunt.*

CAP. III.

Deinde vbi, & quâ de causâ, instituta. Ceres à Celeo hospitio excepta; & ab Iambe, aut Baubone, ad risum permota. Καλλίχορον, *puteus Eleusine; ad quem Eleusiniæ fœminæ primùm choreas instituerunt, & hymnum deæ cecinerunt: atq; in illo mystas considere nefas.* Ἀγέλαστος πέτρα. Ἄνθινον *puteus. Eleusinij quânam conditione sese Athieniensibus subiecerint.*

ELeusine instituta, res est nota. Sed quæ causa? Venit eò, Proserpinam filiam, à Plutone raptam, quærens Ceres; ac fatigata requieuit

iuxta

iuxta puteum, Καλλίχορον dictum; & à Celeo hoſpitio recepta, à mœrore exhilarata, atque ad riſum perducta fuit. Exponit fusè Apollodorus Bibliothecæ lib. I. Πλούτων δὲ, Περσεφόνης ἐρασθεὶς, Διὸς συνεργοῦντος, ἥρπασεν αὐτὴν κρύφα. Δήμητρα δὲ, μετὰ λαμπάδων νυκτός τε καὶ ἡμέρας κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν ζητοῦσα περιῄει. μαθοῦσα δὲ παρ' Ἑρμιονέων, ὅτι Πλούτων αὐτὴν ἥρπασεν, ὀργιζομένη θεοῖς, ἀπέλιπεν οὐρανόν. εἰκασθεῖσα δὲ γυναικὶ, ἧκεν εἰς Ἐλευσῖνα. καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ τὴν ἀπ' ἐκείνης κληθεῖσαν Ἀγέλαστον ἐκάθισε πέτραν, παρὰ τὸ Καλλίχορον φρέαρ καλούμενον. ἔπειτα πρὸς Κελεὸν ἐλθοῦσα, τὸν βασιλεύοντα τότε Ἐλευσινίων, ἔνδον οὐσῶν γυναικῶν, καὶ λεγουσῶν τούτων παρ' αὐτὰς καθίζεσθαι, γραῖά τις Ἰάμβη, σκώψασα τὴν θεὸν, ἐποίησε μειδιάσαι. Proclus Chreſtom. Gramm. Οἱ δὲ, ἀπό τινος Ἰάμβης θεραπαινίδος, Θράττης τὸ γένος. ταύτην φασὶ, τῆς Δήμητρος ἀνιωμένης ἐπὶ τῇ τῆς θυγατρὸς ἁρπαγῇ, προσελθεῖν ἐπὶ τὸν Ἐλευσῖνα ἐπὶ τῇ νῦν Ἀγελάστῳ καλουμένῃ πέτρα καθημένῃ. καὶ διά τινων χλευασμάτων εἰς γέλωτα προαγάγεσθαι τὴν θεόν. Meminit Ouidius Faſt. IV.

Sic venit ad portus, Attica terra, tuos.
Hîc primùm ſedit gelido mœſtiſſima ſaxo,
Illud Cecropidæ nunc quoq; triſte vocant.
Sub Ioue durauit multis immota diebus,
Et lunæ patiens, & pluuialis aquæ.
Sors ſua cuiq; loco eſt, qui nunc Cerealis Eleuſis
Dicitur, hæc Celei rura fuere ſenis.

Et quæ plura illic ſequuntur, inſpicienda. Alij & à Baubone hoſpitio exceptam, & riſum illi conci-

concitatum ferunt modo obſcœno. Clemens Protreptico. Καὶ δὴ, οὐ γὰρ ἀνήσω μὴ εἰπεῖν, ξενίζασα ἡ Βαυβὼ τὴν Δηὼ, ὀρέγει κυκεῶνα αὐτῇ. τῆς δὲ ἀναινομένης λαβεῖν, καὶ πιεῖν οὐκ ἐθελούσης· πενθήρης γὰρ ἦν. περιαλγὴς ἡ Βαυβὼ γενομένη, ὡς ὑπεροραθεῖσα δῆθεν, ἀναστέλλεται τὰ αἰδοῖα, καὶ ἐπιδεικνύει τῇ θεῷ· ἡ δὲ τέρπεται τῇ ὄψει ἡ Δηὼ, καὶ μόλις ποτὲ δέχεται τὸ ποτὸν, ἡσθεῖσα τῷ θεάματι. Et ex eo fusè Arnobius lib. v. illic videndus. Putei Callichori, vbi conſediſſe Ceres commemoratur, meminit quoque Nicander Theriacis.

——τὸν μέν τ' ἐρέει φάτις οὕνεκ' Ἀχαιὴ
Δημήτηρ ἔβλαψεν, ὅθ' ἅψεα σίνατο παιδὸς
Καλλίχορον περὶ φρεῖαρ, ὅτ' ἐν Κελεοῖο θεράπναις
Ἀρχαίη Μετάνειρα θεὴν δείδεκτο πέριφρων.

Callimachus Hymno in Cererem.

Τρὶς δ' ἐπὶ καλλίστης νήσου δράμες ὀμφαλὸν Ἔνναν,
Τρὶς δ' ἐπὶ Καλλιχόρῳ χαμάδις ἐκαθίσσαο φρητί.

Inde eſt, quod illic primùm Eleuſiniæ mulieres chorum inſtituerunt, & hymnum deæ cecinerunt. Pauſanias Atticis. Ἐλευσινίοις δέ ἐστι μὲν Τριπτολέμου ναὸς, ἔστι δὲ Προπυλαίας Ἀρτέμιδος, καὶ Ποσειδῶνος Πατρός. Φρέαρ τε καλούμενον Καλλίχορον, ἔνθα πρῶτον Ἐλευσινίων αἱ γυναῖκες χορὸν ἔστησαν, καὶ ᾖσαν ἐς τὴν θεόν. Iuxta hunc puteum ſaxum erat, in quo ſedit, Ἀγέλαστος πέτρα inde dictum. Apollodorus loco citato. Ἧκεν εἰς Ἐλευσῖνα, καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ τὴν ἀπ' ἐκείνης κληθεῖσαν Ἀγέλαστον ἐκάθισε πέτραν, παρὰ τὸ Καλλίχορον φρέαρ καλούμενον. Scholiaſtes Ariſtophanis Equitibus. Ἔστι δὲ καὶ Ἀγέλαστος

πέτρα καλουμένη παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ὅπου καθίσαι φασὶ Θησέα μέλλοντα καταβαίνειν εἰς ᾅδου. ὅθεν καὶ τοὔνομα τῇ πέτρᾳ. ἢ ὅτι ἐκεῖ ἐκάθισεν ἡ Δημήτηρ κλαίουσα, ὅταν ἐζήτει τὴν Κόρην. Et quæ ſequuntur, verbo tenus exſcripta ex citatis iam Apollodori verbis. Proclus Chreſtom. Ταύτην φασὶ, τῆς Δήμητρος αἰνωμένης ἐπὶ τῇ τῆς θυγατρὸς ἁρπαγῇ, προσελθεῖν ἐπὶ τὴν Ἐλευσῖνα, ἐπὶ τῇ νῦν Ἀγελάστῳ καλουμένῃ πέτρᾳ καθημένην. Heſychius. Ἀγέλαστος πέτρα, ἐν τῇ Ἀττικῇ. ἐφ' ἧς ἐκαθέσθη ἡ Δημήτηρ, ὅτε τὴν Κόρην ἐζήτει. Ouidio *Saxum triſte* dicitur, Faſt. IV.

Hic primùm ſedit gelido mæſtiſſima ſaxo,
Illud Cecropidæ nunc quoq; Triſte *vocant.*

Alij volebant, ſediſſe Cererem non in puteo Callichoro, qui Eleuſine erat, ſed in alio, extra Eleuſinem in viâ Megarenſi ſito, cui Ἄνθινον nomen erat. Pauſanias Atticis. Ἑτέρα δὲ ὁδὸς ἐξ Ἐλευσῖνος πρὸς Μέγαρα ἄγει. Ταύτην ἐρχομένοις τὴν ὁδὸν, φρέαρ ἐστὶν Ἄνθινον καλούμενον. ἐποίησε δὲ Πάμφως ἐπὶ τούτῳ τῷ φρέατι καθῆσθαι Δήμητρα, μετὰ ἁρπαγὴν τῆς παιδὸς, γραῒ εἰκασμένην. Clemens Protreptico puteo Eleuſine inſediſſe deam refert, ſine eius tamen nomine. Ἀλωμένη ἡ Δηὼ κατὰ ζήτησιν τῆς θυγατρὸς τῆς Κόρης, περὶ τὴν Ἐλευσῖνα, τῆς Ἀττικῆς δέ ἐστι τοῦτο τὸ χωρίον, ἀποκάμνει, καὶ φρέατι ἐπικαθίζει λυπουμένη. Quam ob rem nec myſtis huic puteo inſidere licitum, ne lugentem imitari viderentur. Clemens ibidem. Τοῦτο τοῖς μεμυημένοις ἀπαγορεύεται εἰσέτι νῦν, ἵνα μὴ δοκοῖεν οἱ τελεσμένοι μιμεῖσθαι τὴν ὀδυρομένην. Hâc itaque de causâ Cereris ſacra,

de qui-

de quibus agimus, Eleusinij acceperunt; fuitque ea res in istis repræsentata. Augustinus De Ciuit. Dei, lib. VII. cap. XX. *In Cereris autem sacris prædicantur illa Eleusinia, quæ apud Athenienses nobilissima fuerunt. De quibus nihil iste interpretatur, nisi quod attinet ad frumentnm, quod Ceres inuenit; & ad Proserpinam, quam rapiente Orco perdidit.* Arnobius lib. V. *Eleusinia illa mysteria, & sacrorum reconditi ritus, cuius memoriam continent? nonne illius erroris, quo in filiæ conquisitione Ceres fessa, oras vt venit ad Atticas, triticeas attulit fruges?* Synesius in Caluitij Encomio, postquam de frugibus quædam dixit, addit. Ἐπὶ τούτοις Ἐλευσὶς ἄγει τὰ Δήμητρος ἀνακαλυπτήρια. Ludens, quæ μυστήρια alij, ἀνακαλυπτήρια dicit; in quibus nempe Cereris acta reuelarentur. Minutius Octauio de errore Cereris ait. *Ceres, facibus accensis, & serpente circumdata, errore subreptam & corruptam Liberam anxia, & sollicita, vestigat. Hæc sunt Eleusinia.* Ac tam acriter ea semel accepta Eleusinij defenderunt, vt bello cum Atheniensibus inferiores, non aliâ lege sese ijs submiserint, nisi vt ista retinerent. Pausanias Atticis luculentus mihi testis. Γενομένης δὲ Ἐλευσινίοις μάχης πρὸς Ἀθηναίους, ἀπέθανε μὲν Ἐρεχθεὺς, ἀπέθανε δὲ Ἰμμάραδος ὁ Εὐμόλπου. καταλύονται δὲ ἐπὶ τοῖσδε τὸν πόλεμον, ὡς Ἐλευσινίους ἐς τὰ ἄλλα Ἀθηναίων κατηκόους ὄντας, ἰδίᾳ τελεῖν τὴν τελετήν.

CAP. IV.

In quem finem instituta crederentur. Τελετὴ *cur appellata.*

ITa autem induxerant animum, vt ad vitam corrigendam instituta existimarent. Cicero De Leg. lib. II. *Multa eximia, diuinaq́, videntur Athenæ tuæ peperisse, atq; in vitam hominum attulisse; tum nihil melius illis mysterijs, quibus ex agresti immaniq́, vitâ exculti ad humanitatem, & mitigati, sumus: initiaq́ vt appellantur, ita re verâ principia vitæ cognouimus.* Iterum Verr. v. *Teq́, Ceres, & Libera, quarum sacra, sicut opiniones hominum, ac religiones, ferunt, longè maximis, atq; occultissimis, cæremonijs continentur: à quibus initia vitæ, atq; victus, legum, morum, mansuetudinis, humanitatis exempla hominibus, & ciuitatibus data, ac dispertita, esse dicuntur.* Phurnutus, vbi de Cerere. Μυστήρια δ᾽ ἄγειν ἤρξαντο αὐτῇ, φιλοσοφοῦντες ἅμα τῇ εὑρέσει τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων, καὶ τῇ πανηγύρει χαίροντες, ὡς μαρτυρίῳ χρώμενοι, τοῦ πεπαῦσθαι μαχομένους αὐτοὺς περὶ τῶν ἀναγκαίων. Arrianus in Epictetum, lib. III. cap. XXI. Ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἐπανορθώσει τοῦ βίου κατεστάθη πάντα ταῦτα (de mysterijs his illi sermo est.) ὑπὸ τῶν παλαιῶν. Quin ideò quoque initiatio Τελετὴ dicta, quia ea quandam quasi perfectionem vitæ adferre credebatur. Maximus Monachus in Dionysij Areopagitæ Περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας, cap. I.

Τελετὴ λέγεται κατὰ τοὺς τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφους, ἡ μετάδοσις τῶν μυστηρίων, ὅτι τελείους τὸν μυούμενον, καὶ τελειωτικὴ τυγχάνουσι τῶν προσιόντων τοῖς τοιούτοις. Iterum in Epiſtolam eiuſdem ad Demophilum VIII. Καὶ τελετὰς ἐκάλουν, ὡς τελειούσας, καὶ εἰς τὸ τέλειον ἀγούσας τοὺς τελουμένους. Etymologici Auctor in Τελετή. Χρύσιππος δέ φησι, τοὺς περὶ τῶν θείων λόγους εἰκότως καλεῖσθαι τελετάς. χρῆναι γὰρ τούτους τελευταίους, καὶ ἐπὶ πᾶσι, διδάσκεσθαι· τῆς ψυχῆς ἐχούσης ἕρμα, καὶ κεκρατημένης, καὶ πρὸς τοὺς ἀμυήτους σιωπᾶν δυναμένης. μέγα γὰρ εἶναι τὸ ἆθλον, ὑπὲρ θεῶν ἀκοῦσαί τε ὀρθὰ, καὶ ἐγκρατεῖς γίνεσθαι αὐτῶν.

CAP. V.

Erant verò duplicia; Maiora, ac Minora. Et hæc quidem in Herculis gratiam inſtituta; isq; vbi initiatus.

ERant verò hæc duplicia; Maiora illa, de quorum inſtitutione iam à nobis dictum; iſta, Minora: quorum hæc origo fertur. Hercules Euryſthei iuſſu Cerberum ex inferis abducturus, cùm deſcendere ad inferos, niſi initiatus, nollet; Eumolpum adit, vt ab eo initiaretur. At cùm lex vetaret, peregrinum initiari; neque tamen denegare id Herculi auderet, Athenienſium amico, ac benè de illis merito; adoptauit eum Pylius, atque ita initiatus fuit. Scholiaſtes

Homeri Iliad. θ'. Τελεσθέντων τῶν τοῦ Ἡρακλέους ἄθλων ἐν μηνὶ καὶ ἔτεσιν ὀκτὼ, μὴ προσδεχόμενος Εὐρυσθεὺς τόν τε τῶν Αὐγέου βοσκημάτων ἄθλον, καὶ τὸν ὕδρας, ἑνδέκατον ἐπέταξεν ἆθλον αὐτῷ, τὸν Κέρβερον ἐξ ἅδου κομίζειν· εἶχε δὲ οὗτος τρεῖς μὲν κυνῶν κεφαλὰς, τὴν δὲ οὐρὰν δράκοντος. μέλλων οὖν ἐπὶ τοῦτον ἀπιέναι, ἦλθε πρὸς Εὔμολπον εἰς Ἐλευσῖνα, βουλόμενος μυηθῆναι. ἦν δὲ οὐκ ἐξὸν ξένοις τότε μυεῖσθαι, δι' ὃ γίνεται Πυλίου θετὸς υἱὸς, καὶ παραγινόμενος ἐμυεῖτο. Hinc Lycophroni Alexandrâ Μύστης dicitur.

Σὺν θηρὶ βλώξας τῷ σπάσαντι δηΐας
Μύστη τροπαίας μαστὸν ἄνθηλον θεᾶς.

Vbi Isaacius Tzetzes. Μύστη. τῷ Ἡρακλεῖ. διότι ἐμυήθη ἐν Ἐλευσῖνι τὰ δι' αὐτὸν λεγόμενα μικρά. Εὔμολπος γὰρ, οὐχ ὁ Θρᾷξ, κατὰ Ἴστρον, ἀλλ' ὁ θεὶς τὰ μυστήρια, ἐκέλευσε ξένους μὴ μυεῖσθαι. ἐλθόντος δὲ τοῦ Ἡρακλέους ἐν Ἐλευσῖνι, καὶ θέλοντος μυεῖσθαι, τὸν μὲν τοῦ Εὐμόλπου νόμον φυλάττοντες, θέλοντες δὲ καὶ τὸν κοινὸν εὐεργέτην Ἡρακλέα θεραπεῦσαι, οἱ Ἐλευσίνιοι ἐπ' αὐτῷ τὰ μικρὰ ἐποιήσαντο μυστήρια. Atque hæc, vt vides, Minora dicta. Scholiastes quoque Aristophanis ad Plutum secundam. Μεγάλα καὶ μικρὰ μυστήρια ἐτελοῦντο ἐν Ἐλευσῖνι τῆς Ἀττικῆς. μὴ ὄντων δὲ πρότερον μικρῶν, ἐλθόντος Ἡρακλέους, καὶ θέλοντος μυηθῆναι, ἐπειδὴ νόμος ἦν Ἀθηναίοις, μηδένα ξένον μυεῖν, αἰδεσθέντες τὴν αὐτοῦ ἀρετὴν, καὶ ὅτι φίλος τε ἦν τῆς πόλεως, καὶ υἱὸς τοῦ Διὸς, ἐποίησαν μικρὰ μυστήρια, ἐν οἷς αὐτὸν ἐμύησαν. Et alibi ad eandem fabulam. Ἔστι καὶ μικρὰ μυστήρια, γινόμενα δι' Ἡρακλέα. Ἡρακλῆς γὰρ ἐπιστὰς, ἠξίου μυεῖσθαι. ἔθος δὲ ἦν τοῖς Ἀθηναίοις, ξένον μὴ μυεῖν. μὴ βουλό-

μῦνοι δὲ λῦσαι τὸ ἔθος, μηδὲ ἀπῶσαι τὸν εὐεργέτην Ἡρακλέα, ἐπενόησαν μυστήρια ἀμεταδότα. Verùm initiatio hæc Herculis vbi facta? An non Eleusine? Videtur. Ecce Homeri Scholiasten, in citatis statim verbis. Ἦλθε πρὸς Εὔμολπον εἰς Ἐλευσῖνα, βουλόμενος μυηθῆναι. Ac clarè Isaacius Tzetzes. Ἐμυήθη ἐν Ἐλευσῖνι τὰ δι' αὐτὸν λεγόμενα μικρὰ μυστήρια. Tamen alij Melitæ accidisse tradunt, Aristophanis Scholiastes Ranis. Ἡ Μελίτη δῆμος τῆς Ἀττικῆς, ἐν ᾗ ἐμυήθη Ἡρακλῆς τὰ μικρὰ μυστήρια. Et magna Cereri, minora Proserpinæ propria esse credebantur. Scholiastes Comici ad citatam Plutum. Ἦσαν δὲ τὰ μὲν μεγάλα, (μυστήρια) τῆς Δήμητρος. τὰ δὲ μικρὰ, Περσεφόνης τῆς αὐτῆς θυγατρός.

CAP. VI.

Loco vtraque diuerso acta. Clementis locus emendatus. Etiam tempore. Viri magni lapsus indicatus.

SEd neque in eodem loco celebrari vtraque solita. Maiora enim Eleusine, minora Agris habebantur. De maioribus, res vulgata est; de minoribus, ecce istum Stephani locum. Ἄγρα, καὶ Ἄγραι, χωρίον, ἑνικῶς καὶ πληθυντικῶς. ἔστι δὲ τῆς Ἀττικῆς, πρὸ τῆς πόλεως, ἐν ᾧ τὰ μικρὰ μυστήρια ἐπιτελεῖται. Itaque hæc etiam τὰ ἐν Ἄγρα, vel ἐν Ἄγραις, appellata. Eustathius ad Iliad. β'. Ἐκ δὲ τῆς Ἀγροτέρα Ἀρ-

ρα Ἄρτεμις, ὡς καὶ ὁ Κωμικὸς δηλοῖ, ἡ δὲ Ἀγραία παρὰ Πλάτωνι κατὰ Παυσανίαν, ἀπὸ χώρας πρὸς τῷ Ἰλισσῷ· ἡ κλῆσις Ἄγρα, καὶ Ἄγραι. οὗ τὰ μικρὰ ἤγετό φησι μυστήρια, ἃ ἐλέγετο τὰ ἐν Ἄγραις. Corruptus est hâc de re insignis Clementis locus in Protreptico. Ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπὶ Σάγρα μυστήρια, καὶ τὰ ἐν Ἀλιμοῦντι τῆς Ἀττικῆς, Ἀθήνησιν περιώρισται. Restituendum omninò censeo. Τὰ μὲν ἐπὶ Ἄγρα μυστήρια. Porrò vt non vnus vtrisque locus fuit, ita nec tempus. Nam maiora, Boëdromione mense; minora, Anthesterione acta. Plutarchus Demetrio. Τὰ μικρὰ (μυστήρια) τοῦ Ἀνθεστηριῶνος ἐτελοῦντο. τὰ δὲ μεγάλα, τοῦ Βοηδρομιῶνος. De maioribus, est videre apud Demosthenem Olynth. III. vbi, postquam Boëdromionem dixit, ita inquit. Τούτου τοῦ μηνὸς μόλις μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναῦς ἀπεστείλατε. Plutarchus Phocione. Ἐνίκων δὲ μεγάλοις μυστηρίοις, καὶ παρεῖχεν οἰνοχόημα Χαβρίαις Ἀθηναίοις καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν τῇ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα τοῦ Βοηδρομιῶνος. Et significat hæc ipsa in Alexandro. Ἡ μὲν οὖν σελήνη τοῦ Βοηδρομιῶνος ἐξέλιπεν, περὶ τὴν τῶν μυστηρίων τῶν Ἀθήνησιν ἀρχήν. Item Theophrastus in Eth. Char. cap. Περὶ ἀδολεσχίας. Καὶ ὡς Βοηδρομιῶνος μὲν ἐστι τὰ μυστήρια, Πυανεψιῶνος δὲ Ἀπατούρια, Ποσιδεῶνος δὲ κατ' ἀγροὺς Διονύσια. Pertinentque huc ista Aristidis in Eleusiniâ. Καὶ δὴ προσάγει μὲν, ὦ γῆ καὶ θεοί, τὰ μυστήρια. Βοηδρομιὼν δὲ οὗτος ἐπέρας τὰ νῦν δεῖπνα βοῆς. De minoribus, clarus est Plutarchi locus in Demetrio, quem citaui; & memoriâ labitur vir magnus, qui Pyanepsioni asscribit. Capiendus au-

dus autem de ijs Philoſtrati locus De Vitâ Apollonij lib. IV. cap. VI. Ἐς δὲ τὸν Πειραιᾶ ἐσπλεύσας περὶ μυστηρίων ὥραν, ὅτε Ἀθηναῖοι πολυανθρωπότατα Ἑλλήνων πράττουσιν, ἀνήει ξυντείνας ἀπὸ τῆς νεὼς εἰς τὸ ἄστυ. προϊὼν δὲ, πολλοῖς τῶν φιλοσοφούντων ἐνετύγχανε, Φαλήραδε κατιοῦσιν. ὧν οἱ μὲν, γυμνοὶ ἐθέροντο. καὶ γὰρ τὸ μετόπωρον εὐήλιον τοῖς Ἀθηναίοις. Et alter iſte Maximi Tyrij, Diſſert. XXXIII. Τὰ δὲ Ἀθηναίων τί χρὴ λέγειν; πάντα μεστὰ ἑορτῆς τὰ Ἀττικὰ, πάντα θυμηδίας. καὶ διέλαχον αὐταῖς ὧραι τὰς ἡδονάς. ἦρος Διονύσια, μετοπώρου μυστήρια. Vterque autumni tempus indicat; & Antheſterion, vti volunt, Nouembri Romanorum reſpondet.

CAP. VII.

In Maioribus initiari, in Minoribus prælustrari moris erat, ac præparari; idque ad Iliſſum flumen. Luſtrandi autem in pelle victimæ, Ioue immolatæ, à daducho ſtatuebantur. Ad luſtrationem iſtam quæ adhibita. Ἵμερα, *ſiue* Ἵσμερα. *Qui luſtrabat,* Ὑδρανὸς *dictus. Sacra quoque, & vota, facta; & caſtitati opera data. Arrianus emendatus. Sacra autem porco facta, eôque fœminâ, grauidâque; quam abluebant in portu Cantharo. Plutarchi locus reſtitutus.*

IN Maioribus initiari ſolebant. Indicat Ariſtophanes Pluto ſecundâ.

Μῶν οὖν ἐμυήθης δῆτ᾽ ἐν αὐτῷ τὰ μεγάλα;

In Minoribus lustrabantur, & initiationi præparabantur. Scholiastes Comici, loco citato. Ἔστι τὰ μικρὰ (μυστήρια) ὥσπερ προκάθαρσις, καὶ προάγνευσις, τῶν μεγάλων. Ac lustrari quidem solitos, qui initiari cuperent, res est certa. Sopater in Diuis. Quæst. Μέλλων δὲ τοῖς καθαρσίοις, τοῖς πρὸ τῆς τελετῆς, ἐντυγχάνειν, ἐκάλουν εὐδαίμονα ἐμαυτόν. Idque ad Ilissum flumen. Polyænus lib. v. Ταῦτα μὲν δὴ συνέθεντο παρὰ τὸν Ἴλισσον, οὗ τὸν καθαρμὸν τελοῦσι τοῖς ἐλάττοσι μυστηρίοις. Hinc est, quod Ilissi μυστικαὶ ὄχθαι dicuntur ab Himerio in Eclogis Declam. Πατρικὸν ὄλβον ῥίψας εὐδαίμονα, παρ' Ἰλισσοῦ μυστικαῖς ὄχθαις ἐσκήνημαι. Et Ilissus θεσπέσιος apud Dionysium in Periegesi.

Τοῦ διὰ θεσπεσίου φέρεται ῥόος Ἰλισσοῖο.

Lustrandi autem in pelle victimæ, Ioui immolatæ, vnde Διὸς κώδιον dicta, à daducho statuebantur. Suidas. Διὸς κώδιον, οὗ τὸ ἱερεῖον Διῒ τέθυται. θύουσί τε τῷ Μειλιχίῳ καὶ τῷ Κτησίῳ Διΐ. τὰ δὲ κώδια τούτων φυλάσσουσι, Διὸς προσαγορεύοντες. χρῶνται δ' αὐτοῖς, οἵ τε Σκιῤῥοφορίων τὴν πομπὴν στέλλοντες, καὶ ὁ δᾳδοῦχος ἐν Ἐλευσῖνι, καὶ ἄλλοί τινες, πρὸς τοὺς καθαρμοὺς, ὑποστρωννύοντες αὐτὰ τοῖς ποσὶ τῶν ἐναγῶν. Fiebat autem varijs modis. Procopius Gazæus in Deuteronomium. *Quid igitur de purificationibus in lege constitutis dicemus? Primùm quidem, præ se figuram purificationis melioris ferre; insuper verò, à Græcanicis differre: quod eæ cum incantationibus, salibus, lauro, hordeo, mari, & transitione per ignem, fieri solebant.* Quin flores quoque, & corollæ, huc allatæ; eaque

Ἵμερα

Ἴμερα nuncupata. Hesychius. Ἴμερα, τὰ πρὸς τοὺς καθαρμοὺς φερόμενα αὐτῇ, καὶ στεφανώματα. Alij ἴσμερα appellabant. Itaque in ijsdem Hesychij Glossis alibi reperies. Ἴσμερα, τὰ εἰς τοὺς καθαρμούς. Nempe ex duplici eiusdem vocis lectione duplicem nobis glossam dedit doctissimus Grammaticus. Qui verò initiandos lustraret, Ὑδρανὸς nuncupabatur. Idem Hesychius. Ὑδρανὸς, ἁγνιστὴς τῶν Ἐλευσινίων. Præterea sacris priùs, & votis etiam, ritè factis, ac præmisso castitatis exercitio, initiari sese dignos efficiebant: aliàs nihil profutura initiatio putabatur. Arrianus in Epictetum lib. III. cap. XXI. Καὶ παρὰ τόπον ταῦτα ὠφελεῖ, καὶ παρὰ καιρὸν, καὶ μετὰ θυσίας δὲ, καὶ μετ' εὐχῶν, καὶ προηγνευκότα, καὶ προδιακείμενον τῇ γνώμῃ, ὅτι ἱεροῖς προσελεύσεται, καὶ ἱεροῖς παλαιοῖς. οὕτως ὠφέλιμα γίνεται τὰ μυστήρια. Et mox corrigendus idem eodem loco, in re eâdem. Σὺ δὲ ἐξαγγέλλεις αὐτὰ, (τὰ μυστήρια.) καὶ ἐξορχῇ, παρὰ καιρὸν, παρὰ τόπον, ἄνευ θυμάτων, ἄνευ ἁγνείας. Perperam editur. ἄνευ θυμάτων, ἄνευ ὑγιείας. Ac meminit quoq; lustrationis præmissæ, & castitatis, Schol. Comici, in verbis citatis; & Clemens, statim mihi laudandus. Hostia autem, quam, qui initiari vellent, immolabant, porcus erat. Trygæus apud Aristophanem Pace.

Ἐς χοιρίδιόν μοι νῦν δάνεισον τρεῖς δραχμάς.
Δεῖ γὰρ μυηθῆναί με, πρὶν τεθνηκέναι.

Vbi Scholiastes. Τοῖς μυουμένοις ἐστὶν ἔθος χοιρίδιον

θύειν ἐξ ἀνάγκης. Itaque χοιρία μυστηρικὰ dicit Acharnensibus.

Χρήσετε φωνᾶν χοιρίων μυστηρικῶν.

Et mox, χοίρους μυστικάς.

ΔΙ. Τί δαὶ φέρεις; ΜΕ. χοίρους ἐγών γα μυστικάς.

Ad quem locum Scholiastes. Διὰ τὸ ἐν τοῖς μυστηρίοις τῆς Δήμητρος θύεσθαι χοίρους. Et obserua, quod dicat χοίρους μυστικὰς, genere fœminino; immolabant enim porcum fœminam, vt cum veteribus dicam. Varro De Re Rust. lib. II. cap. IV. *Ab suillo genere pecoris immolandi initium primum sumptum videtur. cuius vestigia, quod initiis Cereris porci immolantur.* Et quidem grauidam. Phurnutus. Θύουσι δὲ ὗς ἐγκύμονας Δημήτρι. πάνυ οἰκείως. τὸ πολύγονον, καὶ εὐσύλληπτον, καὶ τελεσφόρον, καθεστῶντες. Vides causam; quia id animal valdè fecundum, & facilè conciperet, fœtumque perferret. Priùs verò, quàm mactarent, in portu Cantharo abluebant. Docet nos hanc rem Plutarchus Phocione. Μύστην δὲ, λέοντα χοιρίδιον ἐν καθαρῷ λιμένι, κῆτος συνέλαβε, καὶ τὰ κάτω μέρη τοῦ σώματος ἄχρι τῆς κοιλίας κατέπιε. Sed corruptum locum censeo, ac restituendum omninò. Ἐν Κανθάρῳ λιμένι. Nam Cantharus erat vnus è tribus Piræei portubus, vt nuper docui lib. De Populis Atticæ, in Πειραιεύς.

CAP. VIII.

In Minoribus, Μύσται dicti erant; in Maioribus verò, Ἐπόπται. Vnde Ἐποπτεύειν illi; ipsa sacra, Ἐποπτικὰ dicta. Demetrius præter morem solitum mysta & epopta simul factus. Mystarum locus in vestibulo, Epoptæ intrà adytum admissi. Ac facti epoptæ tantùm maioribus, idque quo temporis interuallo. Plutarchi locus emendatus.

VT autem rectè rem teneamus; lustratio ista, cæteraq; minoribus mysterijs præmitti solita: in ipsis verò, doctrinæ arcana fundamenta accipiebant; vt in magnis plenè demum de omnibus mox edocebantur. Clemens Strom. V. Οὐκ ἀπεικότως ἄρα καὶ τῶν μυστηρίων τῶν παρ' Ἕλλησιν ἄρχει μὲν τὰ καθάρσια, καθάπερ καὶ τοῖς βαρβάροις τὸ λουτρόν. μετὰ ταῦτα δέ ἐστι τὰ μικρὰ μυστήρια, διδασκαλίας τινὰ ὑπόθεσιν ἔχοντα, καὶ προπαρασκευῆς τῶν μελλόντων. τὰ δὲ μεγάλα περὶ τῶν συμπάντων. οὐ μανθάνειν ἔτι ὑπολείπεται, ἐποπτεύειν δὲ, καὶ περινοεῖν τὴν φύσιν, καὶ τὰ πράγματα. Iterum Strom. VII. Καὶ πρὸ τῆς τῶν μυστηρίων παραδόσεως καθαρμούς τινας προσάγειν τοῖς μυεῖσθαι μέλλουσιν ἀξιοῦσιν. ὡς δέον, τὴν ἄθεον ἀποθεμένους δόξαν, ἐπὶ τὴν ἀληθῆ τρέπεσθαι παράδοσιν. Huc pertinent, quæ antea dixerat, initio Strom. IV. Τότε δὴ τὴν τῷ ὄντι γνωστικὴν φυσιολογίαν μέτειμεν, τὰ μικρὰ πρὸ τῶν μεγάλων μυηθέντες μυστηρίων. Et hæc est, quæ

τελετὴ dicitur Proclo, in Plat. Theol. lib. IV. cap. XXVI. Προηγεῖται γὰρ, ἡ μὲν τελετὴ, τῆς μυήσεως· αὕτη δὲ, τῆς ἐποπτείας. Sed nihilominus hæc myſterijs accenſa. Inde Clemens Strom. I. Ἀγὼν γὰρ καὶ ὁ προαγὼν, καὶ μυστήρια τὰ πρὸ μυστηρίων. Atque ita accipienda Polyæni verba, ſupra citata; in quibus ait, luſtrationem fieri ſolitam minoribus myſterijs, quæ tamen illa antecedebat. Ad minora admiſſi, Μύσται; ad Maiora, Ἐπόπται dicti. Ac notat diſcrimen Suidas in Ἐπόπτης. Διαφέρει μύστης καὶ ἐπόπτης. Scholiaſtes Ariſtophanis Ranis. Σύμμαχος οὕτως αὐτῇ τῇ λέξει φαίνεται συνεχῶς λέγειν· εὐφημοῦντες τὴν τῶν μυστηρίων ἐποπτείαν. οἱ δὲ τὰ μυστήρια παραλαμβάνοντες, μύσται καλοῦνται. οἱ δὲ παραλαβόντες αὐτὰ τῷ αὖθις ἐνιαυτῷ, ἐφορῶσι τὰ μυστήρια, καὶ ἐποπτεύουσι. Suidas ex eo. Οἱ τὰ μυστήρια παραλαμβάνοντες, λέγονται ἐν ἀρχῇ μὲν μύσται. μετ' ἐνιαυτὸν δὲ, ἐπόπται, καὶ ἔφοροι. Plutarchus in Alcibiade. Τοὺς δ' ἄλλους ἑταίρους, μύστας προσαγορεύοντα, καὶ ἐπόπτας. Himerius in Eclogis, in Dialogi Proœmio. Οὐ μιμησάμενος τὸν μυστικὸν νόμον, ὃς ἐπόπτῃ τε καὶ μύστῃ μερίζει τὸν χρόνον, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν ἐν ταὐτῷ μύστην τε ὁμοῦ καὶ προφήτην τῆς ἱερᾶς τελετῆς τῶν ἐν σοὶ λόγων δεξάμενος, ἔδωκας ἀπλήστως τῶν ἐκεῖθεν ναμάτων ἐμπλήσασθαι. Philochorus Ἀτθίδος lib. X. apud Harpocrationem in Ἀνεπόπτευτος. Τὰ ἱερὰ οὕτος ἀδικεῖ πάντα, τά τε μυστικὰ, καὶ τὰ ἐποπτικά. Et minora erant quaſi προτέλεια quædam, & præparatio, ad maiora. Huc pertinet iſte Euripidis verſus.

Ὕπνος τὰ μικρὰ τοῦ θανάτου μυστήρια.

Eſtque

Eſtque elegantiſſimus locus Marini, in Vitâ Procli. Ἀχθέντα δὲ διὰ τούτων ἱκανῶς ὥσπερ διὰ τινῶν προτελείων, καὶ μικρῶν μυστηρίων, εἰς τὴν Πλάτωνος ἦγεν μυσταγωγίαν, ἐν τάξει, καὶ οὐχ ὑπερβάθμιον πόδα, κατὰ τὸ λόγιον, τείνοντα. καὶ τὰς παρ' ἐκείνῳ θείας ὄντως τελετὰς ἐποπτεύειν ἐποίει. Et Themiſtij, Orat. in patris obitum. Καὶ τὸ σχῆμα ὅλον μονονοὺ δῆθεν ἐπῆν Ἀριστοτέλους τοῖς μυστηρίοις, ἅπαντα δὲ ὅμως συνανεῴγνυτο τῶν σοφῶν τὰ ἀνάκτορα, καὶ συνεπώπτευσας αὖ τὰ ἱερά. Et in alterâ ad Iouianum Imp. Ἔξω τοῦ νεὼ τὰ προτέλεια μυήσας, εἰς τὰ ἀνάκτορα τὴν τελετὴν καταθήσεται. Itaque duplex erat μύησις; prior, minoribus; ſecunda, maioribus myſterijs fiebat; poſt quam Ἐπόπται vt poſt primam Μύσται, dicti; vt iam oſtendi. Pertinentque eò Harpocrationis verba, in Ἐπωπτευκότες. Οἱ μυηθέντες ἐν Ἐλευσῖνι ἐν τῇ δευτέρᾳ μυήσει, Ἐποπτεύειν λέγονται. Et epoptam factum eſſe, Ἐποπτεύειν indigetabant. In citatis Harpocrationis verbis. Ἐν τῇ δευτέρᾳ μυήσει ἐποπτεύειν λέγονται. Xiphilinus in Hadriano. Ἀφικόμενος δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἐπώπτευσε τὰ μυστήρια. Ariſtophanis Ranis.

—— μάλα γ' ἐποπτεύειν δοκῶ,
Ὅταν καταράσωμαι λάθρα τῷ δεσπότῃ.

Plutarchus in Demetrio. Ἐπώπτευον δὲ τοὐλάχιστον ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐνιαυτὸν διαλείποντες. Hinc ſacra Ἐποπτικά, in citatis Philochori verbis; & apud Platonem in Sympoſio. Ταῦτα μὲν οὖν τὰ ἐρωτικὰ ἴσως κἂν σὺ μυηθείης, τὰ δὲ τέλεα, καὶ ἐποπτικά, ὧν ἕνεκα

καὶ

& ταῦτά ἐστιν, ἐάν τις ὀρθῶς μελέτη, οὐκ οἶδ' ἂν οἷός τ' εἴης. Plutarchus Demetrio. Μυηθῆναι, καὶ τὴν πλείστην ἅπασαν, ἀπὸ τῶν μικρῶν ἄχρι τῶν ἐποπτικῶν, παραλαβεῖν. Nec epoptis fieri licebat, nisi maioribus his mysterijs. Itaque inusitatum fuit in Demetrio, qui simul ac semel mysta, & epopta, fieri voluit. Quâ de re est iste Plutarchi locus, in eius Vitâ. Τότε δ' οὖν ἀναζευγνύων εἰς τὰς Ἀθήνας, ἔγραψεν, ὅτι βούλεται παραγενόμενος εὐθὺς μυηθῆναι, καὶ τὴν τελετὴν ἅπασαν, ἀπὸ τῶν μικρῶν ἄχρι τῶν ἐποπτικῶν, παραλαβεῖν. τοῦτο δὲ οὐ θεμιτὸν ἦν, οὐδὲ γεγονὸς πρότερον. Et Philochori è decimo Ἀτθίδος, apud Harpocrationem in Ἀνεπόπτευτος. Δημητρίῳ μὲν οὖν ἴδιόν τι ἐγένετο παρὰ τοὺς ἄλλους, τὸ μόνον ἅμα μυηθῆναι καὶ ἐποπτεῦσαι, καὶ τοὺς χρόνους τῆς τελετῆς τοὺς πατρίους μετακινηθῆναι. Ac mystæ, in sacrarij tantùm vestibulo consistebant; epoptæ facti, intrà ipsum adytum admittebantur. Colligere est è Senecæ loco, Nat. Quæst. lib. VII. cap. XXXI. *Non semel quædam sacra traduntur. Eleusis seruat, quod ostendat reuisentibus. Rerum natura sacra sua non semel tradit. Initiatos nos credimus; in vestibulo eius hæremus. Illa arcana non promiscuè neq; omnibus patent. Reducta, & in interiore sacrario clausa, sunt.* Psellus Ἀναγωγαῖς, vbi de Sphinge. Ἐπὶ τῶν λεγομένων τελετῶν, τὰ μὲν ἄδυτα ἦν, ὡς δηλοῖ & τοὔνομα· τὰ δὲ παραπετάσματα περιβέβληνται, ἀθέατα τὰ ἐν τοῖς ἀδύτοις φυλάττοντα. ἐν δὲ ταῖς Ἐλευσινίαις, ἀνεμίγνυντό τε ταῦτα, & ἀνεγυμνοῦτο τὰ κεκρυμμένα. ἐγίνετο γὰρ τοῦτο ἐν περιόδοις ἐτῶν, ἵνα μὴ τὰ ἀβέβηλα βεβήλοις πολλάκις

λάκις

λάκις ὀπ]άνοιτο. Huc pertinent iſta quoque Procli in Timæum, Commentario II. Τῶν ὑπὸ τῆς τελεστικῆς ἱδρυμένων ἀγαλμάτων τὰ μὲν ἐστιν ἐμφανῆ, (ita lego, non ἀφανῆ.) τὰ δὲ ἔνδον ἀποκρύπτεται, σύμβολα τῆς θεῶν παρουσίας, ἃ καὶ μόνοις ἐστὶ γνώριμα τοῖς τελεσταῖς. Et ecce, ne epoptis quidem, atque in adyta iam admiſſis, omnia reuelabantur; ſed adſeruabantur quædam, non adſpicienda vlli, præterquam ipſis ſacrorum præfectis, qui myſtas, epoptaſque, creabant. Fiebant verò epoptæ in magnis myſterijs, vt iam dixi; id eſt, quinto demum anno; nam ſingulis quinquennijs ea celebrari ſolita. Tertullianus Aduerſus Valentinianos. *Nam & illa Eleuſina hæreſis, & ipſa Atticæ ſuperſtitionis, quod tacent, pudor eſt. Idcirco aditum priùs cruciant; diutiùs conſignant, quam initiant: cùm epoptas ante quinquennium inſtituunt, vt opinionem ſuſpendio cognitionis ædificent.* Atque hoc de ijs eſt capiendum, qui ipſis myſterijs maioribus initiabantur; nam quos primis minoribus initiari contigiſſet, ijs opus quadriennium exſpectare; quos ſecundis, triennium; quos tertijs, biennium; quos quartis, vnum tantùm annum: idque minimum interuallum omnium erat. Et de his Plutarchus ſentit in Demetrio. Ε'πώπτευον ἢ τοὐλάχιστον ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐνιαυτὸν διαλιπόντες. Sed luxatus, corruptuſque, iſte locus; & legendum. Ε'πώπτευον δὲ ἀπὸ τῶν μεγάλων, τοὐλάχιστον ἐνιαυτὸν διαλιπόντες. Epoptæ enim fiebant in magnis, anno minimum vno, poſtquàm myſtæ facti eſſent; non

autem poſt magna anno vno, in minoribus: quod iſta lectio præ ſe fert.

CAP. IX.

Initiatio noctu facta. Initiandi in ſacello Agræ exiguo, Eleuſine in ampliſſimo, myſteriorum leges, ac ritus, accipiebant. Erant verò myrto coronati; Ac templum ingreſſi manus ſibi abluebant.

NVnc myſteria inſpiciamus; & qui circa ea ritus. Ac primò ſciendum, noctu fieri initiationem ſolitam. Inde Cicero De Leg. lib. II. *Quid ergo aget Iacchus, Eumolpidæque noſtri, & antiqua illa myſteria, ſiquidem ſacra nocturna tollimus?* Scholiaſtes Ariſtophanis Ranis. Νύκτωρ ἐπελεῖτο τὰ μυστήρια. Gregorius Nazianzenus Orat. Εἰς τὰ ἅγια φῶτα. Αἰσχύνομαι γὰρ ἡμέρᾳ δεῖξαι τὴν νυκτὸς τελετήν. Euagrius Hiſt. Eccleſ. lib. I. cap. XI. Καὶ τὰ ἐν Ἐλευσῖνι μυστήρια, καθ' ἓν μόνον ἐπαινετά, ὅτι γε ἥλιος οὐχ ὁρᾷ, ἀλλὰ τῷ σκότῳ συνοικεῖν κατεκρίθησαν. Qui initiarentur illis, in ſacello quodam exiguo, myſteriorum participes fiebant. Indicat hoc Dion Chryſoſtomus Orat. XII. Κοινῇ δὲ ξύμπαν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, τὴν ὁλόκληρον καὶ τῷ ὄντι τελείαν τελετὴν μυούμενον, οὐκ ἐν οἰκήματι μικρῷ, παρασκευασθέντι πρὸς ὑποδοχὴν ὄχλου βραχέος ὑπὸ Ἀθηναίων, ἀλλ' ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ, ποικίλῳ καὶ σοφῷ δημιουργήματι, μυρίων

ἑκάστα-

ἑκάστοτε θαυμασίων φαινομένων. Atque hoc de minoribus myſterijs accipiendum, quæ celebrari Agræ ſolita, vt iam ſupra commemoraui; nam maioribus, quæ celebrata Eleuſine, ſi initiatio fieret, in templo etiam Eleuſinio, in ſacello, quod ampliſſimum, illa facta. Deſignat illud idem Dion, in eâdem Oratione. Σχεδὸν οὖν ὅμοιον, ὥσπερ εἴ τις ἄνδρα Ἕλληνα, ἢ βάρβαρον, μυεῖσθαι παραδιδοὺς, εἰς μυστικόν τινα οἶκον, ὑπερφυῆ κάλλει καὶ μεγέθει, πολλὰ μὲν ὁρῶντα μυστικὰ θεάματα, πολλῶν δὲ ἀκούοντα τοιούτων φωνῶν, σκότους τε καὶ φωτὸς ἐναλλὰξ αὐτῷ φαινομένων, ἄλλων τε μυρίων γινομένων, & quæ ſequuntur. Hoc ipſum intelligit Arrianus in Epictetum, lib. III. cap. XXI. Τί ἄλλο ποιεῖς ἄνθρωπε, ἢ τὰ μυστήρια ἐξορχῇ, καὶ λέγεις· Οἴκημά ἐστι καὶ ἐν Ἐλευσῖνι, ἰδοὺ καὶ ἐνθάδε. ἐκεῖ ἱεροφάντης, καὶ ἐγὼ ποιήσω ἱεροφάντην. Eſtque hic locus, qui Μυστοδόκος δόμος dicitur Ariſtophani in Nubibus.

——— εὔανδρον γᾶν
Κέκροπος ὀψόμεναι πολυήρατον.
Οὗ σέβας ἀρρήτων ἱερῶν, ἵνα
Μυστοδόκος δόμος
Ἐν τελεταῖς ἁγίαις ἀναδείκνυται.

Straboni nuncupatur Μυστικὸς σηκὸς, lib. IX. Εἶτα Ἐλευσὶν πόλις, ἐν ᾗ τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν τῆς Ἐλευσινίας, καὶ ὁ μυστικὸς σηκὸς, ὃν κατεσκεύασεν Ἰκτῖνος, ὄχλον θεάτρου δέχεσθαι δυνάμενον. Vbi obſerva; ſi tanta fuit τοῦ μυστικοῦ σηκοῦ amplitudo, quantam oportet templi fuiſſe. Erant verò coronâ myrteâ caput redimiti. Iſacius Tzetzes in Lycophronem.

οἱ μυέμθμοι μυρσίνῃ ἐστέφοντο. Scholiastes Comici Ranis. Μυρσίνης στεφάνῳ ἐστεφανοῦντο οἱ μεμυημένοι· οὐχ, ὥς τινες νομίζονται, κισσίνῳ. Ac templum cùm ingrederentur, manus sibi, sumptâ è sacro malluuio aquâ, abluebant. Accipio ex Lysia, Orat. in Andocidem. Καὶ ἀπελθὼν τοῖς ἱεροῖς, περὶ ἃ ἠσέβησεν. εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ἐλευσίνιον, ἐχερνίψατο ἐκ τῆς ἱερᾶς χέρνιβος.

CAP. X.

Illic, mentem prius, manusq; puras habere iussi, & peritiam linguæ Græcæ, ritus mysteriorum prælectos describebant. Πέτρωμα. *Libri rituales. Inde nonnulla interrogati, solennia quædam respondebant.*

AC principio, cùm cætera puri esse iussi, tum manus quoque, mentemque, puras vt haberent, & linguam Græcam, iubebantur. Libanius Declam. XIX. Ἐπεὶ δὲ μυστηρίων ἐμνημόνευσα, βούλομαί τι τῶν ἐκεῖθεν εἰπεῖν. ἔστι δὲ οὐ τῶν ἀῤῥήτων, ὃ μέλλω λέγειν. οὔτοι γὰρ τά τ᾽ ἄλλα καθαροῖς εἶναι τοῖς μύσταις ἐν κοινῷ προαγορεύουσιν, οἷον τὰς χεῖρας, τὴν ψυχὴν, τὴν φωνὴν Ἕλληνας εἶναι. Ac quod ad manuum puritatem attinet, est mox alius quoque locus. Ἀπὸ τῆς Ἐλευσῖνος, οὗ καθαροῖς ἥκειν τὰς χεῖρας τοῖς μύσταις προαγορεύουσιν. Tum mysteriorum ritus ipsis legi, prolatis libris è lapidibus duobus, inter se

coagmentatis quàm aptissimè, quod Πέτρωμα appellabant, in quo illi asseruari. Disco è Pausaniæ Arcadicis: vbi, de Pheneatis agens, eodem illos cum Atheniensibus modo Eleusinia celebrasse commentatur. Φενεάταις δὲ καὶ Δήμητρός ἐστιν ἱερὸν Ἐλευσινίας, καὶ ἄγουσι τῇ θεῷ τελετὴν τὰ ἐν Ἐλευσῖνι δρώμενα, καὶ παρὰ σφίσι τὰ αὐτὰ φάσκοντες καθεστηκέναι. Παρὰ δὲ τῆς Ἐλευσινίας τὸ ἱερὸν πεποίηται Πέτρωμα καλούμενοι λίθοι δύο, ἡρμοσμένοι πρὸς ἀλλήλους, μεγάλοι. ἄγοντες δὲ παρὰ ἔτος ἣν ἵνα τελετὴν μείζονα ὀνομάζουσι, τοὺς λίθους τούτους τηνικαῦτα ἀνοίγουσι, λαβόντες γράμματα ἐξ αὐτῶν, ἔχοντα τὰ ἐς τὴν τελετὴν, καὶ ἀναγνόντες ἐπήκοον τῶν μυστῶν, κατέθεντο ἐν νυκτὶ αὖθις τῇ αὐτῇ. Vides autem in citatis istis verbis è lapide gemino constructum opus, Πέτρωμα dictum, recondendis illic libris ritualibus. Neque dubium, quin Athenis idem fuerit; si quidem, vt Pausanias docet, Pheneatæ eadem cum Atheniensibus omnia habuerint. Atque hos ritus, sibi prælectos, initiandi describebant. Tertullianus Apologetico. *Volentibus initiari moris est, opinor, priùs patrem illum sacrorum adire; quæ præparanda sint, describere.* Quod ad libros rituales verò attinet, eorum quoq; mentio occurrit apud Galenum, Περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, ipso initio libri VII. Καὶ μυστηρίων βίβλους ἐτόλμησαν ἔνιοι τῶν ἀμυήτων ἀναγινώσκειν, ἀλλ᾽ οὔτ᾽ ἐκείνας ἔγραψαν οἱ γράψαντες τοῖς ἀμυήτοις. Deinde rogare singulatim vniuersos hierophanta, an edissent; &, an nondum? Libanius loco citato. Καὶ ἰδίᾳ πάλιν, τὸ, σίτου

καὶ τὸ, μὴ σίτε ἢ ἐγδῦσω. At respondebant illi ad hæc, cibum quidem non gustasse, sed bibisse cyceonem, quem è cistâ accepissent, deinde in calathum reposuissent, & inde in cistam. Haurio illa ex Clemente in Protreptico. Τὸ σωύθημα Ἐλδυσινίων μυςηρίων. Ἐνήςυνσα, ἔπιον τὸν κυκεῶνα, ἔλαβον ἐκ κίςης, ἐργασάμλυ© ἀπεθέμλω εἰς κάλαθον, καὶ ἐκ καλάθε εἰς κίςlω. Et ex Arnobio lib. v. *Eleusinorum vestrorum notas, & origines, produnt vrbes, & antiquarum elogia literarum. Ipsa deniq; symbola, quæ rogati sacrorum in acceptionibus respondetis. Ieiunaui, atq; ebibi cyceonem. ex cistâ sumpsi, & in calathum misi. accepi rursus, in cistulam transtuli.* Ac ieiunasse se dicebant, quantum video, ad repræsentandam Cereris quoq; in luctu suo à cibo, potuque, abstinentiam; de quâ Clemens, loco citato. Ξενίζασα ἡ Βαυβὼ τlὼ Δηὼ, ὀρέγλ κυκεῶνα αὐτῇ. τῆς δὲ ἀναινομθύης λαβεῖν, καὶ πιεῖν οὐκ ἐθελέσης, πενθήρης γὰρ lὦ, περιαλγὴς ἡ Βαυβὼ γλυομθύη, &c. Quæ habes quoque apud Arnobium, libro citato. Callimachus Hymno in Cererem.

Οὐ πίες, ἔτ' ἄρ' ἔδες τlῶον χρόνον. ———

Et mox.

Ἀυςαλέα, ἄποτός τε, καὶ ἐ φάγες. ———

Vnde Νήςειρα dicitur Nicandro in Alexipharmacis.

Νηςείρης Δηῦς μορόεν ποτόν. ———

Vbi Scholiastes. Τῆς Περσεφόνης ἁρπαγείσης ὑπὸ τοῦ Πλέτων©, ἡ μήτηρ αὐτῆς ἡ Δηὼ περιήρχετο νῆςις ζητοῦσα αὐτlώ. Dein bibisse cyceonem se dicebant;

bant; quod Ceres quoque, persuasa tandem à Baubone, id fecisset. Habes apud Nicandrum, Clementem, Arnobium, locis citatis.

CAP. XI.

Tum variæ illis spectacula obiecta, & voces variæ. Claudianus emendatus. Αὐτοψία. *Membrum quoque muliebre illic ostensum. Tertulliani hallucinatio.* Cereris mundus. *Apuleius explicatus. Post initiationem acclamari solitum,* Κόγξ, Ὄμπαξ. *Inde singuli discedentes, locum alijs concedebant.*

POst hæc varia illis spectacula obiecta fuere, ac multa audiri; & lux modò, modò tenebræ, apparerc: alia denique plura ostendi. Dion Chrysostomus Orat. XII. Ὥσπερ εἴ τις ἄνδρα Ἕλληνα, ἢ βάρβαρον, μυεῖσθαι παραδιδοὺς, εἰς μυστικόν τινα οἶκον, ὑπερφυῆ κάλλει καὶ μεγέθει, πολλὰ μὲν ὁρῶντα μυστικὰ θεάματα, πολλῶν δὲ ἀκούοντα τοιούτων φωνῶν, σκότους τε καὶ φωτὸς ἐναλλὰξ αὐτῷ φαινομένων, ἄλλων τε μυρίων γιγνομένων. Themistius Orat. in Patrem. Ὁ μὲν ἄρτι προσιὼν τοῖς ἀδύτοις, φρίκης τε ἀνεπίμπλατο καὶ ἰλίγγου. ἀδημονία τε εἴχετο καὶ ἀπορία συμπάσῃ, οὐδὲ ἴχνους λαβέσθαι οἷός τε ὤν, οὔτε ἀρχῆς ἡστινοσοῦν ἐπιδράξασθαι εἴσω φερούσης. ὁπότε δὲ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἀναπετάσας τὰ προπύλαια τοῦ νεὼ, καὶ τοὺς χιτῶνας περιστείλας τοῦ ἀγάλματος, καλλύνας τε αὐτὸ, καὶ ἀποσμήξας πανταχόθεν

ταχόθεν, ἐπεδείκνυ τῷ μυουμένῳ μαρμαρύσσον τε ἤδη, καὶ αὐγῇ καταλαμπόμενον θεσπέσια, ἥτε ὀμίχλη ἐκείνη, καὶ τὸ νέφος ἀθρόον, ὑπερρήγνυτο· καὶ ἐξεφαίνετο ὁ νοῦς ἐκ τοῦ βάθους, φέγγους ἀνάπλεως καὶ ἀγλαΐας, ἀντὶ τοῦ πρότερον σκότους. Iterum in fragmento insigni apud Stobæum, Serm. CXIX. Πρὸ τοῦ τέλους αὐτοῦ τὰ δεινὰ πάντα, φρίκη, καὶ τρόμος, καὶ ἱδρὼς, καὶ θάμβος. ἐκ δὲ τούτου, φῶς τι θαυμάσιον ἀπήντησεν, καὶ τόποι καθαροὶ, καὶ λειμῶνες ἐδέξαντο, φωνὰς, καὶ χορείας, καὶ σεμνότητας ἀκουσμάτων ἱερῶν, καὶ φαντασμάτων ἁγίων, ἔχοντες. ἐν αἷς ὁ παντελὴς ἤδη, καὶ μεμυημένος, καὶ ἐλεύθερος γεγονὼς, καὶ ἄφετος, περιϊὼν ἐστεφανωμένος ὀργιάζει. De spectaculis istis mysticis, est Aristidis quoque locus Eleusiniâ. Κοινόν τι τῆς γῆς τέμενος τὴν Ἐλευσῖνα ἡγεῖτο. καὶ πάντων ὅσα θεῖ' ἀνθρώποις, ταυτὸν φρικωδέστατόν τε καὶ φαιδρότατον. τίνι δ' ἄλλῳ χωρίων, ἢ μύθων φῆμαι θαυμαστότερα ἐφύμνησαν, ἢ τὰ δρώμενα μείζω ἔσχε τὴν ἔκπληξιν, ἢ μᾶλλον εἰς ἐφάμιλλον κατέστη ταῖς ἀκοαῖς τὰ ὁρώμενα; ὅσα μὲν δὴ θέας ἐχόμενα εἶδον γενεαὶ παμπληθεῖς ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐν τοῖς ἀρρήτοις φάσμασι. Item Procli, in Plat. Theol. lib. III. cap. XVIII. Ὥσπερ ἐν ταῖς ἁγιωτάταις τελεταῖς πρὸ τῶν μυστικῶν θεαμάτων ἔκπληξις τῶν μυουμένων, οὕτω δὴ κἀν τοῖς νοητοῖς πρὸ τῆς τοῦ ἀγαθοῦ μετουσίας τὸ κάλλος προφαινόμενον ἐκπλήττει τοὺς ὁρῶντας. Et Plethonis, in Scholijs ad Oracula Magica Zoroastris. Εἴωθε τοῖς πολλοῖς τῶν τελουμένων φαίνεσθαι κατὰ τὰς τελετὰς κυνώδη τινὰ καὶ ἄλλως ἀλλόκοτα τὰς μορφὰς φάσματα. Ac mox. Τὰ δὲ τελουμένοις φαινόμενα, κεραυνοὶ, καὶ πῦρ, καὶ εἴ τι ἄλλο, σύμβολα ἄλλως ἐστὶν, οὐ θεοῦ τὶς φύσις. Et respexit ad hæc

ad hæc Seneca Epist. XC. *Hæc eius initiamenta sunt, per quæ non municipale sacrum, sed ingens omnium Deorum templum, mundus iste, reseratur: cuius vera simulacra, verasq́ facies cernendas mentibus protulit. nam ad spectacula tam magna hebes visus est.* Claudianus De Raptu Proserpinæ, lib. 1.

Iam mihi cernuntur trepidis delubra moueri
Sedibus, & claram dispergere culmina lucem,
Aduentum testata Dei. iam magnus ab imis
Auditur fremitus terris, templumq́ remugit
Cecropidûm. ——

Sed secundo versu legerim,

—— *& claram dispergere fulmina lucem.*

Nam inter ea, quæ spectari, fulmen erat. Ecce tibi in citatis Plethonis verbis. Τὰ δὲ τελουμένοις φαινόμενα, κεραυνοὶ, καὶ πῦρ. Et spectatio horum omnium in istis sacris, Αὐτοψία appellata. Psellus in Scholijs in Oracula iam citata Zoroastris. Αὐτοψία ἐστὶν, ὅταν αὐτὸς ὁ τελούμενος τὰ θεῖα φῶτα ὁρᾷ. Inter ea, quæ spectanda exhibebantur, membrum etiam virile ostensum. Tertullianus Aduersus Valent. cap. 1. *Tota in adytis diuinitas, tota suspiria epoptarum, totum signaculum linguæ, simulacrum membri virilis reuelatur.* Sed errare eum censeo; & Bacchi illud sacris factum, in quibus ostensi phalli, quæ res nota: hîc muliebre membrum erat. Distinguit clarè Theodoretus Therap. lib. VII. Καὶ γὰρ αἱ τελεταὶ, καὶ τὰ ὄργια, τὰ τούτων εἶχεν αἰνίγματα. τὸν κτένα μὲν ἡ Ἐλευσὶς, ἡ φαλλαγωγία δὲ τὸν φαλλόν. Nempe, quia Baubo Cere-

rem, ostenso eo, ad sumendum cyceonem permouisset; vti notum ex Clemente, & Arnobio. Illa autem, quæ spectanda initiatis præbebantur, *Cereris mundus* Apuleio nuncupantur, in Apologiâ suâ. *Maius piaculum decernis, speculum philosopho, quàm* Cereris mundum *spectare profano.* Atque hunc in modum initiatis acclamatum mox; κὸγξ, ὄμπαξ. Hesychius. κὸγξ, ὄμπαξ. ἐπιφώνημα τοῖς τετελεσμένοις. Eâque acclamatione quasi dimissi, discedebant; alijsque, itidem initiari cupientibus, locum dabant. Libanij verba istuc pertinent, Declam. XVI. Καλὸν δ' ὥσπερ καὶ μυστηρίων μεταχόντα ἀπελθεῖν, καὶ τελεσθέντα τὰ τοῦ δήμου μυστήρια, παρέχειν μετ' αὐτὸν ἄλλοις ἰοῦσιν εἰς τὴν τελετὴν παρεῖναι.

CAP. XII.

Quam initiandi vestem induissent, eam nunquam deponebant, nisi detritam, laceramq́; ac tum Cereri, & Proserpinæ, consecrabant: vel ad fascias puerorum vtebantur.

INitiati, quâ tunc veste amicti essent, eam nunquam deponebant, nisi longo vsu tritam, laceramque. Scholiastes Aristophanis Pluto secundâ. Οἱ δὲ μυούμενοι, τὸ ἱμάτιον, ὃ ἐφόρει ἐν τῇ μυήσει, οὐδέποτε ἀπεδύετο, μέχρις ἂν τελέως ἀφανισθῇ διαρρυέν. Ac tum Cereri, & Proserpinæ, consecrabant.

bant. Inde eſt iſte Ariſtophanis iocus fabulâ citatâ.

ΚΑΡ. Τὸ τριβώνιον δὲ τί δύναται πρὸς τῶν θεῶν,
Ὃ φέρει μετὰ σοῦ τὸ παιδάριον τουτί; φράσον.
ΔΙΚ. Καὶ τοῦτ' ἀναθήσων ἔρχομαι πρὸς τὸν θεόν.
ΚΑΡ. Μῶν οὖν ἐμυήθης ἐν αὐτῷ τὰ μεγάλα;
ΔΙΚ. Οὐκ. ἀλλ' ἐνερρίγησ' ἔτη τριακαίδεκα.

Vbi Scholiaſtes. Παίζει παρὰ τὸν Ἐλευσίνιον νόμον. ἔθος γὰρ ἦν, ἐν οἷς τις ἱματίοις μυηθείη, εἰς θεοῦ τινος ταῦτα ἀνατιθέναι, ὥσπερ δηλοῖ καὶ Μελάνθιος ἐν τῷ Περὶ μυστηρίων. Πάτριόν ἐστι, ταῖς θεαῖς ἀνιεροῦν καὶ τὰς στολὰς τοῖς μύσταις, ἐν αἷς τύχοιεν μυηθέντες. Nonnuli illas ad infantum ſibi faſcias reſeruabant. Scholiaſtes idem, ibidem. Ἔνιοι δὲ τὰς τοιαύτας στολὰς εἰς τέκνων σπάργανα φυλάττουσι.

CAP. XIII.

Initiabat ὁ Ἱεροφάντης appellatus, cuius nomen initiato dicere vetitum. Isq; in habitum creatoris ornabatur: veste, comâ, ac strophio insignis; ætate, ac voce, peculiari. neque cuiquam illa dignitas data fuit, nisi qui Atheniensis. Eunapij locus restitutus. Ac fungebatur munere eo per omnem vitam, idq; sine matrimonio; vnde, castitatis studio, cicutæ liquore se vngebat. Primus is Eumolpus fuit, & quidem tertius; atque ab eo ipsius posteri, Εὐμολπίδαι nuncupati. Suidæ error, & locus quidam emendatus. Hierophanta etiam Μυσταγωγὸς dictus.

QVi autem initiabat, Ἱεροφάντης dicebatur. Hesychius. Ἱεροφάντης, μυσταγωγὸς, ἱερεὺς, ὁ τὰ μυστήρια δεικνύων. Diogenes Laërtius in Chrysippo, lib. VII. Ὁ ἱεροφάντης τοῖς ἀμυήτοις (τὰ μυστήρια) λέγει. Et nomen huius prodere nefas illis erat, qui ab illo initiati. Eunapius ingerit in Maximo: Ὡς δὲ καὶ ταῦτα εἶχε καλῶς, ἀκούσας τι πλέον εἶναι κατὰ τὴν Ἑλλάδα παρὰ τῷ τῶν θεαῖν ἱεροφάντῃ, καὶ πρὸς ἐκεῖνον ὀξὺς ἔδραμε. τοῦ δὲ ἱεροφάντου κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὅστις ἦν τοὔνομα, οὔ μοι θέμις λέγειν. ἐτέλει γὰρ τὸν ταῦτα γράφοντα, καὶ εἰς Εὐμολπίδας ἦγε. Ornabatur verò in effigiem creatoris. Eusebius De Præp. Euang. lib. III. Ἐν δὲ τοῖς κατ᾽ Ἐλευσῖνα μυστηρίοις, ὁ μὲν ἱεροφάντης εἰς εἰκόνα τοῦ δημιουργοῦ ἐνσκευάζεται.

Insignis

Insignis verò veste erat, comâ, & strophio; dein ætas quoque, & vox, propria. Arrianus in Epictetum, lib. III. cap. XXI. Οὐκ ἐσθῆτα ἔχεις, ἣν δεῖ τὸν ἱεροφάντην. οὐ κόμην, οὐ στρόφιον, οἷον δεῖ. οὐ φωνήν, οὐχ ἡλικίαν. De veste, est etiam videre apud Plutarchum Alcibiade. Ἔχοντα στολήν, οἵανπερ ἱεροφάντης ἔχων δεικνύει τὰ ἱερά. Non autem hierophantæ esse cuiquam licitum, nisi qui Atheniensis, nullisque alijs sacris obstrictus. Inde est hoc apud Eunapium, in Maximo eodem, quem citaui, non multo pòst. Καὶ φανερῶς διαμαρτυρόμενος, ὡς μετ' αὐτὸν ἱεροφάντης γενήσοιτο, ὡς μὴ θέμις ἱεροφαντικῶν ἅψασθαι θρόνων. ἐπὶ δὲ θεοῖς ἑτέροις καθιέρωται, καὶ ὀμώμοκεν ἀῤῥήτους ὅρκους, ἑτέρων ἱερῶν μὴ προστήσεσθαι. προστήσεσθαι δὲ ἔλεγεν ὅμως αὐτόν, μηδὲ Ἀθηναῖον ὄντα. Sed corruptum locum istum sic restituo, i. γενήσοιτο, ᾧ μὴ θέμις ἱεροφαντικῶν ἅψασθαι θρόνων, ἐπειδὴ θεοῖς ἑτέροις κ. Fungebatur verò hoc munere per totam vitam, & matrimonio abstinebat; contra quàm apud Celeenses, vbi & quarto quoque anno legi nouus quispiam poterat, & vxorem ducere item permittebatur. Pausanias in Corinthiacis. Τῆς δὲ πόλεως αἱ Κελεαὶ πέντε που σταδίους μάλιστα ἀπέχουσι. καὶ τῇ Δήμητρι ἐνταῦθα δι' ἐνιαυτοῦ τετάρτου τὴν τελετήν, καὶ οὐ κατὰ ἔτος, ἄγουσι. ἱεροφάντης δὲ οὐκ ἐς τὸν βίον πάντα ἀποδέδεικται. κατὰ δὲ ἑκάστην τελετὴν ἄλλοτέ ἐστιν ἄλλος σφίσιν αἱρετός, λαμβάνων, ἢν ἐθέλῃ, καὶ γυναῖκα. καὶ ταῦτα μὲν διάφορα τῶν ἐν Ἐλευσῖνι ὀνομάζουσι. Ac, quia matrimonio abstinendum ipsi, vt castitatem obseruare rectè posset, cicutæ liquore se

re se vngebat. Interpres vetus Persij Sat. v. *Cicuta calorem in nobis frigoris sui vi exstinguit; vnde sacerdotes Cereris Eleusiniæ liquore eius vngebantur, vt à concubitu abstinerent.* Vel, vt alij, sorbitione è cicutâ vtebantur. Hieronymus Contra Iouinianum lib. I. *Hierophantas Atheniensium vsque hodie cicutæ sorbitione castrari (legant.) & postquam in pontificatum fuerint electi, viros esse desinere.* Hoc est, quod dicit ad Gerontiam De Monogamiâ. *Hierophanta apud Athenas evitat virum, & æternâ debilitate fit castus.* Primus autem fuisse Eumolpus commemoratur;& ab eo,qui de gente ipsius essent, Εὐμολπίδαι nuncupati. Hesychius. Εὐμολπίδαι. οὕτως οἱ ἀπὸ Εὐμόλπου ἐκαλοῦντο, τοῦ πρώτου ἱεροφαντήσαντος. πολλοὶ δὲ γεγόνασιν ὁμώνυμοι. Ineptit Suidas, qui Hierophantam quendam tradit. Ἱεροφάντης, οὕτω φασὶ τὸν πρῶτον ὠνομάσθαι ἱεροφάντην, τὸν ἀποφήναντα ἐκ τοῦ πολέμου ἀπιόντα τὰ ἱερά. Atque in fine legendum etiam, ἐκ τοῦ Εὐμόλπου ἀπιόντα τ. ἱ. Fuit autem hic Eumolpus non Thrax iste, primus nominis; verùm tertius, à priore isto quintus, vt supra ostendi cap. II. Et ex Eumolpidis legi deinceps hierophantas consueuisse, testis Arnobius lib. v. *Eumolpus, à quo gens fluit Eumolpidarum, & ducitur clarum illud apud Cecropios nomen; &, qui posteà floruerunt, hierophantæ.* Clemens Protreptico. Τὸ Εὐμολπιδῶν τὸ ἱεροφαντικὸν δὴ τοῦτο Ἀθήνησι γένος (ἀπ' Εὐμόλπου) ἤνθηκε. Et vis exemplum? ecce tibi apud Tacitum, Historiarum extremo IV. *Timotheum Atheniensem, ex*

gente

gente Eumolpidarum, quem, vt antiſtitem ceremoniarum, Eleuſi exciuerat, quænam illa ſuperſtitio, quod numen, interrogat. Vocat *Antiſtitem ceremoniarum*, quem ἱεροφάντlω Athenienſes. Porrò, vt hoc caput finiam, hierophanta etiam Μυςαγωγὸς dictus. Heſychius. Ἱεροφάντης, μυςαγωγὸς, ὁ τὰ μυςήρια δεικνύων. Et alibi. Μυςαγωγὸς, ἱερεὺς ὁ τοὺς μύςας ἄγων. Huc alludens Menander,

> Ἅπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαρίςαται
> Εὐθὺς γενομένῳ, μυςαγωγὸς τοῦ βίου.

Symmachus lib. IX. epiſt. IX. *Eundemq́; in domus tuæ ſacrarium tanquam myſtagogus induco.* Et anteà dixerat, lib. IV. epiſt. XXVI. *Hunc in amicitiam tuam tanquam myſtagogus induco.* Et lib. VII. epiſt. XLV. *Eos in clientelam tuam quaſi myſtagogus inducam.*

CAP. XIV.

Daduchus quoque, & præco, adhibiti; item ὁ ἐπὶ βωμῷ. Daduchus comâ, & ſtrophio, diſtinctus; totam vitam munere ſuo fungebatur; &, ſi vellet, vxorem ducebat. Solus hoc nomine appellatus, & Solis effigiem præ ſe ferens, vt præco Mercurij, & miniſter ad aram Lunæ.

PRæter hierophantam partes hic quoque ſuas habebant daduchus, & preco. Arrianus recenſet ſingulos, Comment. in Epictetum III. cap. XXI. Τί ἄλλο ποιεῖς, ἄνθρωπε, ἢ ἐξορχῇ τὰ μυςήρια,

καὶ

καὶ λέγεις. οἴκημά ἐστι καὶ ἐν Ἐλευσῖνι, ἰδοὺ καὶ ἐνθάδε. ἐκεῖ ἱεροφάντης, καὶ ἐγὼ ποιήσω ἱεροφάντην. ἐκεῖ κῆρυξ, κἀγὼ κήρυκα καταστήσω. ἐκεῖ δᾳδοῦχος, κἀγὼ δᾳδοῦχος. Et Plutarchus in Alcibiade. Ἐν δὲ τούτῳ δούλους τινὰς καὶ μετοίκους προήγεν Ἀνδροκλῆς ὁ δημαγωγὸς, ἄλλων τε ἀγαλμάτων περικοπὰς, καὶ μυστηρίων παρ' οἶνον ἀπομιμήσεις τοῦ Ἀλκιβιάδου, καὶ τῶν φίλων, κατηγοροῦντας. ἔλεγον δὲ Θεόδωρον μὲν τινα δρᾶν τὰ τοῦ κήρυκος, Πολυτίωνα δὲ τὰ τοῦ δᾳδούχου, τὰ δὲ τοῦ ἱεροφάντου τὸν Ἀλκιβιάδην. Et mox. Θεσσαλὸς, Κίμωνος, Λακιάδης, Ἀλκιβιάδην Κλεινίου, Σκαμβωνίδην, εἰσήγγειλεν ἀδικεῖν περὶ τὼ θεὼ, τὴν Δήμητρα καὶ τὴν Κόρην, ἀπομιμούμενον τὰ μυστήρια, καὶ δεικνύοντα τοῖς ἑαυτοῦ ἑταίροις ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, ἔχοντα στολὴν, οἵαν περ ἱεροφάντης ἔχων δεικνύει τὰ ἱερὰ, καὶ ὀνομάζοντα αὑτὸν μὲν ἱεροφάντην, Πολυτίωνα δὲ δᾳδοῦχον, κήρυκα δὲ Θεόδωρον Φηγαιέα. Hierophantæ, ac daduchi, meminit etiam Sopater in Diuiſ. Quæſt. Καὶ μύστης ὢν τὸν ἱεροφάντην ἅμα καὶ δᾳδοῦχον τεθέαμαι, καὶ τὴν τελετὴν ἐκείνην εἶδον, ἣν οἱ μεμυημένοι πάντες ἐπίστασθε. Vtque hierophanta comâ, & ſtrophio, inſignis erat; ita daduchus. Obſeruare eſt apud Plutarchum Ariſtide. Ὧν ἦν καὶ Καλλίας ὁ δᾳδοῦχος. τούτῳ γάρ τις, ὡς ἔοικε, τῶν βαρβάρων προσέπεσεν, οἰηθεὶς βασιλέα, διὰ τὴν κόμην, καὶ τὸ στρόφιον, εἶναι. Et munere eo totam vitam fungebatur, vt hierophanta. Indicant Pauſaniæ verba iſta Atticis. Τούτους δὲ ἐς τὸν τέταρτον πρόγονον Λέοντα δᾳδούχους πάντας ὑπῆρξε γενέσθαι κατὰ τὸν βίον τὸν αὑτοῦ. πρῶτον μὲν τὸν ἀδελφὸν Σοφοκλέα εἶδε δᾳδουχοῦντα· ἐπὶ δὲ τούτῳ, τὸν ἄνδρα Θεμιστοκλέα· τελευτήσαντος δὲ καὶ τούτου, Θεόφρα-

Θεόφραστον τὸν παῖδα. Atque vxorem illi ducere licitum erat, quod hierophantæ interdictum. Ecce in citatis illis Pausaniæ verbis. Πρῶτον μὲν τὸν ἀδελφὸν Σοφοκλέα εἶδε δαδουχοῦντα· ἐπὶ δὲ τούτου, τὸν ἄνδρα Θεμιστοκλέα. Non autem quiuis facem gestans δαδοῦχος dictus, sed κατ' ἐξοχὴν hic, de quo agimus. Eustathius ad Iliad. α΄. Διαφέρει ὁ δᾷδας ἔχων ἁπλῶς, καὶ ὁ ἐν τοῖς κατ' Ἐλευσῖνα μυστηρίοις δαδοῦχος. Ad præconem quod attinet, de eo est Pollucis locus, lib. VIII. cap. IX. sect. XXII. Κῆρυξ, ὁ μὲν τις τῶν μυστικῶν, ἀπὸ Κήρυκος τοῦ Ἑρμοῦ, καὶ Πανδρόσου τῆς Κέκροπος. Quin præter daduchum, ac præconem, quartus item aliquis erat, ad aram ministrans, ὁ ἐπὶ βωμῷ nuncupatus; vtque creatoris hierophanta, ita daduchus Solis, præco Mercurij, & ὁ ἐπὶ βωμῷ effigiem Lunæ repræsentabat. Eusebius De Præp. Euang. lib. III. Ἐν δὲ τοῖς κατ' Ἐλευσῖνα μυστηρίοις ὁ μὲν ἱεροφάντης, εἰς εἰκόνα τοῦ δημιουργοῦ ἐνσκευάζεται· δαδοῦχος, εἰς τὴν ἡλίου· καὶ ὁ μὲν ἐπὶ βωμῷ, εἰς τὴν σελήνης· ὁ δὲ ἱεροκήρυξ, Ἑρμοῦ.

CAP. XV.

Præfectus mysterijs ὁ Βασιλεὺς, eiusq́; circa ista munus. Item οἱ Ἐπιμεληταὶ, numero quatuor; ijque vnde legi soliti. Præter illos Ἱεροποιοὶ etiam decem. Pollucis locus emendatus.

PRæerat verò mysterijs, ὁ Βασιλεὺς appellatus. Hesychius. Βασιλεὺς, ἄρχων τις Ἀθήνησι, μυστηρίων προνοῶν. Etymologici Auctor. Παρὰ Ἀθηναίοις ὁ λεγόμενος βασιλεὺς πρῶτον μὲν μυστηρίων ἐπιμελεῖται. Pollux lib. VIII. cap. VIII. sect. III. Ὁ δὲ Βασιλεὺς μυστηρίων προέστηκε. Habes quoque apud Harpocrationem, & Suidam. Et vota ritu patrio nuncupabat, ac sacra faciebat Eleusine, atque Athenis in Eleusinio; curabatque, ne quis in mysteria quicquam, aut sacra, delinqueret. Lysias in Andocidem. Φέρε γὰρ, αὖ νυνὶ Ἀνδοκίδης ἀθῷος ἀπαλλαγῇ ἡμῶν ἐκ τοῦδε τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἔλθῃ κληρωσόμενος τῶν ἐννέα ἀρχόντων, καὶ λάχῃ βασιλεὺς, ἄλλό τι ἢ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ θυσιάσει, καὶ εὐχὰς εὔξεται κατὰ τὰ πάτρια, τὰ μὲν, ἐν τῷ ἐνθάδε Ἐλευσῖνι, τὰ δὲ ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ ἱερῷ, καὶ τῆς ἑορτῆς ἐπιμελήσεται μυστηρίοις, ὅπως αὖ μηδεὶς ἀδικῇ, μηδὲ ἀσεβῇ περὶ τὰ ἱερά; Atque initio edicebat; vt, quisquis hostis, sacris abstineret. Pollux loco iam cito. Προαγορεύει δὲ (ὁ βασιλεὺς) τοῖς ἐναντίοις, ἀπέχεσθαι τῶν μυστηρίων. Deinde postridie mysteriorum ex lege Solonis senatum in Eleusinio cogebat, cognitutus de ijs, qui in myste-

mysteria, aut sacra, deliquissent. Andocides Orat. Περὶ μυστηρίων. Ἐπειδὴ γὰρ ἤλθομεν Ἐλευσινόθεν, καὶ ἡ ἔνδειξις ἐγεγένητο, προσῄει ὁ βασιλεὺς περὶ τῶν γεγενημένων ἐν Ἐλευσῖνι κατὰ τὴν τελετὴν, ὥσπερ ἔθος ἐστίν. οἱ δὲ πρυτάνεις προσάξειν ἔφασαν αὐτὸν πρὸς τὴν βουλὴν, ἀπαγγεῖλαι τ' ἐκέλευον ἐμοί τε καὶ Κηφισίῳ παρεῖναι εἰς τὸ Ἐλευσίνιον. ἡ γὰρ βουλὴ ἐκεῖ καθεδεῖσθαι ἔμελλε, κατὰ τὸν Σόλωνος νόμον, ὃς κελεύει· τῇ ὑστεραίᾳ τῶν μυστηρίων ἕδραν ποιεῖν ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ. Sed non solus Βασιλεὺς curabat mysteria, verùm cum eo etiam οἱ Ἐπιμεληταὶ dicti. Pollux lib. VIII. cap. VIII. sect. III. Ὁ δὲ Βασιλεὺς μυστηρίων προέστηκε μετὰ τῶν Ἐπιμελητῶν. Erant verò hi quatuor numero, & à populo legebantur; duo ex ciuibus Atheniensibus, tertius autem ex Eumolpidis, quartus ex Cerycibus. Etymologici Auctor. Ἐπιμελητὴς τῶν μυστηρίων. Παρὰ Ἀθηναίοις ὁ λεγόμενος Βασιλεὺς πρῶτον μὲν μυστηρίων ἐπιμελεῖται μετὰ τῶν Ἐπιμελητῶν, οὓς ὁ δῆμος ἐχειροτόνει. τέσσαρες δ' ἦσαν. εἷς δὲ, ἐξ Εὐμολπιδῶν· καὶ εἷς, ἐκ Κηρύκων. Quæ totidem penè verbis Harpocration, & Suidas, ex Aristotele. Meminit τοῦ Ἐπιμελητοῦ τῶν μυστηρίων Demosthenes in Midianâ. Ὑμεῖς γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐχειροτονήσατε τοῦτον τῆς παράλου ταμίαν ὄντα τοιοῦτον οἷός ἐστι. καὶ πάλιν ἵππαρχον, ὀχεῖσθαι διὰ τῆς ἀγορᾶς ταῖς πομπαῖς οὐ δυνάμενον. καὶ μυστηρίων Ἐπιμελητὴν, καὶ Ἱεροποιόν. Ad hos in mysterijs maioribus Ἱεροποιοὶ erant, decem numero, qui sacra facerent. Pollux lib. VIII. cap. VIII. sect. XXVI. Quæ est Περὶ ἱεροποιῶν. Δέκα ὄντες οὗτοι, ἔθυον θυσίας τὰς πενταε-

 τηρί-

τηρικὰς τὴν εἰς Δῆλον, τὴν ἐν Βραυρῶνι, τὴν τῶν Ἡρακλείων, τὴν Ἐλευσῖνι. Ita locum illum, hodie corruptissimum, emendandum censeo.

CAP. XVI.

Initiati his mysteriis Atheniensium liberi, adhuc pueri; nec Athenienses tantum, sed Graeci quoque alij omnes; nisi quod Socrates, & Demonax, neglexerunt. Item Romani; in quibus Atticus, & Augustus. Etiam Anacharsis, Scytha; & mulieres, quae Μέλισσαι *appellatae.*

CVrabant autem Athenienses his mysterijs liberos suos, adhuc pueros, à certo tempore initiari; quemadmodum etiam in Samothracijs fiebat. Terentius in palliatâ fabulâ Phormione, Act. 1. Sc. 1.

Ferietur alio munere, vbi hera pepererit;
Porrò autem alio, vbi erit puero natalis dies:
Vbi initiabunt. ———

Vbi Donatus. *Terentius Apollodorum sequitur, apud quem legitur, in insulâ Samothraciâ à certo tempore pueros initiari, more Atheniensium.* Ac, si in pueris neglectum foret; saltem, vt ante mortem fieret, summo studio operam dabant. Inde ille apud Aristophanem Pace.

Δεῖ γάρ μυηθῆναί με, πρὶν τεθνηκέναι.

Socra-

Socrati, & Demonacti, probro datum, quod initiationem neglexiſſent. Lucianus Demonacte. Καί τινες ἐπ' αὐτὸν (τὸν Δημώνακτα) ἀνέστησαν Ἄνυτοι καὶ Μέλιτοι, τὰ αὐτὰ κατηγοροῦντες, ἅπερ κἀκεῖνοι τότε (τοῦ Σωκράτους) ὅτι θύων ὤφθη πώποτε, οὔτε ἐμυήθη μόνος ἁπάντων ταῖς Ἐλευσινίαις. Nec Athenienſes tantùm, ſed Græci omnes, hiſce ſacris initiandos ſe ſiſtebant. Herodotus lib. VIII. Τὴν δὲ ὁρτὴν ταύτην, (de Eleuſinijs illi ſermo.) ἄγουσιν Ἀθηναῖοι ἀνὰ πάντα ἔτεα τῇ μητρὶ καὶ τῇ κόρῃ, καὶ αὐτέων τε ὁ βουλόμενος, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, μυεῖται. Immò non duntaxat Græci, ſed quæcunque etiam gentes. Cicero De Natur. Deorum, lib. I.

Omitto Eleuſinam ſanctam illam, & auguſtam;
Vbi initiantur gentes orarum vltimæ.

Itaque ipſi quoque Romani; inter quos Atticus, ad quem Brutus apud Ciceronem Tuſc. I. *Reminiſcere, quoniam es initiatus, quæ tradantur myſterijs.* Et ipſe Atticus, apud eundem De Leg. lib. II. *Excipis, credo, illa (myſteria) quibus ipſi initiati ſumus.* Auguſtus quoque Imperator. Dion Caſſius lib. LI. Τά τε ἐν τῇ Ἑλλάδι διῴκησε, (loquitur autem de Auguſto) καὶ τῶν ταῖν θεαῖν μυστηρίων μετέλαβεν. Suetonius in eius Vitâ, cap. XCIII. *Athenis initiatus, cum poſteà Romæ pro tribunali de priuilegio ſacerdotum Atticæ Cereris diſceptaretur, & quædam ſecretiora proponerentur, dimiſſo concilio, & coronâ circumſtantium, ſolus audijt diſceptantes.* Quin longinquæ etiam gentes. Nec temerè eſt illud, in citato apud Ciceronem loco,

Vbi initiantur gentes orarum vltimæ.

Quod Anacharſidis causâ dictum puto; qui, cùm Scytha ipſe eſſet, tamen & ciuis Athenienſis factus fuit, & his ſacris initiatus. Lucianus Scythâ. Καὶ ἐμυήθη μόνος βαρβάρων Ἀνάχαρσις, δημοποίητος γενόμενος· εἰ χρὴ Θεοξένῳ πιστεύειν, καὶ τοῦτο ἱστοροῦντι περὶ αὐτοῦ. Himerius in Eclogis. Ἤγαγεν δ' ἄρα ὁ τοῦ πυρὸς τοῦ κατ' Ἐλευσῖνα πόθος καὶ Ἀνάχαρσιν, τὸν Σκύθην, ἐπὶ μυστήρια. Nec viri tantùm initiati, verùm etiam ſequior ſexus; & quidem ætatis omnis, ac dignitatis. Apuleius Mil. XI. *Influunt turbæ, ſacris diuinis initiatæ, viri, fœminæq́ꝫ, omnis ætatis, & omnis dignitatis.* Ariſtides Eleuſiniâ. Ὅσα μὲν δὴ θέας ἐχόμενα εἶδον γενεαὶ παμπληθεῖς εὐδαιμόνων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐν τοῖς ἀρρήτοις φάσμασιν. De fœminis, videre eſt etiam in Inſcriptione antiquâ.

SACRATÆ. APVD. ELEVSINAM.

DEO. BACCHO. CERERI. ET. CORÆ.

Mulieres verò initiatæ, Μέλισσαι dictæ. Heſychius. Μέλισσαι, αἱ τῆς Δήμητρος μύστιδες. Porphyrius De Nymph. antro. Τὰς Δήμητρος ἱερείας, ὡς τῆς χθονίας θεᾶς μύστιδας, Μελίσσας οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν. Alij ſacerdotes Cereris ita dictas eſſe volunt. Scholiaſtes Euripidis Hippolyto. Τὰς ἱερείας (Δήμητρος) Μελίσσας ἐκάλουν οἱ ποιηταί. Item Pindari, Pythionic. Od. IV. Μελίσσας κυρίως τὰς τῆς Δήμητρος ἱερείας φησί. Atque ita capiendus Callimachus Hymno II.

Δηοῖ δ' οὐκ ἀπὸ παντὸς ὕδωρ φορέουσι Μέλισσαι.

CAP. XVII.

Initiati ad virtutem obstricti putabantur, & recta à deabus Eleusinijs consilia accipere; feliciores denique esse in hâc vitâ, & post mortem apud inferos multò honoratiores; ac priorem in consessu locum tenere: etsi nonnulli, Amori qui initiati, eos esse feliciores existimarent.

QVi autem initiati, credebantur ad vitam quandam meliorem capessendam, eamque quàm rectissimè possent instituendam, quasi sacramento quodam obstricti esse. Huc pertinent illa Ciceronis De Leg. lib. II. *Multa eximia, diuinaq́, videntur Athenæ tuæ peperisse, atque in vitam hominum attulisse; tum nihil melius illis mysterijs, quibus ex agresti immaniq́ vitâ exculti ad humanitatem, & mitigati sumus: initiaq́ vt appellantur, ita re vera principia vitæ cognouimus. neq́ solùm cum lætitiâ viuendi rationem accepimus, & etiam cum spe meliore moriendi.* Et ille apud Sopatrum in Diuis. Quæst. Καὶ τῶν μυστηρίων ἀξιωθεὶς, ἐδεόμην καὶ τῆς παρ' ὑμῶν ἀρίστης παιδεύσεως· ἐζήτουν κατ' ἐμαυτὸν, ὅστις παρ' ὑμῶν καὶ ἤθεσι καὶ λόγοις καὶ τὸν ἄριστόν με λόγον παιδεύσειεν. Et alius ibidem. Καθάπερ ἄλλῳ μυστηρίῳ περιτελεσθεὶς τῇ σιωπῇ, τῶν ἄλλων ἁμαρτημάτων λοιπὸν τὸν ἐμαυτοῦ βίον ἐκάθαιρον· καὶ, πρὸς τὴν θείαν τῶν θεῶν τελετὴν ἐπειγόμενος, ἐκκλίνειν τῶν ἁμαρτημάτων ἐσπούδαζον. Aristides Eleusiniâ. Σαφέστατα δὴ πανή-

γυελς αὕτη (de myſterijs noſtris loquitur.) καθάρσιον ἦν καὶ μανιῶν, καὶ πάσης ἀτόπȣ συμφορᾶς. Quin & conſilia ſibi recta à deabus Eleuſinijs, Cerere, ac Proſerpinâ, ſuppeditari arbitrabantur. Ita Pericles apud Sopatrum, in citato ſemel iterumque Opere. Πιςεύω ταῖς ἐν Ἐλευσῖνι θεαῖς, τȣτον μοι ἐκβεβηκέναι τὸν νȣν, καὶ τὸ στρατήγημα τȣτο ἐξ ἀνακτόρων δȣναι τῶν μυστικῶν. Immò longè alijs feliciores cenſebantur. Hinc Chorus Ariſtophanis Ranis.

Χωρῶμεν ἐς πολυῤῥόδȣς
Λειμῶνας ἀνθεμώδεις,
Τὸν ἡμέτερον τρόπον
Τὸν καλλιχορώτατον
Παίζοντες, ὃν ὄλβιαι
Μοῖραι ξυνάγȣσι.
Μόνοις γὰρ ἡμῖν ἥλιος,
Καὶ φέγγος ἱλαρόν ἐστιν,
Ὅσοι μεμυήμεθ᾽, εὐ-
σεβῆ τε διήγομεν
Τρόπον, περί τε ξένȣς,
Καὶ τȣς ἰδιώτας.

Theon in Paradigm. Κάλλιστον μὲν ȣν, καὶ τῶν μεγίστων ἀγαθῶν, τὸ μυστηρίων μετέχειν. Nec in vitâ tantùm, ſed morte etiam, meliùs cum illis actum iri opinio erat. Crinagoras Anthologiæ lib. I. cap. XXVIII.

Εἰ καί σοι ἑδραῖος ἀεὶ βίος, ȣδὲ θάλασσαν
Ἔπλως, χερσαίας τ᾽ ȣκ ἐπάτησας ὁδȣς,

Ἔμπης

Ἔμπης Κεκροπίης ἐπιβήμεναι, ὄφρ' ἐν ἐκείνῃ
Δήμητρος μεγάλας νύκτας ἴδῃς ἱερῶν.
Τῶν ἄπο κἂν ζωοῖσιν ἀκηδέα, κεὖτ' ἂν ἵκηαι
Ἐς πλεόνων, ἕξεις θυμὸν ἐλαφρότερον.

Isocrates in Panegyrico, vbi de Cerere, quæ fruges Atheniensibus, & initia, est largita. Καὶ δούσης δωρεὰς διττάς, αἵπερ μέγισται τυγχάνουσιν οὖσαι, τούς τε καρπούς, οἳ τοῦ μὴ θηριωδῶς ζῆν ἡμᾶς αἴτιοι γεγόνασι, καὶ τὴν τελετήν, ἧς οἱ μετέχοντες περί τε τῆς τοῦ βίου τελευτῆς, καὶ τοῦ σύμπαντος αἰῶνος, ἡδίους τὰς ἐλπίδας ἔχουσιν. Aristides Eleusiniâ. Ἀλλὰ μὴν τό τε κέρδος τῆς πανηγύρεως, οὐχ ὅσον ἡ παροῦσα εὐθυμία, οὐδ' αἱ τοῦ προτέρου χρόνου δυσκολιῶν λύσεις, καὶ ἀπαλλαγαί· ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς τελευτῆς ἡδίους ἔχειν τὰς ἐλπίδας, ὡς ἄμεινον διάξοντας. Et inter mortuos honoratiores futuri credebantur. Scholiastes Aristophanis Ranis. Φιλοτιμότεροί εἰσιν ἐν ᾅδου οἱ μεμυημένοι. Quin priorem quoque locum in consessu inter beatos habituri. Diogenes Laërtius in Vitâ cognominis Cynici, lib. VI. Ἐν ᾅδου προεδρίας οἱ μεμυημένοι τυγχάνουσι. Et Auctor Axiochi, vbi de beatorum post mortem statu. Ἐνταῦθα τοῖς μεμυημένοις ἐστί τις προεδρία. Maioris tamen felicitatis compotes fieri à nonnullis putabantur, qui Amoris sacris essent initiati. Itaque ille aït apud Plutarchum Ἐρωτικῷ. Ἀγαθὸν μὲν, ὦ ἑταῖρε, τῆς ἐν Ἐλευσῖνι τελετῆς μετασχεῖν. ἐγὼ δὲ ὁρῶ τοῖς ἔρωτος ὀργιασταῖς καὶ μύσταις ἐν ᾅδου βελτίονα μοῖραν οὖσαν. Hanc illorum spem perstringit Clemens in Protreptico. Ἄξια μὲν οὖν νυκτὸς τὰ τελέσματα, καὶ πυρὸς, καὶ τοῦ μεγαλή-

τορος, μᾶλλον δὲ ματαιόφρονος, Ἐρεχθειδῶν δήμου· πρὸς δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, οὕς τινας μηδὲ τελευτήσαντας ἄσσα οὐδὲ ἔλπονται.

Cap. XVIII.

Non initiati autem, Cereris templo prohibebantur; vnde belli cum Philippo Atheniensibus causa fuit. Dein post mortem apud inferos in luto iacere credebantur.

QVi initiati non essent, ijs templum Cereris intrare non licebat. Atque hæc Atheniensibus belli cum Philippo rege causa fuit. Liuius Hist. lib. XXXI. *Contraxerant autem cum Philippo bellum Athenienses, haud quaquam dignâ causâ: dum ex vetere fortunâ nihil præter animos seruant. Acarnanes duo iuuenes per initiorum dies, non initiati, templum Cereris, imprudentes religionis, cum cæterâ turbâ ingressi sunt. Facilè eos sermo prodidit, absurdè quædam percunctantes; deductiq; ad antistites templi, cùm palàm esset, per errorem ingressos, tanquam ob infandum scelus, interfecti sunt.* Hinc est, quod Cererem, Proserpinam, aut Iacchum, mysteriorum præsides Deos, in somnis videre, non initiatis malum esse Artemidorus dicit, Onirocrit. lib. II. cap. XLIV. Δημήτηρ δὲ, καὶ Κόρη, καὶ ὁ λεγόμενος Ἴακχος, τοῖς μεμυημένοις ταῖς θεαῖς ἀγαθόν τι, καὶ οὐ τὸ τυχὸν, σημαίνουσι. τοῖς δὲ ἀμυήτοις, πρότερον τινὰ φόβον,

καὶ

καὶ κίνδυνον, ἐπάγουσι. Ac post mortem apud inferos in luto iacere putabantur. Plato Phædone. Καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες, οὐ φαῦλοί τινες εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι, ὅτι ὃς ἂν ἀμύητος, καὶ ἀτέλεστος, εἰς ᾅδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται. Aristides Eleusiniâ, de re eâdem. Ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς τελευτῆς ἡδίους ἔχειν τὰς ἐλπίδας, ὡς ἄμεινον διάξοντας, καὶ οὐκ ἐν σκότῳ τε καὶ βορβόρῳ κεισομένους, ἃ δὲ τοὺς ἀμυήτους αναμένει. Huc Themistij pertinet locus in fragmento quodam insigni apud Stobæum Serm. CXIX. Καὶ συνεστιν ὁσίοις καὶ καθαροῖς ἀνδράσι τὸν ἀμύητον ἐνταῦθα τῶν ζώντων ἀκάθαρτον ἐφορῶν ὄχλον, ἐν βορβόρῳ πολλῷ καὶ ὁμίχλῃ πατούμενον ὑφ᾽ ἑαυτοῦ, καὶ συνελαυνόμενον. Et Diogenis Cynici responsum ad amicos, consulentes, vt initiari ante mortem vellet, apud Laërtium lib. VI. Γελοῖον, ἔφη, εἰ Ἀγεσίλαος μὲν, καὶ Ἐπαμεινώνδας, ἐν τῷ βορβόρῳ διάξουσιν, εὐτελεῖς δέ τινες μεμυημένοι ἐν ταῖς μακάρων νήσοις ἔσονται. Item iste Cydonij locus, lib. De Contemnendâ Morte. Καὶ τοῦτ᾽ ἐστὶν ἡ ἐσχάτη κακοδαιμονία, καὶ ὁ βόρβορος, καὶ τὸ σκότος, ἣ κεῖσθαι τοὺς ἀμυήτους ἔχει γνώμη.

CAP. XIX.

Prohibiti autem initiari peregrini; & extra ordinem initiati Hercules, Bacchus, Dioſcuri, Aeſculapius, & Hippocrates. Sorani error indicatus. Barbari quoque excluſi his ſacris, & homicidæ, quamlibet inuoluntarij; magi item, & præſtigiatores alij: denique impij, & ſcelerati, qualeſcunque.

ARcebantur autem initio his myſterijs peregrini, neque fas initiari illos erat. Apollodorus lib. II. Ἦν δὲ οὐκ ἐξὸν ξένοις τότε μυεῖσθαι. Quæ totidem verbis Homeri Scholiaſtes Iliad. θ΄. Scholiaſtes Ariſtophanis Pluto ſecundâ. Νόμος ἦν Ἀθηναίοις, μηδένα ξένον μυεῖν. Itaque cùm initiari Hercules cuperet, atque hâc lege prohiberetur, inſtituta ſunt Minora, vt ſupra dixi, quibus initiatus fuit. Atque hic primus è peregrinis initiatus. Ariſtides Orat. in Herculem. Ἔτι δὲ αὐτῇ (τῶν Ἀθηναίων πόλει) καὶ φιλίας συμβόλαια πρὸς Ἡρακλέα πάμπολλα ὑπῆρχεν· ἄλλα τε, καὶ ὅτι πρῶτον ξένον ἐμύησεν, ἕως ἦν ἐν ἀνθρώποις. Iterum Panathenaicâ. Ἡρακλέος ἀπελθόντος ἐξ ἀνθρώπων, ἡ πόλις καὶ νεὼς καὶ βωμοὺς ἱδρύεται πρώτη, καθάπερ καὶ πρόσθεν τοῖς μυστηρίοις ἐτίμησε πρῶτον ξένων. Et rurſum Leuctricâ I. Ἡρακλεῖ μυστηρίων μετάδοσις πρώτῳ ξένων. Præter Herculem, qui primus fuit, initiatus etiam Bacchus. Auctor Axiochi. Καὶ τοὺς

περὶ

περὶ Ἡρακλέα τε καὶ Διόνυσον, καλιόντας εἰς ᾅδου, πρότερον λόγος ἐνθάδε μυηθῆναι, καὶ τὸ θάρσος τῆς ἐκεῖσε πορείας παρὰ τῆς Ἐλευσινίας ἐναύσασθαι. Dein Dioscuris iste quoque honos habitus, adoptante illos Aphidno, quemadmodum Herculem Pylius etiam adoptauerat. Plutarchus Theseo. Οὐδὲν γὰρ (οἱ Τυνδαρίδαι) ἠξίωσαν, ἁπάντων κρατοῦντες, ἀλλ' ἢ μυηθῆναι. μηδὲν ἧττον Ἡρακλέους τῇ πόλει προσήκοντες. καὶ τοῦτο οὖν ὑπῆρξεν αὐτοῖς, Ἀφίδνου ποιησαμένου παῖδας, ὡς Πύλιος Ἡρακλέα. Aristides Eleusiniâ. Μυηθῆναι δὲ ξένων πρώτους Ἡρακλέα, καὶ Διοσκούρους, ἀγῶνά τε γυμνικὸν γενέσθαι πρῶτον Ἐλευσῖνι τῆς Ἀττικῆς. Et Æsculapio. Philostratus in Vitâ Apollonij lib. IV. cap. VI. Ταύτῃ δὲ ἐνόμισαν Ἀσκληπιοῦ ἕνεκα, ὅτι δὴ ἐμυήσαντο αὐτὸν ἥκοντα Ἐπιδαυρόθεν ὀψὲ μυστηρίων. Pausanias Corinthiacis. Ἀθηναῖοι τῆς τελετῆς λέγοντες Ἀσκληπιῷ μεταδοῦναι, τὴν ἡμέραν ταύτην Ἐπιδαύρια ὀνομάζουσι. Etiam Hippocrati. Exstatque hâc de re Senatusconsultum Atheniensium, in quo ista ecce verba. Δεδόχθαι τῷ δήμῳ μυῆσαι αὐτὸν τὰ μυστήρια τὰ μεγάλα δημοσίᾳ, καθάπερ Ἡρακλέα τὸν Διός. Non rectè Soranus, in eius Vitâ, secundo id ab Hercule ipsi contigisse nobis tradit. Καὶ λαμπρῶν ἔτυχε τιμῶν παρὰ Κώοις, ἀλλὰ καὶ Θεσσαλοῖς, καὶ Ἀργείοις, καὶ Ἀθηναίοις· οἵτινες καὶ δεύτερον αὐτὸν ἀφ' Ἡρακλέους δημοσίᾳ τοῖς Ἐλευσινίοις ἐμύησαν, καὶ πολίτην ἔγραψαν. Nam ante Hippocratem etiam Baccho, & Dioscuris, illud factum iam ostendi. Postea admissi peregrini omnes, præter barbaros; idque in Medorum, & Persarum, odium. Isocrates Panegy-

negyrico. Εὐμολπίδαι δὲ,, καὶ Κήρυκες, διὰ τὸ τούτων μῖσος, (de Medis, Persisque, loquitur.) καὶ τοῖς ἄλλοις βαρβάροις εἴργεσθαι τῶν ἱερῶν, ὥσπερ τοῖς ἀνδροφόνοις, προαγορεύουσιν. De barbaris, locus Luciani est Demonacte. Ἐτόλμησε δέ ποτε καὶ Ἀθηναίους ἐρωτῆσαι δημοσίᾳ, τῆς προῤῥήσεως ἀκούσας· διὰ τίνα αἰτίαν ἀποκλείουσι τοὺς βαρβάρους, καὶ ταῦτα, τοῦ τὴν τελετὴν αὐτοῖς καταστησαμένου Εὐμόλπου βαρβάρου, καὶ Θρᾳκὸς ὄντος. Exclusi quoq; homicidæ. Ecce, in citatis iam Isocratis verbis. Τοῖς ἄλλοις βαρβάροις εἴργεσθαι τῶν ἱερῶν, ὥσπερ τοῖς ἀνδροφόνοις, προαγορεύουσιν. Theon in Paradigmatis. Κάλλιστον μὲν οὖν, καὶ τῶν μεγίστων ἀγαθῶν, τὸ μυστηρίων μετέχειν· ἀλλὰ καὶ τούτων τῶν μυστηρίων (τὸν ἀνδροφόνον) ἀποκεκλείκασι, καὶ οὐδὲ τοῖς ἀκουσίοις φόνοις παντελῶς συγγνώμην εἴασαν εἶναι. Et obserua, nec inuoluntariæ cædi veniam fuisse. Magi etiam, & præstigiatores quilibet. Philostratus in Vitâ Apollonij, lib. IV. cap. VI. Ὁ δὲ ἱεροφάντης οὐκ ἐβούλετο παρέχειν τὰ ἱερά. μὴ γὰρ ἄν ποτε μυῆσαι γόητα, μηδὲ τὴν Ἐλευσῖνα ἀνοῖξαι ἀνθρώπῳ μὴ καθαρῷ τὰ δαιμόνια. Ac simpliciter omnes impij, & scelerati. Itaque initio per præconem edicebatur, Ἑκὰς, ἑκὰς, ὅστις ἀλιτρός. Vel, Ἑκὰς, ἑκὰς ἔστε βέβηλοι. Lampridius in Alexandro Seuero. *In sacris Eleusinijs dicitur, vt nemo ingrediatur, nisi qui se innocentem nouit.* Inde est illud Theocriti, Id. III.

—— ζαλῶ δὲ φίλα γύναι Ἰασίωνα,
Ὃς τόσσων ἐκύρησεν ὅσ' οὐ πευσεῖσθε βέβαλοι.

Suetonius Nerone, cap. XXXIV. *Peregrinatione quidem Græciæ Eleusinijs sacris, quorum initiatione*

impij, & scelerati, voce præconis submouerentur, interesse non ausus est. Horatius lib. III. Od. I.

Odi profanum vulgus, & arceo.

Vbi vetus eius Interpres. *Profani, sacris non initiati, qui à sacris arcebantur.* Hinc insolens illud Demetrij factum, qui Aristagoræ meretrici prope ipsa adyta sellam posuit, vt mysteria spectaret. Narrat Athenæus lib. IV. Ἐλευσῖνί τε μυστηρίων ὄντων ἔθηκεν αὐτῇ (τῇ Ἀρισταγόρᾳ) θρόνον παρὰ τὸ ἀνάκτορον, οἰμώζεσθαι φήσας τοὺς κωλύοντας.

CAP. XX.

Sed nec prodere non initiatis ea licitum fuit; & si quis hîc deliquisset, ei mortem lex statuebat. Diagoræ Melij proscriptio. Aeschyli periculum. Numenij somnium. Nec commune cum his quicquam sibi quisquam cupiebat. Ac ne ipsis quidem Dijs divulgare illa licitum. Quin vt eloqui, ita audire nefas erat. Ceres quoque nomine mystico nuncupata. Tamen nihil apud Cretenses occultatum.

VTque ad sacra hæc profani non admissi, ita nihil etiam illis evulgare fas putatum, Lysis in Epistolâ ad Hipparchum. Οὐ γὰρ θέμις ὀρέγειν τοῖς ἀπαντῶσι τὰ μετὰ τοσούτων ἀγώνων περαθέντα. οὐδὲ γὰρ βεβάλοις τὰ ταῖν Ἐλευσινίαιν θεαῖν μυστήρια διηγεῖσθαι. κατ' ἰσότητα δὲ ἄδικοι, καὶ ἀσεβέες, ἀμφότεροι οἱ ταῦτα

οἱ ταῦτα πράξαντες. Quæ corruptiſſima hodie leguntur apud Iamblichum, lib. I. cap. XVII. Plato Theætero. Ἄθρει δὲ περισκοπῶν, μή τις τῶν ἀμυήτων ἐπακούῃ. Quem Platonis etiam locum, etſi ſine Dialogi nomine, citat Clemens Strom. V. Diodorus Siculus lib. III. Καὶ τὰ παρεισαγόμενα κατὰ τὰς τελετὰς, περὶ ὧν οὐ θέμις τοῖς ἀμυήτοις ἱστορεῖν τὰ κατὰ μέρος. Nicetas in Gregorij Nazianzeni Orat. εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *Nota ſunt hæc Græcæ ſuperſtitionis hierophantis, quibus inuiolabili lege interdictum erat, ne hæc atq; huiuſmodi myſteria apud eos, qui his ſacris minimè initiati eſſent, evulgarent.* Huc pertinet prouerbium, Ἀττικοὶ τὰ Ἐλευσίνια. Tarrhæus. Ἀττικοὶ τὰ Ἐλευσίνια. ἐλλείπει τὸ, καθ' ἑαυτούς· λέγει δὲ Δοῦρις, ὅτι ὅταν καθ' ἑαυτοὺς συλλεγέντες τινὲς πράττωσί τι, ἐπιλέγουσιν ἑαυτοῖς· Ἀττικοὶ τὰ Ἐλευσίνια. Habes quoque apud Zenobium Cent. II. Prouerb. XXVI. Diogenianum Cent. I. Prouerb. LI. & Cent. II. Prouerb. XXXVIII. Iuſtinus initio lib. V. *Myſteria Cereris initiorum ſacra nullo magis, quàm ſilentio, ſolennia.* Tertullianus Aduerſus Valentinianos, cap. I. *Nam & illa Eleuſinia, hæreſis & ipſa Atticæ ſuperſtitionis, quod tacent, pudor eſt.* Sophocles Oed. Col.

Οὗ πότνιαι σεμναὶ τιθη-
νοῦνται τέλη
Θνατοῖσιν, ὧν καὶ χρυσέα
Κλῆς ἐπὶ γλώσσᾳ βέβακεν
Προσπόλων Εὐμολπιδᾶν.

Vbi Scholiaſtes. Ἐπεὶ ἄρρητα τὰ μυστήρια, καὶ καθάπερ

περ κλεῖσιν ἡ γλῶσσα κατείληπται, ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐξενεγκεῖν. Gregorius Nazianzenus Orat. XXXIX. Οἶδεν Ἐλευσὶς ταῦτα, καὶ οἱ τῶν σιωπωμένων, καὶ σιωπῆς ὄντως ἀξίων, ἐπόπται. Hermias Διασυρμῷ τῶν ἔξω φιλοσόφων. Πυθαγόρας, καὶ οἱ τούτου συμφυλέται, σεμνοὶ, καὶ σιωπηλοὶ, παραδιδόασιν ἄλλα μοι δόγματα, ὥσπερ μυστήρια. Mucius apud Dionysium Halicarn. lib. V. Δήμῳ μὲν φράζειν, ἃ διανοοῦμαι πράττειν, οὐκ ἀσφαλὲς, μή τις ἴδια κέρδη περιβαλόμενος, πρὸς τοὺς πολεμίους αὐτὰ ἐξενέγκῃ, δέον αὐτοῖς ὥσπερ μυστηρίου ἀποῤῥήτου φυλακῆς. Inde est istud Senecæ Hippolyto.

Iactare tacitis conscias sacris faces.

Et Statij Sylu. IV. Carm. VIII.

Votiuam taciti quassamus lampada mystæ.

Ouidius de Arte Amandi, lib. II.

Quis Cereris ritus audet vulgare profanis?

Mercurius Trismegistus lib. XIII. Πρόσεχε, παῖ. ἀῤῥήτων γὰρ ἐπακούεις μυστηρίων. Hinc est illud Augusti factum, quod Suetonius nobis narrat in eius Vitâ, cap. XCIII. *Athenis initiatus, cùm postea Romæ pro tribunali de priuilegio sacerdotum Atticæ Cereris cognosceret, & quædam secretiora proponerentur, dimisso concilio, & coronâ circumstantium, solus audijt disceptantes.* Hesychius. Μύστης, τελούμενος, σιωπηλός. Inde Μυστηριώδης σιωπὴ, apud Eunapium in Iuliano. Καταπληξάντων δὲ ὥσπερ διοσημίαν, καὶ σιωπῆς καταχεχυμένης μυστηριώδους. Et, Ἐν μυστηρίῳ κατέχειν, apud Iustinum Martyrem in Epistolâ ad Diognetum. Ἐν ὅσῳ μὲν οὖν κατεῖχεν ἐν μυστηρίῳ, καὶ διετήρει τὴν αὐτοῦ βουλὴν, ἀμελεῖν ἡμῶν, καὶ

ἀφρουλιστεῖν, ἐδόκει. Basilius Magnus in Psalmum XLV. Ὑπὲρ ἀπορρήτων, καὶ τῶν ἐν μυστηρίῳ κεκρυμμένων. Et Aretæus malagma quoddam suum secretius, hinc petitâ ratione, Μυστήριον vocat. Locus est χρονίων παθῶν θεραπ. lib. II. cap. VII. Καὶ τὸ μάλαγμα, ἐπίκλησιν τὸ χλωρόν· καὶ τοὔνομα, τὸ μυστήριον. Quod si quis hæc divulgasset, ei mortem lex statuebat. Sopater in Diuis. Quæst. Νόμος, τὸν ἐξειπόντα τὰ μυστήρια τεθνάναι. Hinc proscriptus ab Atheniensibus fuit Diagoras Melius, ac propositum talentum vnum ei, qui interfecisset ipsum: duo, qui viuum adduxisset. Suidas in Διαγόρας ὁ Μήλιος. Ἐκήρυξαν κατ' αὐτοῦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἐν χαλκῇ στήλῃ ἔγραψαν· τῷ μὲν ἀποκτείναντι, τάλαντον λαμβάνειν· τῷ δὲ ἄγοντι, δύο. ἐκηρύχθη δὲ τοῦτο, διὰ τὸ ἀσεβὲς αὐτοῦ· ἐπεὶ τὰ μυστήρια πᾶσι διηγεῖτο, κοινοποιῶν αὐτὰ, καὶ μικρὰ ποιῶν, καὶ τοὺς βουλομένους μυεῖσθαι ἀποτρέπων. Quæ ijsdem verbis Scholiastes quoque Comici Auibus dicit. Ac respexit Athenagoras in Legatione. Διαγόρᾳ μὲν γὰρ εἰκότως ἀθεότητα ἐπεκάλουν Ἀθηναῖοι, μὴ μόνον τὸν Ὀρφικὸν εἰς μέσον κατατιθέντι λόγον, καὶ τὰ ἐν Ἐλευσῖνι δημοσιοῦντι μυστήρια. Etiam Æschylus, cùm nonnulla de mysterijs in tragœdijs quibusdam divulgasse videretur, in extremum mortis discrimen adductus fuit. Eustratius ad Ethic. Nicomach. lib. III. cap. I. Δοκεῖ Αἰσχύλος λέγειν μυστικά τινα ἔν τε ταῖς Τοξότισι, καὶ Ἱερείαις, καὶ ἐν Σισύφῳ Πετροκυλιστῇ, καὶ ἐν Ἰφιγενείᾳ, καὶ ἐν Οἰδίποδι. ἐν γὰρ τούτοις πᾶσι περὶ Δήμητρος λέγων, τῶν μυστικωτέρων περιεργότερον ἅπτεσθαι ἔοικε. λέγει δὲ καὶ περὶ

Αἰσχύλου Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ Ὁμήρου, ὡς κινδυνεύοντος ἐπὶ σκηνῆς ἀναιρεθῆναι, ἐπὶ τῷ τῶν μυστικῶν προφέρειν τινὰ δοκεῖν, εἰ μὴ προαισθόμενος κατέφυγον ἐπὶ τὸν τοῦ Διονύσου βωμόν, καὶ Ἀρεοπαγιτῶν αὐτὸν παραιτησαμένων, ὡς ὀφείλοντα κριθῆναι πρῶτον. Clemens Strom. II. Ὡς Αἰσχύλος, τὰ μυστήρια ἐπὶ σκηνῆς ἐξειπών, ἐν Ἀρείῳ πάγῳ κριθείς, οὕτως ἀφείθη, ἐπιδείξας αὐτὸν μὴ μεμυημένον. Et Numenio numinum ob hanc rem offenſam ſomnium oſtendit, quod Macrobius nobis refert, in Somn. Scip. lib. I. cap. II. *Numenio denique inter Philoſophos occultiorum curioſiori, offenſam numinum, quod Eleuſinia ſacra interpretando vulgauerit, ſomnia prodiderunt. Viſo ſibi ipſas Eleuſinias Deas habitu meretricio ante apertum lupanar videre proſtantes: admirantiq́; & cauſas non conuenientis numinibus turpitudinis conſulenti, reſpondiſſe iratas; ab ipſo ſe adyto pudicitiæ vi abſtractas, & paſſim adeuntibus proſtitutas.* Adeoque nihil ſibi cum eo commune cupiebant, qui hîc peccaſſet; immò ne domum quidem, aut iter. Hinc Horatius lib. III. Od. II.

—— vetabo, qui Cereris ſacrum
Vulgârit arcanæ, ſub iĳſdem
Sit trabibus, fragilemq́; mecum
Soluat phaſelum. ——

Quin ſilentium hoc adeò neceſſarium omnes arbitrari, vt ne ipſis quidem Dijs enarrare fas putarent. Hoc Tibulli iſta innuunt, lib. III. Eleg. V.

Non ego tentaui, nulli temeranda Deorum,
Audax laudandæ ſacra docere Deæ.

Atque vt proloqui crimen erat, ita audire. Apuleius Milesiâ XI. *Quæris forsitan anxiè, quid deinde dictum, quid factum? dicerem, si dicere liceret; cognosceres, si liceret audire. sed parem noxam contraherent aures, & linguæ, temerariæ curiositatis.* Pausanias Atticis, vbi de Eleusine agit. Τὰ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους τοῦ ἱεροῦ, τό τε ὄνειρον ἀπεῖπε γράφειν, καὶ τοῖς οὐ τελεσθεῖσιν ὅπως ὧν θέας εἴργονται, δῆλα δή που μηδὲ πυθέσθαι μετεῖναι σφίσιν. Inde est illud apud Catullum.

Orgia, quæ frustra cupiunt audire profani.

Hinc est, quod *Verenda* dicitur Eleusis apud Sidonium, Carm. IX.

Non cum Triptolemo verendam Eleusin.

Quin ipsa Ceres in his sacris non Δημήτηρ, suo nomine; verùm Ἄχθεια, mysticè dicta. Habes in Hesychij Glossis. Ἄχθεια, ἡ Δημήτηρ, μυστικῶς. Atque hæc ita apud Athenienses sese, Græcosque omnes, habuere; nisi quod apud Cretenses divulgare ea licitum, quod & illi testimonium esse volebant, originem eorum sibi deberi. Diodorus Siculus auctor, Bibliothecæ lib. v. Περὶ μὲν οὖν τῶν θεῶν οἱ Κρῆτες τῶν παρ' αὐτοῖς λεγομένων γεννηθῆναι τοιαῦτα μυθολογοῦσι. τὰς δὲ τιμὰς, καὶ θυσίας, καὶ περὶ τὰ μυστήρια τελετὰς, ἐκ Κρήτης εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους παραδεδόσθαι λέγοντες, τοῦτο φέρουσιν, ὡς οἴονται, μέγιστον τεκμήριον· τήν τε γὰρ παρ' Ἀθηναίοις ἐν Ἐλευσῖνι γινομένην τελετὴν, ἐπιφανεστάτην οὖσαν σχεδὸν ἁπασῶν, καὶ τὴν ἐν Σαμοθράκῃ, καὶ τὴν ἐν Θρᾴκῃ ἐν τοῖς Κίκοσιν, ὅθεν ὁ καταδείξας Ὀρφεὺς ἦν, μυστικῶς παραδίδοσθαι. κατὰ δὲ

τὴν

τὴν Κρήτην ἐν Κνωσσῷ νόμιμον ἐξ ἀρχαίων εἶναι φανερῶς τὰς τελετὰς ταύτας πᾶσι παραδίδοσθαι, καὶ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐν ἀπορρήτῳ παραδεδομένα, παρ' αὐτοῖς μηδένα κρύπτειν τῶν βουλομένων τὰ τοιαῦτα γινώσκειν.

CAP. XXI.

Quando inchoata mysteria; &, quot dies agitata. Polyænus restitutus.

DIxi supra quonam mense agi solita; nunc de die, quo incepta; & quot dies agitata, est dicendum. Ac quo die inchoata, age primùm ostendamus. Plutarchus in Alexandro, vbi pugnam ad Arbela commemorat, vndecimo die post mysteriorum initium commissam eam nobis refert. Ecce verba. Ἡ μὲν οὖν σελήνη τοῦ Βοηδρομιῶνος ἐξέλιπεν, περὶ τὴν τῶν μυστηρίων τῶν Ἀθήνησιν ἀρχήν. ἐνδεκάτῃ δὲ ἀπὸ τῆς ἐκλείψεως νυκτὶ, τῶν στρατοπέδων ἐν ὄψει γενομένων, Δαρεῖος μὲν ἐν ὅπλοις συνεῖχε τὴν δύναμιν, ὑπὸ λαμπάδων ἐπιπορευόμενος τὰς τάξεις. In Camillo verò dicit XXVI die factum. Τοῦτο δ' αὖ πάλιν Πέρσαι μηνὸς Βοηδρομιῶνος, ἕκτῃ μὲν ἐν Μαραθῶνι, τρίτῃ δ' ἐν Πλαταιαῖς ἅμα καὶ περὶ Μυκάλην ἡττήθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. πέμπτῃ δὲ φθίνοντος, ἐν Ἀρβήλοις Ἀθηναῖοι. τὴν περὶ Νάξον ἐνίκων ναυμαχίαν, ἧς Χαβρίας ἐστρατήγει, τοῦ Βοηδρομιῶνος περὶ τὴν πανσέληνον. Ergo si his XXVI diebus vndecim detrahas, habebis mensis decimum quintum;

in quem myſteriorum initium incidiſſe, ex Plutarcho iam accipimus. Sed per quot dierum ſpatium agitata? Non hoc certò affirmauerim. Corruptiſſimus eſt omninò Polyæni quidam locus, qui XXXIX ſtatuit. Exſtat iſte libro III. Χαβρίας περὶ Νάξον ναυμαχῶν ἐνίκησε Βοηδρομιῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δέκα. αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐπιτήδειον τῇ ναυμαχίᾳ κρίνας, ὅτι ἦν μία τῶν λθ' μυστηρίων. Itane plus menſe toto impenſum ſacris iſtis fuerit? Ne quis credat. Certè nimium exerrat numerus; vereorque, ne hîc factum, quod in explicandis ſomnijs alibi Artemidorus tradit, nouem fieri triginta nouem. Idque arbitror; & ſcribendum, τῶν θ' μυστηρίων. Nam nouem dies obſeruaſſe mihi videor; ac de quibuſdam, certa dicam; de quibuſdam, coniecturâ tantùm vtar: cuius mihi venia danda, in re obſcura; & quam primus, ſine duce, inueſtigo.

CAP. XXII.

Primus dies, Ἀγυρμὸς dictus. Plutarchi locus reſtitutus, Eoque initiatio facta.

ERgo, vt à me oſtenſum, primus myſteriorum dies in decimum quintum menſis incidit. Nomen verò illi, Ἀγυρμός. Heſychius luculentus teſtis. Ἀγυρμὸς, ἐκκλησία, συγκρότησις. ἔστι δὲ πᾶν τὸ ἀγειρόμενον. καὶ τῶν μυστηρίων ἡμέρα πρώτη.

Corrup-

Corruptum ego illud video apud Plutarchum, in Demetrio; vbi de eo, initiari cupiente. Στρατοκλέους γνώμην εἰπόντος, Ἀνθεστηριῶνα τὸν Μουνυχιῶνα ψηφισαμένους καλεῖν, καὶ νομίζειν, ἐτέλουν τῷ Δημητρίῳ τὰ πρὸς ἀγοράν. Nam quid hoc est? ἐτέλουν τῷ Διονύσῳ τὰ πρὸς ἀγοράν. Neque iniuriâ sese torquet hîc vir magnus, Isaacus Casaubonus, Omninò rescribendum censeo. ἐ.τ. Δ. τὰ πρὸς ἀγυρμόν. Vult enim dicere, præparasse ipsos Demetrio, quæ ad inchoanda mysteria, & initiandum eum, necessaria. Quippe primo illo die initiatio fieri solita; cuius ritus iam explicui capp. x. & xi. Ac respectum huc existimo à Dionysio Halicarn. Antiquit. Rom. lib. II. Ἑορτή τε παρ᾽ αὐτοῖς οὐδεμία μελανείμων ἢ πένθιμος ἄγεται, κοπετοὺς ἔχουσα καὶ θρήνους γυναικῶν ἐπὶ θεοῖς ἀφανιζομένοις, ὥσπερ Ἕλλησιν ἐπιτελεῖται περί τε Περσεφόνης ἁρπαγὴν, καὶ τὰ Διονύσου πάθη, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. οὐδ᾽ ἂν ἴδοι τις παρ᾽ αὐτοῖς, καίτοι διεφθαρμένων τῶν ἐθῶν ἤδη, οὐ θεοφορήσεις, οὐ κορυβαντιασμοὺς, οὐκ ἀγυρμοὺς, οὐ βακχείας, καὶ τελετὰς ἀπορρήτους.

CAP.

CAP. XXIII.

Secundus verò, Ἄλαδε μύσαι appellatus. Hesychius emendatus, & Polyænus. Chabriæ hoc die victoria naualis, omenque ab eo ex nomine captum. Plutarchi locus emendatus.

SEcundus, mensis decimus sextus, Ἄλαδε μύσαι nuncupatus; quia, vt colligo, admonere præco sacrorum illos solitus, vti ad mare se conferrent. Est Hesychij locus quidam, è quo capio; sed corruptè hodie editur. Ἄλα * δένυσαι. ἡμέρα τις τῶν Ἀθήνησι μυστηρίων. Nisi me coniectura fallit, rescribendum. Ἄλαδε μύσαι. Et clarissimè Polyænus nos docuerat; sed corrupta valdè verba: ac partem eorum iam restitui supra, cap. XXI. partem verò nunc restituam. Exstant Strategematum III. vbi de nauali victoriâ Chabriæ agit, apud Naxum reportatâ. Χαβρίας περὶ Νάξον ναυμαχῶν ἐνίκησε Βοηδρομιῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα. αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐπιτήδειον τῇ ναυμαχίᾳ κρίνας, ὅτι ἦν μία τῶν λθ' μυστηρίων. οὕτω γέ τοι καὶ Θεμιστοκλῆς τοῖς Πέρσαις ἐναυμάχησε περὶ Σαλαμῖνα. ἀλλὰ οἱ μὲν περὶ Θεμιστοκλέα σύμμαχον ἔσχον τὸν Ἴακχον γολλάδα μύσαι. De dierum ibi numero, per quos celebrata mysteria, emendationem meam iam proposui; restant duo in fine verba, item mendosa; & in medio, vnde avulsa, reponenda. Itaque totus iste locus sic legendus. Χαβρίας περὶ Νάξον ναυμαχῶν, ἐνίκησε

ἐνίκησε Βοηδρομιῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα. αὐτὴν ἡμέραν ἐπιτήδειον τῇ ναυμαχίᾳ κρίνας, ὅτι ἦν μία τῶν μυστηρίων, Ἄλαδε μύσται. οὕτω γέ τοι καὶ Θεμιστοκλῆς τοῖς Πέρσαις ἐναυμάχησε περὶ Σαλαμῖνα. ἀλλὰ οἱ μὲν περὶ Θεμιστοκλέα σύμμαχον ἔσχεν τὸν Ἴακχον. Affirmauerim, veram hanc lectionem esse; sed iudicio tamen Lectoris eruditi, eiusque qui iudicio valeat, rem permitto. Et vis rei fundamentum? Chabrias sibi eo mysteriorum die pugnâ nauali decertandum existimauit; quasi ipso illius nomine, quo ad mare vocabatur, inuitatus; & omen quoque victoriæ inde aliquod capiens. Porrò quod victoriam istam Chabriæ attinet, vt hoc obiter etiam dicam, iste item Plutarchi locus Phocione est. Πρώτην οὖν ἐκείνην ναυμαχίαν ἡ πόλις αὐτὴ δι' αὑτῆς ἀγωνισαμένη τοῖς Ἕλλησι μετὰ τὴν ἅλωσιν, καὶ κατατυχοῦσα, τόν τε Χαβρίαν ὑπερηγάπησε, καὶ τοῦ Φωκίωνος, ὡς ἀνδρὸς ἡγεμονικοῦ, λόγον ἔσχεν. ἐνίκων δὲ μεγάλοις μυστηρίοις, καὶ παρέσχεν οἰνοχόημα Χαβρίας Ἀθηναίοις καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν τῇ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα τοῦ Βοηδρομιῶνος. Ac corrigendus omninò idem, lib. De Gloriâ Athen. Ἕκτῃ μὲν ἱσταμένου Βοηδρομιῶνος εἰσέτι νῦν τὴν ἐν Μαραθῶνι νίκην ἡ πόλις ἑορτάζει. ἕκτῃ δ' ἐπὶ δέκα μηνὸς οἰνοχοεῖται τῆς Χαβρίου περὶ Νάξον ἐπινίκια ναυμαχίας. Minùs rectè est in vulgatis. Ἕκτῃ δὲ μηνὸς οἰνοχοεῖται. Ortum mendum è numerorum confusione, ϛ' & ιϛ'.

CAP. XXIV.

Tertio die sacra facta, & mullus ei immolatus, isque Aexonicus, tanquam cæteris præstantior. Itaque sacer ille Cereri, duabus de causis; neque eum gustabant mystæ. Additum hordeum, è campo Rhario. Nec fas quicquam foras abijcere, aut Iunonis sacerdoti inde gustare; eiusque templum claudi solitum, cùm Cereris sacra peragerentur: vt & Cereris, cùm Iunoni sacra fierent. Omnia ei immolata, Θύα dicta.

IN tertium diem, qui mensis decimus septimus erat, sacra facta collocabimus; nam hæc reliquis præmissa, vt religiosi erant Athenienses, vero simile. Immolabant autem mullum; ideoque inter ea, quæ in sacris Eleusinijs fieri solita, refert Melanthius, Περὶ τῶν ἐν Ἐλευσῖνι μυστηρίων. Videmus apud Athenæum, lib. VII. Ἀπολλόδωρος δ' ἐν τοῖς Περὶ θεῶν, τῇ Ἑκάτῃ (eadem hæc cum Cerere, & Dianâ; vnde etiam Τρίμορφος dicta.) Φησὶ θύεσθαι τρίγλην, διὰ τὴν τοῦ ὀνόματος οἰκειότητα. τρίμορφος γὰρ ἡ θεός. Μελάνθιος δ' ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν Ἐλευσῖνι μυστηρίων, καὶ τρίγλην, καὶ μαινίδα. Hoc est, quod Phurnutus ait, vbi de Dianâ agit. Καθιέρωσαν δὲ καὶ τρίγλην αὐτῇ, διὰ τοὔνομα. Et erat ille non quilibet mullus, sed Æxonensis. Obseruo ex Nausicrate Ναυκλήροις, cuius fragmentum istud producit Athenæus,

næus, libro citato. Ναυσικράτης δ' ὁ κωμῳδοποιὸς ἐπαινεῖ τὰς Αἰξωνικὰς τρίγλας ἐν Ναυκλήροις, λέγων οὕτως.

—— μετ' αὐτῶν εἰσὶν ἐκπρεπεῖς φύσιν
Αἱ ξανθόχρωτες, ἃς κλύδων Αἰξωνικὸς
Πασῶν ἀρίστας ἐν τόποις παιδεύεται.
Αἷς καὶ θεὰν τιμῶσι φωσφόρον κόρην,
Δείπνων ὅταν πέμπωσι δῶρα ναυτίλοι.
Τρίγλας λέγεις. ——

Ideò autem Æxonensis mullus capiebatur, tanquam qui præstaret cæteris. Vides in citatis Nausicratis versibibus.

—— ἃς κλύδων Αἰξωνικὸς
Πασῶν ἀρίστας ἐν τόποις παιδεύεται.

Cratinus Trophonio.

Οὐδ' Αἰξωνίδ' ἐρυθρόχρων ἐσθίειν ἔτι
Τρίγλην. ——

Hesychius. Αἰξωνίδα τρίγλην. δοκοῦσι κάλλισται εἶναι αἱ Αἰξωνικαὶ τρίγλαι. Itaque sacer Cereri mullus habebatur, & à mystis colebatur. Plutarchus De Solertiâ Anim. Τρίγλην δὲ τοὺς ἐν Ἐλευσῖνι μύστας σεβομένους ἴστε. Ælianus duas nobis huius rei causas tradit, Hist. Anim. lib. IX. cap. LI. Τρίγλης περὶ ἀνωτέρω εἶπον. ὃ δὲ οὐκ εἶπον, νῦν ἐρῶ. ἐν Ἐλευσῖνι τιμᾶς ἔχει ἐκ τῶν μυουμένων. καὶ διπλοῦς ὁ λόγος τῆς αἰτίας τῆσδε. οἱ μὲν φασιν, ἐπεὶ τρὶς τοῦ ἔτους τίκτει. οἱ δὲ, ἐπεὶ τὸν λαγὼν ἐσθίει, ὅσπερ ἀνθρώπῳ θανατηφόρος. Itaque neque gustabant mullum. Idem Ælianus Operis citati eodem libro, cap. LXV. Τῆς δὲ τρίγλης οὐκ ἂν γεύσαιντο οἱ αὐτοὶ μύσται. In his

 sacris

ſacris ad molas, & liba, hordeum quoque adhibebatur, quod in campo Rhario natum. Pauſanias Atticis, vbi de Eleuſine agit. Τὸ δὲ πεδίον τὸ Ῥάριον πρῶτον σπαρῆναι λέγουσι, καὶ πρῶτον αὐξῆσαι καρπούς. καὶ διὰ τοῦτο οὐλαῖς ἐξ αὐτοῦ χρῆσθαι, καὶ ποιεῖσθαι πέμματα εἰς τὰς θυσίας καθέστηκεν. Atque ex ijs nihil foras abijcere licitum. Scholiaſtes Comici Equitibus. οὐκ ἐξῆν τὰ θυόμενα Δημήτρι καὶ Περσεφόνῃ ἔξω ἀφιέναι. Neque ex his guſtare quicquam fas Iunonis ſacerdoti; quin templum eius Deæ, cùm Cereri fieret, claudebatur: vt & Cereris, cùm Iunoni ſacra facerent. Seruius Æneid. IV. *Cùm Eleuſinæ Cereris ſacrum fit, ædes Iunonis clauditur; item, cùm Iunoni Eleuſinæ fit, templum Cereris clauditur: nec ſacerdoti Iunonis licet guſtare, vnde Cereri ſit libatum.* Quæ autem Cereri, ac Proſerpinæ, immolata; ea Θύα appellata. Habes in Heſychij Gloſſis. Θύα, ἀρτύματα, Κύπριοι. ἔνιοι, τὰ ἀρώματα. Καλλίμαχος. Εὔπολις, τὰ πέμματα. λέγεται δὲ καὶ τὰ θυόμενα ταῖν θεαῖν.

CAP.

CAP. XXV.

Die quarto calathi processio erat, qui curru vehebatur, bobus trahentibus. Hunc cum cistis mulieres sequebantur. Eæ cistæ fascijs puniceis redimitæ, quidq; in ijs occultatum. Ac cur mala in illis Punica, & papauer. Strabi Galli error ostensus.

QVarto die, qui octauus decimus mensis, calathi processio fuit, vt existimo. Eius mentio apud Callimachum est, Hymno citato.

Τῶ καλάθω κατιόντος ἐπιφθέγξασθε γυναῖκες,
Δάματερ μέγα χαῖρε, πολύτροφε, πουλυμέδιμνε.
Τὸν κάλαθον κατιόντα χαμαὶ θάσησθε βέβαλοι,
Μηδ' ἀπὸ τῶ τέγεος, μηδ' ὑψόθεν αὐγάσσησθε,
Μὴ παῖς, μηδὲ γυνά, μηδ' ἃ κατεχεύατο χαίταν.
Μὴ τόκ' ἀπ' αὐαλέων στομάτων πτύωμες ἄπαστοι,
Ἕσπερος ἐκ νεφέων ἐσκέψατο πανίκα νεῖται.

Et obserua; inter procedendum acclamatum à mulieribus fuisse, χαῖρε Δήμητερ. Deinde humi spectare profanos debuisse, non è tectis, alijsve locis editis; nec spuendum tum fuisse: deinde circa vesperam id factum. Erat verò calathi repræsentatio, quo Proserpina flores lectos reposuerat. Clemens meminit in Protreptico. Καὶ τὰ Φερεφάττης ἀνθολόγια διηγήσομαί σοι, καὶ τὸν κάλαθον, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τὴν ὑπὸ Ἀϊδωνέως. Vehebatur autem calathus curru. Scholiastes Callimachi,

loco citato. Ἔθος ἦν ἐν Ἀθήναις, ἐν ὡρισμένῃ ἡμέρᾳ, ἐπὶ ὀχήματος φέρεσθαι καλάθιον, εἰς τιμὴν τῆς Δήμητρος. Et incedebat tardè hic currus, trahentibus bobus; estque hic intelligendus, de quo Virgilius Georg. I.

Tardaq; Eleusinæ matris voluentia plaustra.

Habebat autem non rotas radiatas, quemadmodum alij; sed tympana, axi cohærentia, & cantho ferreo iuncta. Probus ad citatum Virgilij locum. *Imperiti ea plostra appellant. Sunt enim vehicula, quorum rotæ non sunt radiatæ; sed tympana, cohærentia axi, & iuncta cantho ferreo. Axis autem cum rotâ voluitur; nam rotæ circa eiusdem cardinem adhibentur. Hoc vehiculum in sacris Cereris arcanæ, quæ Eleusina appellatur, ab oppido Eleusine Attico; & id ducunt boues.* Post hunc fœminæ incedebant, cistas mysticas baiulantes. Suidas meminit. Κιστοφόρος. ἔοικε ἱερὰς τὰς κίστας τοῦ Διονύσου, καὶ τῶν θεῶν. Catullus in Carmine De Nuptijs Pelei.

Pars obscura cauis celebrabant orgia cistis.

Et allusit Ouidius De Arte, lib. II.

Condita si non sunt Veneris mysteria cistis,
Nec caua vesanis ictibus æra sonant;
Attamen inter nos medio versantur in vsu,
Sed sic, inter nos vt latuisse velint.

Hinc Μυστιπόλοι ταλάροιο dicuntur Nonno, Dionys. XIII.

Οἵ τ' ἔχον ἀγλαόπαιδος Ἐλευσινίην χθόνα Δηοῦς
Μυστιπόλοι ταλάροιο. ———

Erantque illæ fascijs purpureis redimitæ. Obseruo

seruo apud Plutarchum in Phocione. τότε δὲ περὶ τὰς ἡμέρας ἐκείνας αἱ ταινίαι μὲν, αἷς περιελίττουσι τὰς μυστικὰς κοίτας, βαπτόμεναι, θάψινον ἀντὶ φοινικοῦ χρῶμα, καὶ νεκρῶδες, ἀνήνεγκαν. Et in his reconditæ sesamides, pyramides, lanæ elaboratæ, liba multis distincta vmbilicis, micæ aliquot salis, draco, mala Punica, corda, ferula, hederæ, placentæ, & papauera. Clemens Protreptico. Οἷαι δὲ καὶ αἱ κίσται αἱ μυστικαί; δεῖ γὰρ ἀπογυμνῶσαι τὰ ἅγια αὐτῶν, καὶ τὰ ἄρρητα ἐξειπεῖν. οὐ σησαμαῖ ταῦτα, καὶ πυραμίδες, καὶ τολύπαι, καὶ πόπανα πολυόμφαλα, χόνδροί τε ἁλῶν, καὶ δράκων, ὄργιον Διονύσου Βασσάρου; οὐχὶ δὲ ῥοιαὶ πρὸς τοῖσδε, καὶ καρδίαι, καὶ νάρθηκές τε, καὶ κιττοί; πρὸς δὲ καὶ φθοῖς, καὶ μήκωνες; ταῦτ' ἔστιν αὐτῶν τὰ ἅγια. Ad mala Punica quod attinet, meminit eorum Artemidorus, Onirocrit. lib. I. cap. LXXV. Ῥοιαὶ δὲ, τραυμάτων εἰσὶ σημαντικαὶ, διὰ τὸ χρῶμα. καὶ βασάνων, διὰ τὰς ἀκάνθας. καὶ δουλείας, καὶ ὑποταγῆς, διὰ τὸν ἐν Ἐλευσῖνι λόγον. Causam video à Proserpinæ facto, quæ apud Plutonem mali Punici granum edisse dicebatur. Apollodorus lib. I. Ὁ Πλούτων, ἵνα μὴ πολὺν χρόνον παρὰ τῇ μητρὶ καταμείνῃ, ῥοιᾶς ἔδωκεν αὐτῇ φαγεῖν κόκκον. Lutatius ad Theb. III. *Cùm filiam suam Ceres raptam à Dite comperisset, conquesta, à Ioue impetrauit, vt ei filia redderetur; ita tamen, si nihil apud inferos gustauisset. & cùm in eo fuisset, vt matrem filia sequeretur, Ascalaphus, qui apud inferos erat, dixit Proserpinam è pomario Ditis è malo Punico gustasse tria grana.* Et huc respectum à Lucano, lib. VI.

Eloqua r immenso terræ sub pondere, quæ te
Contineant, Ennæa, dapes; quo fœdere mæstum
Regem noctis ames; quæ te contagia passam
Noluerit reuocare Ceres. ——

De papauere, Cereri sacro, & causâ rei, habes apud Phurnutum, vbi de illâ deâ agit. Ἀνατιθέασι δ' αὐτῇ καὶ τὰς μήκωνας, κατὰ τὸν λόγον. τό, τε γὰρ στρογγύλον, καὶ περιφερὲς, αὐτῶν παρίστησι τὸ σχῆμα τῆς γῆς, σφαιροειδοῦς οὔσης. ἥ, τε ἀνωμαλία τὰς κοιλότητας, καὶ τὰς ἐξοχὰς τῶν ὀρῶν. Inde nimirum *Cereale* dixit Virgilius Georg. I.

Nec non & lini segetem, & Cereale papauer,
Tempus humi tegere. ——

Vbi Seruius causam non vnam addit. *Cereale papauer; vel, quod est esui, sicut frumentum: vel, quo Ceres vsa est, ad obliuionem doloris. Nam ob raptum Proserpinæ vigilis, gustato eo, acta est in soporem. vel, quia Miconem Atheniensem dilexit Ceres; &, transfiguratum in papauerem, tutelæ suæ iusserit reseruari. vel, quia pani aspergatur.* De doloris obliuione, in inquirendâ filiâ Proserpinâ, est Strabi Galli etiam locus, Horti Carm. XV.

Et Cereale quidem nugarum in parte papauer
Hâc memorare placet, quod raptæ mæsta puellæ
Mater, vt immensis optata obliuia mentem
Exuerent curis, fertur Latona vorasse.

Sed in eo haud parum errat, quod pro Cerere Latonam dicat. Porrò *Cereale* item nominauit Columella, lib. X.

Allia

Allia cum cepis, Cereale papauer anetho
Iungite. ———

CAP. XXV.

Quinto die cum facibus mystæ incedebant; viri pariter, fœminæq́. Noctu autem id factitatum; & faces quoque dedicatæ, certatumq́ de earum magnitudine. Dein quamobrem res hæc omnis instituta.

QVintus dies, qui in mensis decimum nonum incidebat, is fuisse videri potest, cui ἡ τῶν λαμπάδων ἡμέρα nomen fuit. Fulgentius indicat, Mytholog. lib. I. *Hanc (Proserpinam) etiam mater cum lampadibus raptam quærere dicitur, vnde &* LAMPADVM DIES *Cereri dedicatus est.* Tunc nimirum cum facibus accensis incedebant. Hinc istud Statij, Sylu IV. Carm. VIII.

Tuq́ Actæa Ceres, cursu cui semper anhelo
Votiuam taciti quassamus lampada mystæ.

Iuuenalis Sat. XV.

——— *quis enim bonus, & face dignus*
Arcanâ, qualem Cereris vult esse sacerdos.

Quo loco Interpres eius Vetus. Arcanâ *dicit, mysticâ; nam in templo Cereris sibi inuicem facem cursores tradunt.* Claudianus De Raptu Proserpinæ, in initio lib. I.

——— *templumq́ue remugit*

Cecropidûm, ſanctaſq́ue faces extollit Eleuſis.

Et alludit Ariſtophanes Ranis.

——— καὶ δᾴδων γέ μου

Αὐγή τις προσέπνευσε μυστικωτάτη.

Nec viri tantùm faciebant, ſed & fœminæ. Obſeruo apud Senecam Hippolyto, vbi ita de ſe Phædra.

Non colere donis templa votiuis libet;
Non inter aras, Atthidum miſtam choris,
Iactare tacitis conſcias ſacris faces.

Ab his facibus λαμπάδες ἀκταὶ Sophocli Oed. Col.

——— ἢ πρὸς Πυθίαις,
Ἢ λαμπάσιν ἀκταῖς. ———

Vbi Scholiaſtes. Καὶ εἴη, λαμπάσιν ἀκταῖς λέγων, λαμπαδευομέναις, καὶ καταλαμπομέναις ὑπὸ τῆς μυστικῆς φλογός. Æſchylus in re eâdem.

Λαμπραῖσιν ἀστραπαῖσι λαμπάδων σθένει.

Et id noctu factitatum. Ariſtides clarè indicat Eleuſiniâ. Ὦ δᾷδες, ὑφ᾽ οἵων ἀνδρῶν ἀπέσβεσθε. ὦ δεινὴ, καὶ ἀφεγγὴς, ἡμέρα, ἣ τὰς φωσφόρους νύκτας ἐξεῖλες. Quin ciues etiam faces Deæ dedicabant, de magnitudine inter ſeſe concertantes. Inde ſunt iſta Theophraſti in Eth. Charact. cap. Περὶ ἀδολεσχίας. Δάμιππος μυστηρίοις μεγίστην δᾷδα ἔστησε. Nempe hoc facto repræſentabant errantem cum face ab Ætnâ accensâ Cererem. Lactantius

tius lib. I. cap. XXI. *Sacra verò Cereris Eleusinæ, non sunt his dissimilia. Nam sicut ibi Osiris puer planctu matris inquiritur, ita hîc ad incestum patrui matrimonium rapta Proserpina. quam quia facibus ex Aetnæ vertice accensis quæsisse in Siciliâ Ceres dicitur, iccircò sacra eius ardentium tædarum iactatione celebrantur.* Iustinus Martyr Ad Græcos Orat. II. ὁ μὲν Πλούτων τὴν Κόρην ἥρπασε, καὶ ἡ Δήμητρα, ἀλωμένη κατὰ τὰς ἐρήμους, τὸ τέκνον ἐζήτει. καὶ τοῦτον τὸν μῦθον εἰς ὕψος ἦγαγε τὸ ἐν Ἐλευσῖνι πῦρ.

CAP. XXVII.

Sexto Iacchum producebant. Claudianus hallucinatus. Iacchus myrto hîc coronatus, & non hederâ. Dies ex re Ἴακχος dictus. Deductio autem à Ceramico vsque Eleusinem facta, idque per fora. Iacchus manu facem gestans fingebatur, & quam ob rem. Ac templum sibi proprium habebat. Deductusque cum choreis, saltu, ac cantu; qui item Ἴακχος nuncupatus. Etiam cum æris sono. Qui ducebant, aquâ è Proserpinæ Rheto lustrabantur. Iacchus verò hic Iouis, Cererisque, filius. Arriani eâ in re error ostensus. Cuique producendi eius cura data Ἰακχαγωγὸς nominatus. Porta, quâ exire soliti, Ἱερὰ dicta; obiterque, quâ cadauera efferebantur, quomodo appellata fuerit, indicatum: & Theophrastus emendatus. Via quoque Ἱερὰ dicta; ac Plutarcho eius nomen restitutum. Polemonisque de eâdem liber proprius. Suburbium etiam Ἱερὰ Συκῆ indigetatum; in quo mystæ, Eleusine redeuntes, interquiescere consueuerunt. In viâ Cephissus, ponte stratus; in quo scommata spectatores desidentes in prætereuntes mystas iaciebant. Vnde Γεφυρίζειν dictum, & Γεφυρισμός. Vltra pontem, quâ intrabant Eleusina, Μυστικὴ Εἴσοδος vocabatur. Pòst, munitâ Deceleâ, ac terrestri itinere clauso, mari Iacchus duci cœpit; nisi quod semel Alcibiades pompam in armis viâ vsitatâ duxit, daduchi vice, vt nonnulli putant, functus.

SExtus dies in vigesimum incidebat; & hunc inter mysteria fuisse, ex Andocidis loco apparet, Orat. Περὶ τῶν μυστηρίων. Ταῖς δ' εἰκάσι, μυστηρίοις τούτοις, δοὺς Κηφισίῳ χιλίας δραχμὰς, ἐνδείκνυσί με, καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον καθίστησιν. Et Iacchum tunc producebant. Plutarchus docet in Phocione. Εἰκάδι ἡ φρουρὰ Βοηδρομιῶνος εἰσήχθη, μυστηρίων ὄντων, ἐν ᾗ τὸν Ἴακχον ἐξ ἄστεος Ἐλευσίναδε πέμπουσι. Iterum in Camillo. Καὶ μετὰ ταῦτα φρουρὰν Ἀθηναῖοι Μακεδόνων ἐδέξαντο περὶ αὐτὴν τὴν εἰκάδα τοῦ Βοηδρομιῶνος, ᾗ τὸν μυστικὸν Ἴακχον ἐξάγουσιν. Scholiastes Aristophanis Ranis. Μία τῶν μυστηρίων εἰκάς ἐστιν, ἐν ᾗ τὸν Ἴακχον ἐξάγουσι. De hâc Iacchi productione sunt isti versus Aristophanis, citatis Ranis.

Τοῦτ' ἔστ' ἐκεῖνο, δέσποθ', οἱ μεμυημένοι
Ἐνταῦθά που παίζουσιν, οὓς ἔφραζε νῷν.
Ἄδουσιν οὖν τὸν Ἴακχον. ———

Et isti Claudiani, De Raptu Proserpinæ, lib. I.

——— lætusq́; simul procedit Iacchus,
Crinali florens hederâ, quem Parthica velat
Tigris, & auratos in nodum colligit vngues,
Ebria Mæonijs fulcit vestigia thyrsis.

Sed errat ille, & imperitum ritus Atheniensis sese esse ostendit, cùm hederâ coronatum Iacchum, vt aliàs erat, in his sacris nobis canit. Nam coronam hîc è myrto, non ex hederâ, gestabat. Chorus apud Comicum Ranis.

Ἴακχ' ὦ Ἴακχε,
Ἐλθὲ τόνδ' ἀνὰ λειμῶνα χορεύσων,
Ὁσίους ἐς θιασώτας,

Πολύκαρπον μὲν τινάσσων
Ἀμφὶ κρατὶ σῷ βρύοντα
Στέφανον μύρτων.

Et huc pertinet, quod myſtæ quoque myrto coronati fuerunt; vt ſupra docui, cap. IX. Atque hic dies ex re Ἴακχος nuncupatus. Heſychius. Ἴακχον, τὸν Διόνυσον. ἢ μίαν ἡμέραν μυστηρίων, ἐν ᾗ τὸν Ἴακχον ἐξάγουσιν. Deducebant verò à Ceramico Eleuſinem. Ariſtophanis Scholiaſtes, citatis Ranis. Εἰς Ἐλευσῖνα ὁδεύουσιν, ἀπὸ τοῦ Κεραμεικοῦ παραπέμποντες τὸν Διόνυσον. Idque per fora. Heſychius. Διαγόρας. Διόδωρος ὁ Ταρσεὺς ἀναγινώσκει περισπῶν, Διαγορᾶς. διὰ τὸ τοὺς μύστας βακχάζειν, τουτέστιν ᾄδειν τὸν Ἴακχον, δι' ἀγορῶν βαδίζοντας. Erat verò hoc Iacchi ſimulacrum facem geſtans; quia nimirum ipſe cum matre Proſerpinam raptam face accenſâ quæſiuiſſet. Inde eſt illud apud Ariſtophanem Ranis, in Chori cantu.

Ἔγειρε φλογέας λαμπά-
δας. ἐν χερσὶ γὰρ ἥκεις
Τινάσσων Ἴακχε,
Νυκτέρου τελετῆς φωσφόρος ἀστὴρ
Φλογὶ, φέγγεται δὲ λειμών.

Et mox:

Σὺ δὲ λαμπάδι φλέγων,
Προβάδην ἔξαγε πάνθη-
ρον, ἕλειον δάπεδον,
Χοροποιὸν, μάκαρ, ἥβαν.

Et ita fingebatur. Ecce apud Pauſaniam Atticis, vbi de templo Cereris. Καὶ πλησίον ναός ἐστι Δήμη-

Δήμητρος. ἀγάλματα δὲ, αὐτή τε, καὶ ἡ παῖς, καὶ δᾶδα ἔχων Ἴακχος. Templum autem proprium habebat, cuius mentio apud Plutarchum Ariſtide. ὁ δὲ Φαληρεὺς ἐν τῷ Σωκράτει φησὶ μνημονεύειν Ἀριστείδου θυγατριδοῦν εὖ μάλα πένητα Λυσίμαχον, ὃς ἑαυτὸν ἔκ τινακίου τινὸς ὀνειροκριτικοῦ, παρὰ τὸ Ἰακχεῖον λεγόμενον καθεζόμενος, ἔβοσκε. Deducebant verò cum multo plauſu, cantu, choreis. Hinc illa apud Herodotum, lib. VIII. Ἔφη δὲ Δικαῖος ὁ Θεοκύδεος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, φυγάς τε, καὶ παρὰ Μήδοις λόγιμος γενόμενος τοῦτον τὸν χρόνον, ἐπεί τε ἐκείρετο ἡ Ἀττικὴ χώρη ὑπὸ τοῦ πεζοῦ στρατοῦ τοῦ Ξέρξεω, ἐοῦσα ἔρημος Ἀθηναίων, τυχεῖν τότε ἐὼν ἅμα Δημαρήτῳ τῷ Λακεδαιμονίῳ ἐν τῷ Θριασίῳ πεδίῳ, ἰδεῖν κονιορτὸν χωρέοντα ἀπὸ Ἐλευσῖνος, ὡς ἀνδρῶν μάλιστα κῃ τρισμυρίων· ἀποθωϋμάζειν τε σφέας τὸν κονιορτὸν, ὅτεων κοτε εἴη ἀνθρώπων, καὶ πρόκα τε φωνῆς ἀκούειν, καί οἱ φαίνεσθαι τὴν φωνὴν εἶναι τὸν μυστικὸν Ἴακχον. Et iſta apud Plutarchum, in Themiſtocle. Ἐν δὲ τούτῳ τοῦ ἀγῶνος ὄντος, φῶς μὲν ἐκλάμψαι μέγα λέγουσιν Ἐλευσινόθεν, ἦχον δὲ, καὶ φωνὴν, τὸ Θριάσιον κατέχειν πεδίον, ἄχρι τῆς θαλάττης, ὡς ἀνθρώπων ὁμοῦ πολλῶν τὸν μυστικὸν ἐξαγόντων Ἴακχον. Himerius in Eclogis. Θηβαίων πεσόντων, τὴν τελετὴν ἀπεκλείσαμεν, ἵνα μὴ τοῖς Θηβαίων θρήνοις ἀντιβοῶμεν τὸν Ἴακχον. Et hic cantus, ſtrepituſque, Ἴακχος quoque, pariter ac dies, dicebatur. Heſychius. Ἴακχον. τὸν Διόνυσον. ἢ μίαν ἡμέραν τῶν μυστηρίων, ἐν ᾗ τὸν Ἴακχον ἐξάγουσι. καὶ ἡ ᾠδὴ, ἣν οἱ μεμυημένοι ᾄδουσι. Ariſtophanes Ranis.

Ἄδουσιν οὖν τὸν Ἴακχον. ——

Euſta-

Eustathiûs ad Iliad. ν'. Ἴακχος, οὐ μόνον ὁ ἐπὶ Διονύσῳ ἦχος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος. Atque hoc est, quod μυστικὸν μέλος dicitur Aristidi in Eleusiniâ. Τῇ δ' Ἐλευσῖνι τοσοῦτον περιῆν, ὥστ' οὐκ ἀπόρθητος μόνον, ὡς εἰπεῖν, διεγένετο, ἀλλὰ καὶ συνιούσης τῆς ναυμαχίας, ἐξεφοίτα μὲν ὁ Ἴακχος συνναυμαχήσων, νέφος δὲ ὁρμηθὲν ἀπ' Ἐλευσῖνος, καὶ ὑψωθὲν ὑπὲρ τῶν νεῶν, ἐγκατέσκηψεν εἰς τὰς ναῦς ἅμα τῷ μέλει τῷ μυστικῷ. Habes verò cantus huius chorearumque repræsentationem apud Aristophanem Ranis. Ad strepitum quod attinet, æris quoque hic sonus adhibitus. Velleius lib. I. *Huius classis cursum esse directum alij columbæ antecedentis volatu ferunt, alij nocturno æris sono, qualis Cerealibus sacris cieri solet.* De æris sono, huc allusum est ab Ouidio, De Arte Amandi lib. II.

Condita si non sunt Veneris mysteria cistis,
Nec caua vesanis ictibus æra sonant.
Attamen inter nos medio versantur in vsu:
Sed sic, inter nos vt latuisse velint.

De re eâdem Iustinus Hist. lib. II. *Megarenses, memores illati ab Atheniensibus belli, & deserti, ne frustra bellum mouisse viderentur, matronas Atheniensium in Eleusinijs sacris noctu oppressuri, naues conscendunt. Quâ re cognitâ, dux Atheniensium Pisistratus iuuentutem in insidijs locat; iussis matronis solito clamore, ac strepitu, etiam in accessu hostium, ne intellectos se sentiant, sacra celebrare.* Huc pertinet illud Statij, Theb. VII.

Et non assuetis pernox vlulauit Eleusis
Mensibus. ———

Quæ

Quæ Iacchum deducebat multitudo, è Proserpinæ Rheto aquâ abluebatur, lustrabaturque; nam, vt per occasionem hoc dicam, duæ erant prope Eleusina scatebræ, Ῥειτοὶ dictæ: quarum Cereri sacra illa, ista Proserpinæ. quæ Cereri sacra, versus mare profluebat; quæ Proserpinæ, versus vrbem: eiusque aquâ, hæc, quam dixi, multitudo lustrabatur. Hesychius luculentus auctor. Ἐν τῇ Ἀττικῇ δύο εἰσὶν οἱ πρὸς τῇ Ἐλευσῖνι Ῥειτοί, ῥωγμοί. καὶ ὁ μὲν πρὸς τῇ θαλάττῃ, τῆς πρεσβυτέρας θεᾶς νομίζεται. ὁ δὲ πρὸς τῷ ἄστει, τῆς νεωτέρας. ὅθεν τοῖς λουτροῖς ἁγνίζεσθαι τοὺς θιάσους. Erat verò Iacchus hicce, (nam plures olim existimati, vt ex Diodoro, Cicerone, alijsque satis notum.) Iouis, Cererisque filius; siue, vt alij, Proserpinæ. Meminit eius Diodorus lib. III. Δεύτερον δὲ μυθολογοῦσι γενέσθαι Διόνυσον ἐκ Διὸς, καὶ Περσεφόνης· ὡς δέ τινες, ἐκ Δήμητρος. Arrianus eos sequitur, qui Proserpinæ tradiderunt. Locus exstat De Exped. Alexandri lib. II. Καὶ Ἀθηναῖοι Διόνυσον, τὸν Διὸς καὶ Κόρης, σέβουσιν. ἄλλον τοῦτον Διόνυσον. καὶ ὁ Ἴακχος ὁ μυστικὸς τούτῳ τῷ Διονύσῳ, οὐχὶ τῷ Θηβαίῳ, ἐπᾴδεται. Verùm errat. Nam Proserpinam si cum Cerere accensâ face inquisiuit, vt initio commemoraui, atque idcirco res hæc instituta fuit, oportet Cereris filius fuerit, non Proserpinæ. Cui verò producendi eius cura, Ἰακχαγωγὸς dicebatur. Inuenio nomen apud Pollucem, lib. I. cap. I. sect. XXXI. Ἰακχαγωγὸς γὰρ, καὶ Κουροτρόφος, καὶ Δαειρίτης, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἴδια τῶν Ἀττικῶν. Duci

verò è Ceramico intra vrbem consueuisse Eleusinem, iam notaui. Ac porta quidem, quâ exibant, Ἱερὰ cognominata: siue, Atticorum more, plurali numero, Ἱεραὶ πύλαι: Inuenio nomen apud Plutarchum, in vitâ Syllæ. Αὐτὸς δὲ Σύλλας τὸ μεταξὺ τῆς Πειραϊκῆς πύλης, καὶ τῆς Ἱερᾶς, κατασκάψας, καὶ συνομαλύνας, περὶ μέσας νύκτας εἰσήλαυνε φρικώδης. Et apud Theophrastum, Ethic. Charact. cap. Περὶ ἀναισθησίας. Πόσους οἴει κατὰ τὰς Ἱερὰς πύλας ἐξενηνέχθαι νεκρούς. Sed legendum illic censeo, κατὰ τὰς Ἠρίας πύλας. Nam quâ portâ cadauera efferrent, Ἠρίαι πύλαι dicebantur. Etymologici Auctor id ostendit. Ἠρίαι, πύλαι Ἀθήνησι. διὰ τὸ τοὺς νεκροὺς ἐκφέρεσθαι ἐκεῖ ἐπὶ τὰ ἠρία, ὅ ἐστι τοὺς τάφους. Atque hoc ὡς ἐν παρόδῳ. Quin, vt porta Ἱερὰ dicta, quâ exibant; ita via, quâ ducebant. Etymologici Auctor. Ἱερὰ ὁδὸς, ὁδός τις ἐστὶ, ἡ εἰς Ἐλευσῖνα ἄγουσα, ἣν ἀπίασιν οἱ μύσται. Suidas. Ἱερὰ Ὁδὸς, ἣν οἱ μύσται πορεύονται ἀπ' ἄστεως ἐπ' Ἐλευσῖνα. Quæ habet ille, vt plura alia, ex Harpocratione. Pausanias Atticis. Ἰοῦσι δὲ ἐπ' Ἐλευσῖνα ἐξ Ἀθηνῶν, ἣν Ἀθηναῖοι καλοῦσιν Ὁδὸν Ἱερὰν, Ἀνθεμοκρίτου πεποίηται μνῆμα. Plutarchus in Vitâ Isocratis. Οὗ ἐστι τὸ μνῆμα ἐπὶ τὴν Κυαμῖτιν πορευομένοις, κατὰ τὴν Ἱερὰν Ὁδὸν, τὴν ἐπ' Ἐλευσῖνα. Et corruptum eundem puto in Alcibiade. Οὐδένα κόσμον εἶχεν ἡ τελετὴ, κατὰ θάλασσαν πεμπομένη. ἀλλὰ καὶ θυσίαι, καὶ χορεῖαι, καὶ πολλὰ τῶν δρωμένων καθ' ὁδὸν ἱερῶν, ὅταν ἐξελαύνωσι τὸν Ἴακχον, ὑπ' ἀνάγκης ἐξελείπετο. Attende enim. Priùs ab eo commemoratæ sunt θυσίαι. quænam igitur alia

alia illa ſacra erunt, inſuper facta? Reſcribendum omninò cenſeo. τῶν δρωμένων καθ' Ὁδὸν Ἱεράν. Ceſſabant tum, inquit, ſacrificia, & choréæ; deinde multa, quæ per Viam Sacram agi id temporis ſolita. Ac de illâ proprius Polemoni liber olim ſcriptus. Harpocration. Βιβλίον οὖν ὅλον Πολέμωνι γέγραπται Περὶ τῆς Ἱερᾶς Ὁδοῦ. Et ſuburbium, in quâ ficus, Ἱερὰ Συκῆ appellatum: vbi myſtæ, ſacra in Vrbem reducentes, conſueuêre interquieſcere. Animaduerto apud Philoſtratum in Apollonio Athenienſi, Sophiſt. lib. II. Ἐτάφη δὲ ἐν τῷ προαστείῳ τῆς ἐς Ἐλευσῖνα λεωφόρου. ὄνομα τῷ προαστείῳ, Ἱερὰ Συκῆ. τὰ δὲ Ἐλευσινόθεν ἱερὰ, ἐπειδὴ εἰς ἄστυ ἄγουσιν, ἐκεῖ ἀναπαύουσιν. Meminit τῆς Ἱερᾶς Συκῆς Heſychius. Ἱερὰ, θυσία, κειμήλια, ἡ συκῆ, ἐν τῇ ἐς Ἐλευσῖν' ἀγούσῃ ὁδῷ. Dirimebat autem viam Cephiſſus fluuivs; quem tranſibant, ponte inſtratum. Obſeruare eſt apud Strabonem lib. IX. Ποταμοὶ δ' εἰσὶν, ὁ μὲν Κηφισσὸς, ἐκ Τρινεμέων τὰς ἀρχὰς ἔχων, ῥέων δὲ διὰ τοῦ πεδίου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ γέφυρα, καὶ οἱ γεφυρισμοί. In hoc ponte deſidebant, qui in tranſeuntes ſcommata iacerent. Vnde factum, vt Γεφυρίζειν pro *Conuitiari* dicerent. Suidas. Γεφυρίζων, χλευάζων, ἐξευτελίζων. Item Γεφυρισταὶ, Maledici, Conuitiatores. Heſychius. Γεφυρισταὶ, οἱ σκῶπται. ἐπεὶ ἐν Ἐλευσῖνι ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῖς μυστηρίοις καθεζόμενοι ἔσκωπτον τοὺς παριόντας. Et Γεφυρισμοὶ, pro Conuitijs, in citatis Geographi verbis. Apud Ammonium De Diff. Voc. Γεφυρασμὸς eſt, & alia quoque origo datur. Σκῶμμα

Γελοίυ, Εὐτραπέλυ, καὶ Γεφυρασμοῦ διαφέρει. Et mox. Γεφυρασμὸς δὲ, ἀπὸ τοῦ τοῖς Ἀθήνησιν ἐπὶ τῶν γεφυρῶν ἐπιγράφειν ἤτοι ἔμμετρα, ἢ καὶ δίχα μέτρων, διασυρμοὺς τινῶν. Sed scribendum est, Γεφυρισμοῦ, & Γεφυρισμός. Nam Γεφυρίζω dicebant, non Γεφυράζω. Meminit quoq; Ælianus, Hist. Anim. lib. IV. cap. XLIII. Καὶ τί δεῖ καταλέγειν τι ἐπαντλεῖν τὸν τοιοῦτον ὄχλον; κεκήρυκται γὰρ Διονύσια, καὶ Λήναια, καὶ Χύτροι, καὶ γεφυρισμοί. Pontem istum cùm transijssent, via erat, Μυστικὴ Εἴσοδος nuncupata, quâ Eleusinem ingrediebantur. Ecce tibi Istri verba è primo Ἀτάκτων, apud Scholiasten Sophoclis Oed. Col. Πρὸς τὸν Κηφισὸν ἕως τῆς Μυστικῆς Εἰσόδου εἰς Ἐλευσῖνα. ἀπὸ ταύτης δὲ βαδιζόντων εἰς Ἐλευσῖνα, τὰ ἐπ᾽ ἀριστερᾶ μέχρι τοῦ λόφου τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Αἰγάλεω. Atque hæc via ordinaria deducendi Iacchi erat; sed, munitâ Deceleâ, cùm iter impeditum esset, mari pompa hæc omnis ducta: nisi quod semel Alcibiades, dux exercitus designatus, summâ omninò magnificentiâ in armis deduxit itinere terrestri vsitato. Narrat in Vitâ eius Plutarchus; nec pigebit locum asscribere, valdè insignem. Πάντων γεγονότων τῷ Ἀλκιβιάδῃ κατὰ γνώμην, καὶ πληρουμένων ἑκατὸν τριηρῶν, αἳ αὖθις ἐκπλεῖν ἔμελλον, φιλοτιμία τις οὐκ ἀγεννὴς προσπεσοῦσα κατέσχεν αὐτὸν ἄχρι μυστηρίων. ἀφ᾽ οὗ γὰρ ἐπετειχίσθη ἡ Δεκέλεια, καὶ τῶν εἰς Ἐλευσῖνα παρόδων ἐκράτουν οἱ πολέμιοι παρόντες, οὐδένα κόσμον εἶχεν ἡ τελετὴ, πεμπομένη κατὰ θάλασσαν. ἀλλὰ καὶ θυσίαι, καὶ χορεῖαι, καὶ πολλὰ τῶν δρωμένων καθ᾽ Ὁδὸν Ἱερὰν (ita enim iam

iam legendum esse monui.) ὅταν ἐξελαύνωσι τὸν Ἴακχον, ὑπ' ἀνάγκης ἐξελείπετο· καλὸν οὖν ἐφαίνετο τῷ Ἀλκιβιάδῃ καὶ πρὸς θεῶν ὁσιότητα, καὶ πρὸς ἀνθρώπων δόξαν, ἀποδοῦναι τὸ πάτριον σχῆμα τοῖς ἱεροῖς, παραπέμψαντα πεζῇ τὴν τελετὴν, καὶ δορυφορήσαντα παρὰ τοὺς πολεμίους. Et mox. Ὡς δὲ ταῦτ' ἔγνω καὶ προεῖπεν Εὐμολπίδαις, καὶ Κήρυξι, σκοποὺς μὲν ἐπὶ τῶν ἄκρων ἐκάθισε, καὶ προδρόμους τινὰς ἅμ' ἡμέρᾳ προεξέπεμψεν. ἱερεῖς δὲ, καὶ μύστας, καὶ μυσταγωγοὺς ἀναλαβὼν, καὶ τοῖς ὅπλοις περικαλύψας, ἦγεν ἐν κόσμῳ, καὶ μετὰ σιωπῆς, θέαμα σεμνὸν, καὶ θεοπρεπὲς, τὴν στρατηγίαν ἐπιδεικνύμενος, ὑπὸ τῶν μὴ φθονούντων ἱεροφαντίαν, καὶ μυσταγωγίαν, προσαγορευομένην. Et sunt, qui hîc Alcibiadem daduchi munus obijsse nobis tradant. Nam de hâc deductione capiendus iste Cyri Sophistæ locus, lib. Περὶ διαφορᾶς στάσεως, cap. Περὶ δοκιμασίας. Μετὰ τὰ κατὰ Κύζικον Ἀλκιβιάδης δᾳδουχεῖν δοκιμάζεται.

CAP. XXVIII.

Septimo certamen erat, idq; multò antiquissimum; in quo victor hordeum accipiebat. Etymologus eâ de re emendatus, item Suidas. Hordeum autem præmium datum, quia primùm Eleusine illud natum, vt ferebant.

SEptimo, qui vigesimus primus mensis erat, certamen assignare libet. Meminit eius Aulus Gellus, lib. XV. cap. XX. *Eleusinio, & Theséo, certamine pugnauit; & coronatus est.* Id omnium antiquissimum. Aristides Panathenaicâ. Ἐνδοξότατοι πάντων οἱ κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἀγῶνες. καὶ μὴν τούτων πρεσβύτατος ὁ τῶν Παναθηναίων. εἰ δὲ βούλει, ὁ τῶν Ἐλευσινίων. Iterum Eleusiniâ. Μυηθῆναι δὲ ξένων πρώτους Ἡρακλέα, καὶ Διοσκούρους. ἀγῶνά τε γυμνικὸν γενέσθαι πρῶτον Ἐλευσῖνι τῆς Ἀττικῆς. Et præmium victori hordeum erat. Scholiastes Pindari, Olymp. Od. IX. Ἄγεται δὲ αὐτόθι, (de Eleusine loquitur.) ἀγὼν Κόρης καὶ Δημήτρος, ὃς καλεῖται Ἐλευσίνια. οὗ ἔπαθλον, κριθαί. Ac mutilium censeo Etymologici Auctorem in Ἐλευσίς. Ἐλευσίνια, ἑορτή. ἐν τοῖς νικῶσι τὰ Ἐλευσίνια ἆθλον ἐδίδοτο. Restituenda in fine vox, quæ excidit. ἆθλον ἐδίδοτο, κριθαί. Eodem modo laborat Suidas, apud quem itidem est. Ἐλευσίνια. τοῖς νικῶσι τὰ Ἐλευσίνια ἐδίδοτο ἆθλον. Et huc fortasse respexerit Plinius, lib. XVIII. cap. VII. *Antiquissimum in cibis hordeum; sicut Athenien-*

Atheniensium ritu, Menandro auctore, apparet. Causam hordei dati arbitror, quod id primùm Eleusine inuentum fuerit. Phurnutus. οὐλαὶ δὲ λέγονται, αἱ κριθαί. Ἐλευσὶς δὲ ὁ τόπος, ὅπου πρότερον εὑρέθησαν. Atque hoc est, quod dicit Aristides Eleusiniâ, loco citato. Ἀγῶνά τε γυμνικὸν γενέσθαι πρῶτον Ἐλευσῖνι τῆς Ἀττικῆς, καὶ τὸ ἆθλον εἶναι τοῦ καρποῦ τοῦ φανέντος.

CAP. XXIX.

Octauus, Ἐπιδαύρια dictus; quia Aesculapij honori, post mysteria celebrata Epidauro aduenientis, institutus. Initiatio iterum tunc fieri solita, & secunda quoq; sacra. Philostrati locus emendatus.

OCtauus dies, qui vigesimus secundus mensis, Ἐπιδαύρια dictus fuit. Id Philostratus nos docet, De Vitâ Apollonij lib. IV. cap. VI. Ἐς δὲ τὸν Πειραιᾶ ἐσπλεύσας περὶ μυστηρίων ὥραν, ὅτε Ἀθηναῖοι πολυανθρωπότατα Ἑλλήνων πράττουσιν, ἀνῄει ξυντείνας ἀπὸ τῆς νεὼς εἰς τὸ ἄστυ. Ac mox subiungit. Ἦν μὲν δὴ Ἐπιδαυρίων ἡ ἡμέρα. Inde autem diei nomen, quod Æsculapius, cùm Athenas Epidauro adueniret, vt initiaretur sacris, iamque mysteria peracta essent, denuò in illius gratiam Athenienses & initiationem, & secunda item sacra, instituissent. Philostratus loco citato. Τὰ δὲ Ἐπιδαυ-

Ἐπιδαύρια μετὰ πρόῤῥησίν τε, καὶ ἱερεῖα, δεῦρο μυεῖν Ἀθηναίοις πάτριον ἐπὶ θυσίᾳ δευτέρᾳ. τουτὶ δὴ ἐνόμισαν Ἀσκληπιοῦ ἕνεκα, ὅτι δὴ ἐμυήσαντο αὐτὸν ἥκοντα Ἐπιδαυρόθεν ὀψὲ μυστηρίων. Sed corrupta illic verba ſic emendo. καὶ ἱερεῖα, δεύτερον μυεῖν Ἀ. π. Itaque illo quoque die, ſi qui primo neglexiſſent, aut initiari fortè non potuiſſent, initiari moris erat, & ſecunda ſacra fieri. Quod ex citatis iam Philoſtrati verbis diſcimus. De Epidaurijs, & initiato item Æſculapio, eſt Pauſaniæ quoque locus Corinthiacis. Μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ τόδε ἐν Ἐπιδαύρῳ τὸν θεὸν γενέσθαι. τὰ γὰρ Ἀσκληπιεῖα εὑρίσκω τὰ ἐπιφανέστατα ἐξ Ἐπιδαύρου. τοῦτο μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι τῆς τελετῆς λέγοντες Ἀσκληπιῷ μεταδοῦναι, τὴν ἡμέραν ταύτην Ἐπιδαύρια ὀνομάζουσι, καὶ θεόν ἀπ' ἐκείνου φασὶν Ἀσκληπιόν σφισι νομισθῆναι.

CAP. XXX.

Nonus, vltimuſq; idem, Πλημοχόη *nuncupatus, quâ de causâ. Plemochoæ tunc duæ impletæ, & euerſæ, cum verbis myſticis.* Κοτυλίσκος. Ῥῆσις μυστική. Ὕε, Τόκυε. Μυστηριώτιδες σπονδαί.

NOnus, qui vigeſimus tertius menſis erat, vltimuſque myſteriorum, Πλημοχόη dicebatur. Pollux lib. x. cap. XX. Τάχα δὲ καὶ πλημοχόην. ἔστι δὲ κεραμοῦν ἀγγεῖον, οὐκ ἔχον ὀξὺ τὸν πυθμένα,

μθύνα, ἀλλ᾽ ἑδραῖόν τε καὶ ςάσιμον. ᾧ χρῶνται τῇ τελευταίᾳ τῶν μυςηρίων, ἣν ἀπ᾽ αὐτοῦ καλοῦσι Πλημοχόην. Et hoc plemochoas binas implentes, ad ortum vnam ſtatuebant; alteram verò, ad occaſum: inde vtramque, myſtica quædam verba profati, euertebant. Athenæus lib. XI. Πλημοχόη, σκεῦος κεραμοῦν, βεμβικῶδες, ἑδραῖον ἡσυχῇ. ὃ κοτυλίσκον ἔνιοι προσαγορεύουσιν, ὥς φησι Πάμφιλος· χρῶνται δὲ αὐτῷ ἐν τῇ τελευταίᾳ τῶν μυςηρίων ἡμέρᾳ, ἣν ἀπ᾽ αὐτοῦ προσαγορεύουσιν, ὥς φησὶ Πάμφιλος, Πλημοχόας. ἐν ᾗ δύο πλημοχόας πληρώσαντες, τὴν μὲν πρὸς ἀνατολὰς, τὴν δὲ πρὸς δύσιν ἀνιςάμενοι, ἀνατρέπουσί τε ἐπιλέγοντες ῥῆσιν μυςικήν. De impletis plemochois, eſt Heſychij etiam locus. Πλημοχόη. τῇ ὑςεραίᾳ ἡμέρᾳ τῶν μυςηρίων κοτυλίσκους πληροῦσιν, οὓς καλοῦσι πλημοχόας. Sed in eo variat, quod poſtridie myſteriorum facta tradat, quæ poſtremo eorum die alij dicunt. Vas verò iſtud πλημοχόη, à quo huic diei nomen, etiam Κοτυλίσκος dictum. Ecce in citatis Athenæi verbis. Πλημοχόη, σκεῦος κεραμοῦν, ὃ Κοτυλίσκον ἔνιοι προσαγορεύουσιν. Et in Heſychij. Τῇ ὑςεραίᾳ τῶν μυςηρίων κοτυλίσκους πληροῦσιν, οὓς καλοῦσι πλημοχόας. Eſtque eius in rem eandem alibi quoque iſta gloſſa. Κοτυλίσκος, κρατηρίσκος, ᾧ χρῶνται οἱ μύςαι. Sine dubio τὴν πλημοχόην, de quâ agimus, intellexit. Porrò de euerſis illis plemochois eſt Euripidis iſte verſus, ſiue Critiæ, in Pirithoo.

Ἵνα πλημοχόας τάσδ᾽ εἰς χθόνιον χάσμ᾽ εὐφήμως
Προχέωμεν. ———

Vbi dixit, εὐφήμως προχέειν; quod Athenæus, ἀνατρέπειν ἐπιλέγοντας ῥῆσιν μυστικήν. Et fuerit fortasse ῥῆσις illa μυστική, quam tradit Proclus in Timæum; è quo discimus, cœlum priùs aspicientes, Υἶε; inde in terram despicientes, Τοκυῖε clamasse. Locus exstat Commentariorum v. Εἰς δὲ τούτους βλέποντες καὶ ἐν τοῖς Ἐλευσινίοις ἱεροῖς, εἰς μὲν τὸν οὐρανὸν ἀναβλέποντες, ἐβόων Υἶε· καταβλέψαντες δὲ εἰς τὴν γῆν, Τοκυῖε. Hæc verò plemochoarum euersio erat quasi libatio quædam; eaque designari censenda apud Pollucem lib. I. cap. I. sect. XXXI. Vbi Μυστηριώτιδες σπονδαὶ commemorantur. Ὀνομάζονται δὲ καὶ μυστηριώτιδες σπονδαὶ, καὶ μυστικαὶ ἡμέραι. Item apud Aristidem Eleusiniâ. Μόναι δ᾽ αἱ μυστηριώτιδες σπονδαὶ τοὔνομα ἔσωζον, καὶ μόνοις Ἐλευσινίοις ὑγίαινεν ἡ Ἑλλάς.

CAP.

CAP. XXXI.

Per hos dies manum inijcere vlli vetitum, & libellum ſupplicem offerre; quæque hîc delinquentis mulcta. Fœminis quoque Eleuſinem bigis vehi interdictum, idque à quo; & quæ delinquentium mulcta. Ariſtophanis Scholiaſtæ hallucinatio. Iurari etiam per myſteria vſitatum; ac quæ ad hæc neceſſaria, aſinis Eleuſinem vecta. Myſtæ nec muſtellum edebant; vt videtur, neque ſalem.

ITa ergo nunc myſteria enarraui; reſtant quædam circa ea, quæ adiungam. Per hos dies neminem apprehendere licitum; idque clarè animaduertere eſt ex Demoſthenis iſtis verbis Midianâ. Τί οὖν ποιήσαντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατεχειροτονήσατε τοῦ Εὐάνδρου, τοῦτ' ἀκούσατε. ὅτι δίκην ἐμπορικὴν καταδεδικασμένος τοῦ Μενίππου, οὐκ ἔχων πρότερον λαβεῖν αὐτὸν, ὡς ἔφη, τοῖς μυστηρίοις ἐπιδημοῦντος ἐπελάβετο. κατεχειροτονήσατε μὲν διὰ ταῦτα, καὶ οὐδὲν οὐδὲν ἄλλο προσῆν. Nec libellum ſupplicem offerre. Quod ſi quiſpiam feciſſet, eum causâ indictâ mori oportebat. Ita Andocidis inimici inquiebant, vt ipſe narrat Orat. Περὶ τῶν μυστηρίων. Κατηγόρησαν δέ μου καὶ περὶ ἱκετηρίας, ὡς καταθείην ἐγὼ ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ. νόμος δὲ εἴη πάτριος, ὃς ἂν θῇ ἱκετηρίαν μυστηρίοις, τεθνάναι. Et mox. Πάλιν ὁ Καλλίας στὰς ἔλεγεν ὅτι εἴη νόμος πάτριος, εἴ τις ἱκετηρίαν θείη ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ, ἄκριτον ἀποθανεῖν. Sed id ne-

gat Andocides, & mulctam tantùm mille drachmas esse dicit. Habes postea, in sequentibus illic verbis. Ἡ δὲ στήλη, παρ' ἣ ἕστηκας, χιλίας δραχμὰς κελεύει ὀφείλειν, ἐάν τις ἱκετηρίαν θῇ ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ. Ne qua mulier bigis ad hæc veheretur; quæque id faceret, vt sex mille drachmas penderet, à Lycurgo institutum. Plutarchus in eius Vitâ. Εἰσήνεγκε δὲ νόμους, ἐπὶ ζεύγους μὴ ἀπιέναι γυναῖκα Ἐλευσίνάδε, ὅπως μὴ ἐλαττῶνται ὑπὸ τῶν πλουσίων. εἰ δέ τις φωραθείη, ἀποτίνειν δραχμὰς ἑξακισχιλίας. Ælianus Var. Hist. lib. XIII. cap. XXIV. Λυκοῦργος ὁ ῥήτωρ ἔγραψε, μὴ ἐλαύνειν τὰς γυναῖκας ἐν τοῖς μυστηρίοις ἐπὶ ζευγους, ἢ τῇ δρώσῃ τοῦτο ἐπηρτῆσθαι ζημίαν, ἣν γε ᾤετο τάξας ἀποχρῶσαν. Antea illud vsitatum. Itaque anus apud Aristophanem Pluto secundâ loquitur.

Μυστηρίοις δὲ τοῖς μεγάλοις ὀχουμένην
Ἐπὶ τῆς ἁμάξης, ὅτι προσέβλεψέν μέ τις,
Ἐτυπτόμην διὰ τοῦθ' ὅλην ἡμέραν.

Vbi Scholiastes. Αἱ τῶν Ἀθηναίων γυναῖκες ἐπὶ ἁμαξῶν ὀχούμεναι εἰς τὰ μεγάλα Ἐλευσίνια ἀπήρχοντο. Verùm errat, quod hæc tantùm magnis facta mysterijs putet. Insolentem Midiæ luxum insectatur Demosthenes, qui vxorem ad mysteria bigis albis Sicyonijs veheret. Locus est in Midianâ. Καὶ εἰς μυστήρια τὴν γυναῖκα ἄγει, κἂν ἄλλοτέ ποι βούληται, ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ζεύγους τοῦ ἐκ Σικυῶνος. Iurari etiam per hæc solitum animaduerto. Alciphron in Epistolâ Leontij ad Lamiam. Νὴ τὰ μυστήρια, νὴ τούτων τῶν κακῶν ἀπαλλαγήν, ὡς, ἐνθυμη-

θεῖσα

θεῖσαι τοῦ Τιμάρχου τὸν χωρισμὸν, ἄρτι ἀπέφυγμαι. Iterum in alterâ Menandri ad Glyceram. Ἐγὼ, μὰ τὰς Ἐλευσινίας θεὰς, μὰ τὰ μυστήρια αὐτῶν, ἅ σοι καὶ ἐναντίον ἐκείνων ὤμοσα πολλάκις, Γλυκέρα, μόνος μόνη, ὡς οὐδὲν ἐπαίρω τὰ ἐμά. Quæ verò ad hæc necessaria, ea asini Eleusinem deuehebant. Aristophanes Ranis.

Νὴ τὸν Δί' ἔγωγ' ὄνος ἄγων μυστήρια.

Vbi Scholiastes. Τοῖς μυστηρίοις ἐξ ἄστεος εἰς Ἐλευσῖνα διὰ τῶν ὄνων φέρουσι τὴν χρείαν. Hesychius. Ὄνος ἄγει μυστήρια. Τοῖς μυστηρίοις ἐξ ἄστεος εἰς Ἐλευσῖνα κομίζουσι τὰ πρὸς τὴν χρείαν διὰ τῶν ὄνων. Tarrhæus. Ὄνος ἄγων μυστήρια. ἐπὶ τῶν παρ' ἀξίαν πραττόντων. τοῖς γὰρ μυστηρίοις ἐξ ἄστεος εἰς Ἐλευσῖνα διὰ τῶν ὄνων ἔφερον τὰ εἰς τὴν χρείαν. Habes etiam apud Suidam, & Apostolium Cent. XIV. Prouerb. I. Porrò mystæ, vt nec puteo insidere illis licitum, neq; mullum item edere, vt suis locis supra iam à me ostensum; ita nec mustellum fas gustare ipsis. Rem, & causam, Ælianus nobis tradit, Hist. Anim. lib. IX. cap. LXV. Οἱ μυούμενοι ταῖν θεαῖν οὐκ ἂν πάσαιντο γαλεοῦ φασιν. οὐ γὰρ εἶναι αὐτὸν καθαρὸν ὄψον, ἐπεὶ τῷ στόματι τίκτει. Et videtur, neq; fabam fas fuisse. Nam hoc puto Pausaniæ locum in Atticis velle. Τῶν κυάμων ἀνενεγκεῖν οὐκ ἔστι σφίσιν ἐς Δήμητρα τὴν εὕρεσιν. ὅστις δὲ ἤδη τελετὴν Ἐλευσῖνι εἶδεν, ἢ τὰ καλούμενα ὀρφικὰ ἐπελέξατο, οἶδεν ὃ λέγω.

CAP. XXXII.

Continuata verò hæc ſacra ad Imperatores Chriſtianos; & cùm tollere Valentinianus vellet, Prætextato intercedente, adhuc manſerunt. Semel tantùm intermiſſa, ob captas Thebas. Hierophanta apud Eunapium falſus vates. Tandem euerſa à Theodoſio ſeniore.

COntinuata autem hæc ſacra ad tempora vſque Imperatorum Chriſtianorum. Teſtatur Hieronymus Aduerſus Iouinianum, extremo primo. *Hierophantas quoque Athenienſium (legant) vſque hodie cicutæ ſorbitione caſtrari.* Tollere ea Valentiniano animus, poſt exceſſum Iuliani rerum potito; verùm tamen, Prætextati patrocinio, obtinuerunt. Zoſimus Hiſt. lib. IV. Ἐπεὶ δὲ καὶ νόμων εἰσφορᾶς ἐγνώκει (ὁ Οὐαλεντινιανὸς) ποιεῖσθαι, ἀφ' ἑστίας ὥσπερ ἀρξάμενος, τὰς νυκτερινὰς ἐκώλυε θυσίας ἐπιτελεῖσθαι. τοῖς μυσαροῖς μὲν οὖν πραττομένοις ἐμποδὼν διὰ τοῦ τοιοῦδε νόμου γενέσθαι βουλόμενος. ἐπεὶ δὲ Πραιτεξτάτος ὁ τῆς Ἑλλάδος ἀνθύπατον ἔχων ἀρχὴν, ἀνὴρ ἐν πάσαις διαπρέπων ταῖς ἀρεταῖς, τοῦτον ἔφη ἀβίωτον τοῖς Ἕλλησι καταστήσειν τὸν βίον, εἰ μέλλοιεν κωλύεσθαι τὰ συνέχοντα τὸ ἀνθρώπειον γένος ἁγιώτατα μυστήρια κατὰ θεσμὸν ἐκτελεῖν, ἐπέτρεψεν, ἀργοῦντος τοῦ νόμου, πράττεσθαι τὰ πάντα κατὰ τὰ ἐξ ἀρχῆς πάτρια. Semel tantùm intermiſſa; cùm nimirum, captis ab Alexandro Thebis, in luctu ſummo verſarentur.

Plutar-

Plutarchus, vbi de eâ re agit, Alexandro. Ἀθηναίοις δὲ διηλλάγη, καίπερ οὐ μετρίως ἐνεγκοῦσι τὸ περὶ Θήβας δυστύχημα. καὶ γὰρ τὴν τῶν μυστηρίων ἑορτὴν ἐν χερσὶν ἔχοντες, ὑπὸ πένθους ἀφῆκαν. Himerius in Eclogis. Ἀλέξανδρος δὲ τὴν πόλιν καὶ μετὰ Θήβας ἠσχύνετο. καίτοι γε εἶχέν τι τότε τῇ πόλει καὶ μέμψασθαι. ἡμεῖς γὰρ, Θηβαίων πεσόντων, τὴν τελετὴν ἀπεκλείσαμεν, ἵνα μὴ τοῖς Θηβαίων θρήνοις αὐλιβοῶμεν τὸν Ἴακχον. Hierophanta apud Eunapium in Vitâ Maximi, prædicebat Iuliano, ſub ipſo hæc ſacra ceſſatura. Καὶ εἰς τοσόνδε ἐξικνεῖτο προνοίας, ἐφ' ἑαυτοῦ τὰ ἱερὰ κατασκαφήσεσθαι καὶ διωθήσεσθαι ἔφασκε. κἀκεῖνον ζῶντα ταῦτα ἐπόψεσθαι, διὰ φιλοτιμίαν περιττὴν ἀτιμαζόμενον. καὶ προτελευτήσειν γε αὐτοῦ τὴν θεραπείαν τοῖν θεαῖν. Sed eum diuinationis falſum, res oſtendit; & ſublata, vt videtur, à maiore Theodoſio; quem gentilium fana, ac ſacra, euertiſſe Hiſtoriæ tradunt.

CAP. XXXIII.

Celebrata verò prætereà à Celeensibus, Phliasijs, Pheneatis, Lacedæmonijs, Parrhasijs, Cretensibus, & Romanis. Claudij Cæsaris conatus, Hadriani factum.

SEd an alibi Eleusinia agitata? Etiam apud Celeenses, ac Phliasios. Et apud illos quarto quidem quoque anno; mutabaturque hierophanta, si videretur, singulis quadriennijs, festi tempore: eique vxorem ducere licitum. Pausanias testis Corinthiacis. Τῆς δὲ πόλεως αἱ Κελεαὶ πέντε που σταδίους μάλιστα ἀπέχουσι. καὶ τῇ Δήμητρι ἐνταῦθα δι' ἐνιαυτοῦ τετάρτου τὴν τελετὴν, καὶ οὐ κατὰ ἔτος ἄγουσι. ἱεροφάντης δὲ οὐκ εἰς τὸν βίον πάντα ἀποδέδεικται. κατὰ δὲ ἑκάστην τελετὴν ἄλλοτέ ἐστιν ἄλλος σφίσιν αἱρετὸς, λαμβάνων ἣν ἐθέλῃ καὶ γυναῖκα. καὶ ταῦτα μὲν διάφορα τῶν ἐν Ἐλευσῖνι ὀνομάζουσι. τὰ δ' ἐς αὐτὴν, ἐκείνων ἐστὶν εἰς μίμησιν. ὁμολογοῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ μιμεῖσθαι Φλιάσιοι τὰ ἐν Ἐλευσῖνι δρώμενα. Celebrabant quoque Pheneatæ, eodem quo Eleusinij modo. Idem Pausanias Arcadicis. Φενεάταις δὲ καὶ Δήμητρός ἐστιν ἱερὸν Ἐλευσινίας, καὶ ἄγουσι τῇ θεῷ τελετὴν τὰ ἐν Ἐλευσῖνι δρώμενα. καὶ παρὰ σφίσι τὰ αὐτὰ φάσκοντες καθεστηκέναι. Item Lacones, apud quos agon tunc thymelicus. Hesychius. Ἐλευσίνια, ἀγὼν θυμελικὸς παρὰ Λάκωσιν. Etiam Parrhasij, in vrbem à Cypselo rege exstructam vbi conuenissent,

uenissent, lucum, & aram, Cereri Eleusiniæ consecrârunt; festumque ipsi instituerunt, in quo de formâ mulieres certarent, Χρυσοφόροι appellatæ. Athenæus lib. XIII. Νικίας ἐν τοῖς Ἀρκαδικοῖς διαθεῖναι φησὶν αὐτὸν Κύψελον πόλιν κτίσαντα ἐν τῷ πεδίῳ περὶ τὸν Ἀλφειόν. εἰς ἣν κατοικίσαντας Παῤῥασίων τινὰς τέμενος καὶ βωμὸν ἀναστῆσαι Δήμητρι Ἐλευσινίᾳ. ἧς ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ τὸν τοῦ κάλλους ἀγῶνα ἐπιτελέσαι, καὶ νικῆσαι πρῶτον αὐτοῦ τὴν γυναῖκα Ἡροδίκην. ἐπιτελεῖται δὲ καὶ μέχρι νῦν ὁ ἀγὼν οὗτος, καὶ αἱ ἀγωνιζόμεναι γυναῖκες Χρυσοφόροι ὀνομάζονται. Et Cretenses; apud quos vulgare etiam arcana licitum. Diodorus Siculus lib. V. Περὶ μὲν οὖν τῶν θεῶν οἱ Κρῆτες τῶν παρ' αὐτοῖς λεγομένων γεννηθῆναι τοιαῦτα μυθολογοῦσι· τὰς δὲ τιμὰς, καὶ θυσίας, καὶ τὰς περὶ τὰ μυστήρια τελετὰς, ἐκ Κρήτης εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους παραδεδόσθαι λέγοντες, τοῦτο φέρουσιν, ὡς οἴονται, μέγιστον τεκμήριον. τήν τε γὰρ παρ' Ἀθηναίοις ἐν Ἐλευσῖνι γινομένην τελετὴν, ἐπιφανεστάτην σχεδὸν οὖσαν ἁπασῶν, καὶ τὴν ἐν Σαμοθρᾴκῃ, καὶ τὴν ἐν Θρᾴκῃ ἐν τοῖς Κίκοσιν, ὅθεν ὁ καταδείξας Ὀρφεὺς ἦν, μυστικῶς παραδίδοσθαι. κατὰ δὲ τὴν Κρήτην ἐν Κνωσσῷ νόμιμον ἐξ ἀρχαίων εἶναι φανερῶς τὰς τελετὰς ταύτας πᾶσι παραδίδοσθαι. καὶ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐν ἀποῤῥήτῳ παραδεδομένα, παρ' αὐτοῖς μηδένα κρύπτειν τῶν βουλομένων τὰ τοιαῦτα γινώσκειν. Quin apud Romanos etiam. Ac transferre primus conatus Claudius Cæsar, sed non fecit. Suetonius in eius Vitâ, cap. XXV. *Sacra Eleusinia etiam transferre ex Atticâ Romam conatus est.* Fecit posteà Hadrianus. Aurelius Victor in eius Vitâ.

N *Ceremo-*

Ceremonias, leges, gymnasia, doctoresque curare occœpit; adeò quidem, vt etiam ludum ingenuarum artium, quod Athenæum vocant, constitueret: atque initia Cereris, Liberæque, quæ Eleusina dicitur, Atheniensium modo Roma percoleret. Hinc est, quod in Cæsaribus ait Iulianus, vbi de eo. Μετὰ τοῦτον ἐπεισέρχεται βαθείαν ἔχων ὑπήνην ἀνὴρ σοβαρὸς, τά, τε ἄλλα, καὶ τὴν μουσικὴν ἐργαζόμενος, εἴς τε τὸν οὐρανὸν ἀφορῶν πολλάκις, καὶ πολυπραγμονῶν τὰ ἀπόρρητα.

FINIS.

INDEX

INDEX AVCTORVM,

Qui hic Citantur, illustrantur, Emendantur.

Proclus,

Teren-

FINIS.

IOANNIS MEVRSI

PANATHENÆA.

SIVE,

DE

MINERVÆ

Illo gemino festo,

Liber Singularis.

LVGDVNI BATAVORVM,

Ex Officinâ ELZEVIRIANA.

ANNO CIↃ IↃ.C.XIX.

VIRIS. CLARISS

IANO. GRVTERO. I.C

HIST. PROFESS

BIBL. PAL. PRÆF

GERARDO. IOAN. VOSSIO

COLL. ILL. HOLL

ET. WESTFR. ORD

REGENTI

MVSARVM. ET. GRAT

GEMINIS. ANTIST

GEMINIS. AMICIS

OPT. MAX

PANATHENÆA

VNIVS. GEMINO. NOMINE. DEÆ

GEMINVM. VNO. NOMINE. FESTVM

IOANNES. MEVRSIVS

AMICITIÆ. MONVMENTVM

DO. DICO. CONS

LIB. MER

A. H. M. D. M. A

SERIES CAPITVM.

Cap.

CAP. IX.

Posthæc gymnicum, etiam Ε᾽υανδρίας ἀγὼν nuncupatum. Quando illud institutum, deinde vbi agitatum. Stadium ei suum fuit, Παναθηναϊκὸν appellatum; à Lycurgo primùm structum, ab Herode renouatum.

CAP. X.

Inde Musicum; idq́ à quo institutum, & quo loco agi solitum. Concentus in eo tibicinum, Συναυλία indigetatus; & insignis hâc de re Hesychij locus restitutus. Citharâ quis primus victor, & quando, fuerit. Laudes quoque aliquorum decantatæ, ac chorus circularis datus; & dramatibus quaternis à Poëtis concertatum, quæ coniunctio τετραλογία appellata.

CAP. XI.

Certaminibus his victores epulum sodalibus suis exhibebant; ipsi coronam, eamq́ oleaginam accipiebant: item oleum, ex ijs oleis, quæ Μορίαι nominatæ, & iuxta Academiam erant. Alij collatum id fuisse dicunt. Erat autem vrceus totus; & exportare Atticâ licitum, cùm hoc aliàs interdictum.

CAP. XII.

Pyrrhichistæ quoq́ dati, ijq́ pueri investes. Et cur id factum. Triremibus etiam apud Sunium decertatum.

CAP. XIII.

Etiam gladiatores dati; idq́ quando initium sumpserit, & quàm diu obtinuerit.

CAP. XIV.

Nefas autem horum ludorum quicquam ſpectare in veſte tinctâ; & pecunia ex ærario data populo, emendo in theatro loco.

CAP. XV.

Sacrum item ingens factum; ad quod bouem vrbes omnes, quæ coloniæ Athenienſium, mittere ſolitæ. Vnde viſceratio quoq;, & epulum, populo; in quo pocula vſitata, quæ Παναθηναϊκὰ dicta.

CAP. XVI.

In Maioribus eadem ferè vſitata.

CAP. XVII.

Niſi quod peplus tunc deductus. Scholiaſtæ Ariſtophanis error quidam indicatus.

CAP. XVIII.

Iſte verò qualis fuerit, quidve in eo intertextum. Libellus, qui inſcriptus Πέπλος, an Ariſtotelis Stagiritæ, inquiſitum. Deinde quo colore fuerit. Lutatij error. A quibus textus, & texturæ quæ præfectæ. Ἐργαστῖναι. Item quando. Scholiaſtæ Euripidis error.

CAP. XIX.

Cum magnâ pompâ deduci ſolitus; quæ extra vrbem inſtituta, in Ceramico, idq; iuxta Leocorium, quod ibi erat. Pompa illa qualis fuerit. Peplus è naui ſuſpenſus, quæ Mineruæ apparata, per Ceramicum ad Cereris Eleuſiniæ templum ducebatur. Et nauis iſta terrâ ibat, inſtrumentis ſubterraneis provoluta, impellentibus eam remis,

mis, implente ſinum vento ſecundo; quam in rem Virgilij locus illuſtratus. Mox templum Cereris circumuecta, præter murum Pelaſgicum, & Apollinis Pythij fanum, in locum ſuum reducebatur. Inde peplus in arcem ductus, præter Mercurios; vnde tabulatum ibi Ariſtagoræ meretrici, amaſiæ ſuæ, à Demetrio collocatum. Eius partes inferiores ſi contaminari fortè contigiſſet, erat deſtinatus quidam, qui ablueret, Κατανίπτης *ex re dictus. Mox Mineruæ ſimulacro inſternebatur, cui è floribus lectus apparatus erat,* Πλακὶς *dictus.*

CAP. XX.

In pompâ ſenes incedebant, cum oleæ ramo; vnde Θαλλοφόροι *dicti. Heſychij locus reſtitutus. Illi autem ad hoc lecti, qui florente formâ eſſent. Ariſtophanis dicterium, & Grammaticorum error. Etiam anus, pariter ac ſenes, pompam iſtam deducebant.*

CAP. XXI.

Viri quoq; ætate florentes, ijq; cum armis; & mulieres. Illos inquilini ſecuti, cum ligonibus, Σκαφηφόροι *nuncupati; iſtas, eorum vxores, cum hydriâ,* Ὑδριαφόροι *dictæ. Aelianus reſtitutus, & Heſychius illuſtratus.*

CAP. XXII.

Et ephebi, pæana canentes; cum coronâ, chlamydeq;. Ea corona è milio erat, chlamys nigra; idque quare, & quàm diu: inde alba, & à quo id inſtitutum.

CAP. XXIII.

Denique virgines procedebant, cum caniſtris; vnde Κανηφόροι *dictæ. His iniecta velamenta,* Ἱστριανίδες *appel-*

appellata. Adseruata verò ab illis, qui Ἀρχιθέωροι dicti, eamq; in rem Andocidis locus restitutus. Et, pompâ instante, hi inter virgines distribuebant; castitati, priùs quàm id facerent, per aliquot dies operam dantes. Virgines autem è primatibus istæ erant; sororq; Harmodij contumeliâ hîc affecta. Cum virginibus filiæ inquilinorum ibant, pro pedissequis; vmbellamq;, & sellam, ferentes: vnde etiam Διφροφόροι appellatæ.

CAP. XXIV.

Agmen pueri claudebant, tunicis amicti, quæ Πανδαμικοὶ nuncupatæ. Curam verò pompæ omnem οἱ Νομοφύλακες sustinebant, fasciâ albâ coronati. Pollucis locus emendatus. Vbi instrui pompa solita. Πομπεῖον.

CAP. XXV.

Deinde Homeri quoque carmina à rhapsodis recitata; idq; à quo institutum.

CAP. XXVI.

Coronæ etiam honoris ergo aureæ datæ, & pronuntiari id publicè per præconem in certamine gymnico solitum. Præco item Atheniensibus parier atq; Platæensibus benè vt esset precabatur; idq; quando institutum. Captiui quoq; dimitti soliti.

CAP. XXVII.

Qui cætera festa quinquennalia accurabant, Ἱεροποιοὶ *nominati, Panathenæa hæc non item; quæ & à Themistocle exule apud Magnesios celebrata. Denique eorum mystica ratio.*

IOAN.